

Vedri
Vidra

500 godina Marina Držića

Nakladnik prvog izdanja
Hrvatsko kulturno društvo
NAPREDAK SPLIT

Sunakladnik
Hrvatsko kulturno društvo
NAPREDAK DUBROVNIK

Knjižnica MOST
Knjiga broj 70

Urednik
Drago Maršić

Prva korica
Spomenik Pometu Marina Držića u Zagrebu,
rad Antuna Augustinčića

Zadnja korica
Spomenik Marinu Držiću u dubrovačkom kazalištu,
rad Ivana Međstrovića

Tisak
MAJUMI Split

VEĆDRI VIDRA

Pjesme za 500. obljetnicu rođenja
MARINA DRŽIĆA VIDRE (1508. – 1567.)

priredio Mladen Vuković

Drugo dopunjeno web izdanje
za 450. obljetnicu Držićeve smrti

Split - Dubrovnik, 2017.

Zoran Raos

Pola tisućljeća Marina Držića

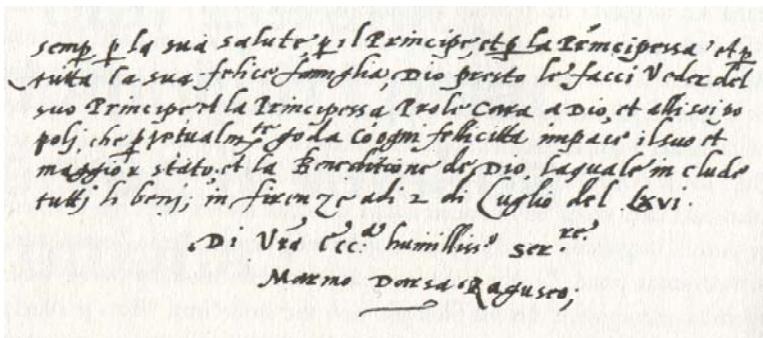
1.

Marin Držić Vidra (Marino Darsa Raguseo) rođen je u Dubrovniku jednog lijepog dana vjerojatno 1508. godine (kada i književnik Petar Zoranić te Nikola Šubić Zrinjski, ali i 300 godina prije nego će Francuzi ugasiti Dubrovačku Republiku!). Svestrana duha, bio je student, rektor, glumac, redatelj, scenski radnik, orguljaš, svećenik, pisar, pjesnik, prevoditelj, zabavljač, sluga, puntar, politikant, anarchist, putnik, sanjar... Djela tog najavljuvica našega europejstva prevođena su na dva desetaka jezika, igrana i na inozemnom scenama oko tisuću puta. Pa opet smo Darsino ime malo promicali, opet nam ga drugi otimaju... Proslavi njegova jubilar-nog petstotog rođendana prinosimo i mi ovu knjigu posvećenog mu stihovlja.

Kako je posvjedočio nečak mu Jere, Marin je umro 2. svibnja 1567. u Veneciji u 59. godini burnog života. U više gradova i država lucidno se snalazio, stalno je izmicao cenzorima, špijunima, vladarima, pa su ga zvali Vidra, po lukavoj životinji koja se pod-jednako dobro snalazi u morskoj, slatkovodnoj i kopnenoj sredini. Marin je najmlađi sin poznate dubrovačke pučanske trgovačke obitelji (koja je plemstvo izgubila krajem XIV. stoljeća). Otac mu Marin i majka Anukla imali su šest sinova i šest kćeriju. Brat

mu Vlaho bio je slikar, a književnim radom bavio se i stric Džore (koji je umro 1501. godine, kad Marulić dovršava rukopis *Judite*).

Najstariji sačuvani dokumenti o Držiću navode da je kao svećenik pripravnik imenovan 1526. godine na mjesto jednog od dvojice rektora crkve Svih svetih (zvane Domino) u Dubrovniku. Po nasljednoj povlastici Držićevih postaje i opatom crkve svetoga Petra na otoku Koločepu. 28. veljače 1538. godine izabran je za orguljaša u dubrovačkoj katedrali (crkva sv. Marije u blizini Kneževa dvora), a u kolovozu mu Vi-jeće umoljenih Dubrovačke Republike dodjeljuje novčanu potporu za daljnju naobrazbu u toskanskoj Sieni. Sviraо je na još šest puhačkih, žičanih i glazbala s tipkama - leutu, flauti, violinu, kordini, kornetu i klavičembalu. Zbog trošenja novca otac ga 1539. godine izdvaja iz trgovačkih poslova i udjela ostalih sinova.

Rukopis Marina Držića

Sveučilišni senat u Sieni 12. lipnja 1541. prihvata njegovu kandidaturu za rektora studentskog doma, uz što se vezala jednogodišnja funkcija prorektora Sveučilišta (a zbog neizbora rektora, Držić je i tu dužnost obnašao). Nakon sukoba s upraviteljem doma i sveučilišta Collegio dei savi dello Studio, kao i s dijelom studenata, uspijeva se izboriti za vlastiti projekt novog Statuta studentskoga doma. Usprkos zabrani skupova i predstava u privatnim kućama, u karnevalskoj noći s 8. na 9. veljače 1542. Držić glumi ljubavnika u vjerojatno njegovoj komediji pa, zbog društvenog ugleda, biva kažnjen samo ukorom. Pretpostavlja se da je studirao kanonsko pravo, književnost, filozofiju i glazbu, no studije nije završio. Sljedećih godina posjećuje Anconu i druge gradove. Početkom 1545. vraća se u Dubrovnik.

U prosincu 1545. Držić stupa kao komornik u službu austrijskog pustolova, grofa Christophera Rogendorfa. Odlazi s njime u Beč, gdje ostaje do polovice travnja 1546. U kolovozu iste godine Rogendorf ga opet u Dubrovniku poziva za prevoditelja u Carigradu, ali se već potkraj 1546. vraća u rodni grad. Odbacivanje te službe tumači pred dubrovačkim vlastima domoljubnim razlozima - prisutnošću u grofovovu okruženju sina dubrovačkog emigranta Miha Bučinića koji je ocrnjivao Republiku. Tijekom čitava Držićeva života provlači se motiv materijalnih teškoća i neisplaćivim dugovima pa 1548. klerik Marin postaje đakon, ali počinje i svestranim kazališnim radom. Već o pokladama prije 460 godina, "prid Dvorom"

družina Pometnika odigrala je njegovu danas izgubljenu komediju *Pomet*, koja je imala toliki uspjeh da je doživjela i nastavak *Dundo Maroje* (filmskim rječnikom *Pomet II*). No, zbog prepoznavanja čelnika Republike u prvoj komediji, imao je i neprilika - 16. travnja 1548. Vlaho Kanjica ga pokušava ubiti motkom. Atentator je 29. svibnja 1548. osuđen tek na tri mjeseca zatvora i 25 perpera novčane ka-zne. U sljedećih deset godina praizvedeno je i ostalih 11 poznatih Marinovih dramskih tekstova, u kojima je i sam sudjelovao kao član glumačkih družina Pomet, Gar(d)zarija, Od Bidzara, Njarnjas... To su pastoralne komedije *Tirena; Venera i Adon; Plakir (Grižula)* te plautovske (eruditske) komedije *Novela od Stanca* (Pokladna šala), *Dundo Maroje, Skup, Mande* (*Tripče de Utolče*), *Arkulin* (izgubljen početak obje drame), *Pjerin* (djelom sačuvan) i *Džuho K(e)rpeta* (također sa zagubljenim stranicama teksta) i prva saču-vana hrvatska tragedija senekijanskoga tipa *Hekuba*, čiju su izvedbu - zbog satiričnih uboda o prolaznosti vladara - dubrovačke vlasti 1558. dvaput zabranile.

Godine 1550. Marin Držić se prvi put spominje kao pop prezbiter, 1553. izabran je za pisara ureda soli. Nakon *Hekube* prestaje pisati i 1562. odlazi u Mletke, gdje mu je živio i brat slikar Vlaho. Tamo postaje kapelanom mletačkog nadbiskupa. U proljeće 1566. stiže u Firencu, otvara zastore teatra smrti upućujući više pisama Cosimu I. Mediciju i jedno pismo njegovu sinu princu Francescu, od kojih prvo, najduže, (pohvalno) nije sačuvano. U njima predlaže da se

svrgne, prema njegovu mišljenju, nesposobna i neodgovorna vlast u Dubrovniku i ocrtava plan budućeg ustroja Republike u kojoj bi plemići trebali dijeliti vlast s predstavnicima puka pod protektoratom Medicija, ali ne dobiva Cosimovu naklonost. Četiri Marinova urotnička pisma na talijanskom jeziku, u kojima se prožimaju literarne i psihopatske silnice, u Državnom arhivu u Firenzi otkrio je 1929. francuski slavist Jean Dayre. U Akademijinu izdanju 1930. objavljuje ih Milan Rešetar. Mr. Lovro Kunčević otkrio je 2007. još jedno pismo iz kojega se naslućuje da jer Držić toskanskom vojvodi pisao možda ukupno sedam pisama. Pod nerazjašnjenim okolnostima, proganani i razočarani pisac umire 1567. u Veneciji.

PIESNI MARINA,
DARXICHLIA VIEDNO

STAVGLIENE
SMNOSIM
DRVSIM LIEPIM
ESTVARMI

M. D. LI

TIRENA COMEDIA

MARINA DARXICHLIA

PRIKASANA VDV
brouniku godifeta. M. D. XLVIII

VKOIOF VLASI BOI NA NACIN
od morescke; i Tanaz Na
Nacin pastirschi;

M. D. LI

Držićeve knjige tiskane 1551. godine

Za života Držić je objavio dvije knjige: 1551. godine (30 godina nakon tiskanja a 50 od dovršetka pisanja Marulićeve *Judite*) - *Piesni ujedno stavljene s mnozim drugim lijepim stvarmi* (u kojoj su uz ljubavni kanconijer i dramski tekstovi *Venera i Adon te Novela od Stanca*) te zasebnu komediju *Tirena*. Za ovu potočnju, koju je u formatu 10x15 cm u Veneciji tiskao Andrea Arrivabene, tek se nagađalo da je tiskana, ali ju je dr. Enio Stipčević prošle godine usputno pronašao pretražujući internetski katalog Nacionalne knjižnice Braidense u Milanu. U veljači 2008. posuđena je i izložena s izdanjima *Tirene* iz 1607. i 1630. u Domu Marina Držića. Tu su Dubrovčani postavili spomen ploču s natpisom:

U SPOMEN ČETIRISTOTE GODIŠNICE
SMRTI HRVATSKOG KNJIŽEVNIKA
MARINA DRŽIĆA
OVU PLOČU PODIŽU MATICA HRVATSKA I
DRUŠTVO PRIJATELJA DUBROVAČKE STARINE
4. LISTOPADA 1967.

Pet godina kasnije, u kapeli sv. Magdalene, odmah uz glavni oltar u dominikanskoj crkvi svetih Ivana i Pavla (Zanipolo), najvećoj venecijanskoj bazilici i grobnici mletačkih duždeva, gdje je po legendi

Držićev neobilježeni grob, 14. listopada 1972. godine akademik Grga Novak otkrio je spomen ploču na kojoj je uklesan dvojezični tekst (na zahtjev jedne kontese naknadno je preko riječi DUBROVNIK uklesano RAGUSA YU):

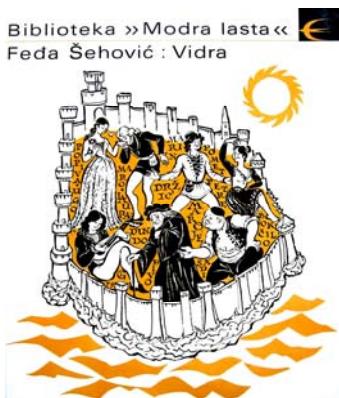
VELIKI HRVATSKI RENESANSNI KOMEDIOGRAF
MARIN DRŽIĆ,
ROĐEN 1508. U DUBROVNIKU,
UMRO U VENECIJI 2. SVIBNJA 1567.
I POKOPAN U OVOJ BAZILICI.
SPOMEN PJESENiku – JUGOSLAVENSKA
AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI U
ZAGREBU 1972.

Taj apostol hrvatske renesansne komedije napisao je 12 necjelovito sačuvanih dramskih tekstova. Od prvoga, zagubljenog *Pometa*, jedne od najvećih tajni hrvatske književnosti, do urotničkih pisama, također još svih nepronađenih, Držićev je rukopis bio umjetnička pobuna i jauk za slobodom stvaralaštva i suprotiva totalitarne vlasti. U komunističkom su ga režimu pokušali marksistički ideologizirati i pretvoriti u revolucionara i socijalističkog borca za sirotinju. Podijelivši svijet *nazbilj i nahvao*, život i kazalište su mu bili prožeti blizanci u zrcalu, čak je i svrgnuće dubrovačke oligarhije video kao kazališnu predstavu.

Držić je nekoliko stoljeća bio zaboravljeni (zabranjeni?) pisac. Tek mu je sredinom prošlog stoljeća prepoznato stožerno mjesto u hrvatskoj renesansnoj komediji. U 18. stoljeću njegove su komedije baštinili i prepisivali isusovac dum Đuro Matijašević (1670.-1728.) i njegov sinovac o. Ivan Marija Matijašević (1713.-1788.), kada su još postojali dijelovi prve mu komedije *Pomet*, koje više nema u piščevoj rukopisnoj građi koju je Milan Rešetar položio u riznicu Nacionalne knjižnice u Pragu. Prvi izbor Držićevih djela priredio je Franjo Petračić (JAZU, Zagreb, 1875.), prvo kritičko izdanje djela objavljuje Milan Rešetar (JAZU, Zagreb, 1930.). Preradbama Marka Foteza od 1938. Držić se vraća na velika vrata hrvatske pa i svjetske kazališne scene. Od 1950. godine gotovo redovito se igra na Dubrovačkim ljetnim igrama. Slijede izabrana djela koja su priredili Frano Čale (Zagreb, 1971., 1979., 1987.), Rafo Bogišić (Zagreb, 1976.), Pavao Pavličić (Zagreb, 1996.) i drugi, a objavljeni su i nizovi pojedinačno tiskanih Držićevih dramskih tekstova i pisama.

Ispod polutisućljetne paučine koja je premrežila veliko djelo Marina Držića Vidre još nas mogu iznenaditi vrla otkrića. Monografije o njegovu životu i djelu u bivšoj jugoslavenskoj državi objavili su Miloš Savković (Beograd, 1932.), Dragoljub Pavlović (Beograd, 1937.), Živko Jeličić (*Marin Držić, pjesnik*

dubrovačke sirotinje, Zagreb, 1950., *Marin Držić Vidra*, Beograd, 1958., Zagreb, 1961.), Miroslav Pantić (Beograd, 1963., 1964.), Franjo Švelec (*Komički teatar Marina Držića*, Zagreb, 1968.), Slobodan Prosperov Novak (*Planeta Držić*, Zagreb, 1984., Dubrovnik, 1996.), Rafo Bogišić (*Mladi dani Marina Držića*, Zagreb, 1987., *Marin Držić sam na putu*, Zagreb, 1996.), Slavica Stojan (*Slast tartare*, Dubrovnik, 2007.)... Objavljena su i tri znanstvena zbornika (450 godina od rođenja Marina Držića, Beograd, 1958., *Marin Držić: Zbornik radova*, Zagreb, 1969., Putovima kanonizacije (HAZU, Zagreb, 2008.). I u književnim časopisima objavljeni su desetci eseja i članaka iz pera sve brojnijih držićologa koji promišljaju Marinovo vrijeme i likove koji imaju odjeka i u hrvatskoj književnosti, od romana Miroslava Krleže do drama i stihova.

Ilustracije Ive Grbića

Držićevu romansiranu biografiju u romanu *Vidra* (Zagreb, 1974., 1980., 1994.) ispisao je prvi ravnatelj Držićeva Doma književnik Feđa Šehović (1930.), a ilustrirao ga je Ivo Grbić. Šehović umeće Držićeve likove i u svoj roman *Ilijasbegovići (Cronica travuniana,* 1999., 2006.), a 1962. godine objavio je i dramu *Smrt Pometova ili intjeri kazin.* Hrvoje Hitrec objavio je knjigu *Priče iz Držića* (Zagreb, 2000.) u kojoj je u prozi prepričao najpoznatije dum Marinove drame.

Držić je prvi prožeо fikciju i zbilju s krhkonom granicom između literature i života, sve mu je književnost i književnost mu je sve, drame mu odišu intertekstualnošću kao postupku u dosezanju poetike manirizma, istodobno suprotstavljajući antitetične opreke dobra i zla, ljudi nazbilj i nahvao. Intertekstualnim i transtekstualnim navodima Držić je zaplovio i vodama hrvatske dramske književnosti. Milan Šenoa (1869.-1961.) objavio je u *Viencu* 1893. komediju *Kako vam drago*, a među licima su i renesansni dubrovački književnici, samo što mladi gospodin Marin Držić nema nadimak Vidra nego sličan – Jegulja. Vojmil Rabadan (1909.-1988.) u tekstu *Dubrovačke vragolije* iz 1959. godine prvi pokušava obnoviti izgubljenu prvu Držićevu komediju *Pomet.* Ivan Bakmaz (1941.-2014.) u svojoj parafrazi pastorale *Kupido* iz 1968. uvodi više likova iz Držićevih tekstova. U drami *General i njegov lakrdijaš* iz 1969. godine, Marijan Matković (1915.-1985.) uvodi pometovski lik Mihe koji citira Držićeve mudroslovice. (Nije poznata sudbina rukopisa Duška Roksandića (1922.-2003.), koji je najavio krajem še-

zdesetih godina prošlog stoljeća napisati komediju o Vidri.) Tahir Mujičić, Boris Senker i Nino Škrabe (svi rođeni 1947.) napisali su 1974. godine *Novelu od stranca ili Firenze, Stanotte sei gala*, koja je prvi put objavljena pod imenom *Čitaneta*, a premijerno je u režiji Vlade Štefančića izvedena u zagrebačkoj Komediji 16. lipnja 1977. Songove iz te dvodijelne komedije, u kojoj su glavni likovi Marin Držić u Dubrovniku i Marino Darsa u Firenzi, skladao je Pero Gotovac. Slobodan Šnajder (1948.) autor je drame *Držićev san*, prvi put je objavljena 1977. godine u *Prologu*, 1980. u HNK-u Zagreb režира je Ljubiša Ristić, a u kojoj su na sceni također dva Držića – stari i mladi. I na kraju Držićeve predstave *Dundo Maroje*, koju je Ivica Kunčević režirao 1981. u HNK-u Zagreb, pojavljuje se lik njezina autora Marina Držića. Tonko Maroević (1941.) u broju 10-11 časopisa *Mogućnosti* 1983. godine objavljuje parafrazirani kraći groteskni razgovor *Dundo Marojević ili Otac u Rimu*, ali lik u drami Don Marin nije Držić, nego ovovjekи svećenik. Hrvoje Hitrec (1943.) piše svoju varijantu Dunda u komediji *Dundo na Majni* koja je izvedena 1983. u Satiričkom kazalištu Jazavac. Luko Paljetak (1943.) u časopisu *Dubrovnik* 2008. objavljuje komediolu *Marin versus Marin* s trostrukim likovima – Marin br. 1, Marin br. 2 i Marin – kip. Akademik Paljetak je u biblioteci *Cvijeta dubrovačkog ogranka Matice hrvatske* 2009. godine objavio slikovnicu *Marin Držić* koju je oslikala Andrea Petrik Huseinović, sljedeće je godine objavljeno i dvojezično izdanje s prijevodom Rogera Sch-

lachtera na na engleski jezik. Luko je objavio i biografski roman u dva sveska *Marin - roman o Držiću* (860 str., Zagreb, 2011,) te zbirku svojih ogleda o Držiću *E, ali si čovjek, ali si ljud?* (Split, 2017.).

Sudbina knjiga htjela je da s Držićem i hrvatska književnost dobije svog Ilja i Petrova: spomenuti trojac Mujičić-Senker-Škrabe parafrazirao je *Novelu od St(r)anca*, a Matko Sršen (također rođen 1947.) je dopisao izgubljeni prvi list Držićeva dvanaestolista! Sršenova/Držićeva komedija *Pomet Marina Držića* (rekonstrukcija, Zagreb, 2000.) premijerno je izvedena na Dubrovačkim ljetnim igrama 2003. u režiji Joska Juvančića. Te je godine u časopisu *Republika* (br. 1, Zagreb, 2003.) Matko Sršen objavio i mono-dramu *Držićeve knjižice od ribeljoni* u kojoj Darsa govori svoja pisma Cosimu Mediciju. 17. srpnja 2008. na Dubrovačkim ljetnim igrama praizvedena je *Darsa-Farsa* autora i redatelja Matka Sršena, a taj je tekst u dvostruko rimovanim dvanaestercima nagrađen drugom nagradom *Marin Držić* za novi dramski tekst 2007.

Sršen u časopisu *Riječ* (br. 3-4, Sisak, 2012.) objavljuje kratku dijalošku basnu *Spuži od grada* u kojoj se javlja i spuž volak dum Marin Darsa, a u rukopisu mu je i drama *Držićev put*. Ivan Grlušić (1953.) napisao je 1984/5. i objavio 2008. godine tro-dijelnu dramu *Zlatna grana* u kojoj su likovi, između ostalih, i Don Quijote, Sancho Pansa, Marin Držić, čarobnjak Dugi Nos, Cosimo I. i Francesco Medici.

Držić je i kajkaviziran: *Novelu od Stanca* 15. studenoga 2007. godine premijerno su izveli Histrioni u Zagrebu pod naslovom *Spelancija od Stanca* u preradbi i režiji Vladimira Gerića. Marinovi tekstovi ucijepljeni su i u niz drugih suvremenih predstava i kazališnih radio-nica. Mihovil Kombol, Marko Fotez, Ranko Marinković, Antun Šoljan, Luko Paljetak i drugi dramaturzi u više su prigoda na traženja redatelja dopisivali zagubljene prologe i epiloge Držićevih drama koje su obično dobivale i glazbeno ruho. Rene Medvešek, potaknut obljetni-cama Marina Držića i Petra Zoranića, napisao je tekst *Glasi iz planina*, pronašavši ponajviše podudarnosti između Držićeve *Tirene* i Zoranićevih *Planina*, a premijera je bila 27. srpnja 2008.

U Kazalištu Marina Držića 3. listopada 2008. Predrag Pređa Vušović je premijerno izveo monodramu *Dugi nos* s monoložima koje je izvodio u više Držićevih komada, u režiji Ante Vlahinića, koja je popraćena i izložbom u dubrovačkoj galeriji Artur autorice Jagode Buić s likovima iz Držićevih komedija, za premijere koje je izradila i brojne kostime. Jasna Muhoberac (1959.) i sestra joj Vesna Muhoberac

režirale su više obrada Držićevih tekstova, za koje prigode su i aktualizirale predloške iz autorova života, a u njihovo-voj režiji 18. srpnja 2017. u Dubrovniku je praizveden *Cabaret Držić i/ili Držićev Ajme* s Marinovim lirskim pjesmama tiskanim u Mlecima 1551.

Scensku je glazbu vjerojatno pisao i sam Marin za izvedbe svojih predstava za vrijeme poklada i pirova. Božidar Širola (1889.-1956.) prvi je u prošlom stoljeću posegnuo za Držićevim stihovima, nakon uvertire, 1915. uglazbljuje operu *Novela od Stanca*, koju 1936. prerađuje i naslovljava *Stanac*. Antun Dobronić (1878.-1955.) u simfonijsku operu *Dubrovački diptihon (Grotesque)* spojio je Vojnovićev *Suton* i Držićevu *Novelu od Stanca* koja je izvođena na zagrebačkoj pozornici. U HNK Zagreb 20. lipnja 1960. premijerno je izведен *Stanac*, komični operni scherzo Jakova Gotovca (1895.-1982.), a libretu za tu jednočinku o vilinskom "pomlađivanju" iz jedne pokladne noći renesansnog Dubrovnika po komediji *Novela od Stanca* Marina Držića napisao je Vojmil Rabadan. I Rudolf Matz (1901.-1988.) u klasičnom je slogu uglazbio neke Držićeve pjesme.

Zanimljivo je da je 1944. u HNK Zagreb premijerno izvedena tročinska opera *Pomet meštar od ženidbe* koju je skladao Ivo Lhotka Kalinski (1913.-1987.) na libretu Marka Foteza po komediji *Dundo Maroje*. Alfred Švarc (1907.-1986.) skladao je Simfoniju pjesmu *Dundo Maroje*, a po istom je djelu Krungsłav Cipci (1930.-2005.) napisao libretu i operu *Boter Andraž* koja je 1965. premijerno izvedena u Mariboru.

1956. godine u Beogradu je izvedena uvertira *Dundo Maroje* slovenskog skladatelja Mihovila Logara (1902.-1998.).

Meštrovićev spomenik Držiću na Malom Stradunu

U Splitu je 30. travnja 1962. premijerno izveden balet *Marin Držić Vidra Silvija Bombardellija* (1916.-2002.) na libretu Živka Jeličića. Dragutin Savin (1915.-

1996.) skladao je komičnu operu *Tripče de Utolče*, a u svoj je libretu ubacio i dijelove *Arkulina*, premijerno je izvedena 12. travnja 1970. u Osijeku.

Đelo Jusić (1939.) skladao je musical *Dundo Maroje*, a Držićev izvornik preradili su i dopisali Stijepo Stražićić, Marko Fotez i Vinko Jelić. Praizvedba mjuzikla bila je u zagrebačkoj Komediji 7. rujna 1972., a predstava je ostala na repertoaru sve do 22. svibnja 1985. Ukupno je odigrana 221 put, od toga dvadesetak puta na gostovanjima u Hrvatskoj i Europi (Trst-Italija, Cernovice i Lenjingrad-SSSR, Gorica-Slovenija, Sarajevo-BiH, Beograd-Srbija, Slavonski Brod, Split, Rijeka, Šibenik, Zadar, te u zagrebačkom HNK-u, Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskoga, Velikoj sportskoj dvorani). Godine 1981. predstava je obnovljena (kostimi i dekor), ali je ostala u istoj podjeli s istim redateljem. Predstavu je na Dubrovačkim ljetnim igrama postavio također redatelj Vlado Štefančić, većinom sa zagrebačkom podjelom. Isti je redatelj 10. svibnja 2008. u Komediji obnovio mjuzikl naslovivši ga *Dundo Maroje 008*. U Držićevu je zagrljaju Đelo Jusić skladao još nekoliko scenskih komada: musical *Dan od amora* (2006.), libretu je Luko Paljetak pisao po motivima Držićeve *Grižule*, predstavu „s 4 staduna“ *Dum Marinu u pohode* (2007.) a najavljena je i praizvedba predstave *Ave Marino*.

Krešimir Magdić (1952.) se također poslužio Marinovim rimama u klapskim napjevima. Na Muzičkom bijenalu 21. travnja 2007. u Zagrebu i 2. veljače 2008. u Dubrovniku je izvedena komorna komična

opera *Eto vas* koju je dubrovački skladatelj Frano Đurović (1971.) skladao prema Držićevoj komediji *Pjerin*, koju je dopisao Dubravko Mihanović, a režirao Mario Kovač.

Jusićev musical
DUNDO MAROJE
objavljen je i na
gramofonskoj ploči

Prema dostupnim podacima, scensku glazbu za Držićeve kazališne predstave od 1875. do danas pisali su Krešimir Baranović, Miro Belamarić, Srđan Berdović, Paula Dražić-Zekić, Rajko Dujmić, Neven Frangeš, Bogdan Gagić, Milan Grakalić, Zoran Juranić, Ivo Kirigin, Joško Koludrović, Gupče Konstantinov, Nataša Kričev, Petar Krstić, Jaroslav Kubiček, Igor Kuljerić, Vinko Lesić, Ivo Lhotka Kalinski, Ivo Malec, Veljko Marić, Maks Mottl, Massimilliano Pace, Vlastimir Peričić, Emanuel Pichert, Igor Pomykalo, Davor Rocco, Ludomil Rogowski, Petar Sager, Branimir Šakač, Antun Simatović, Zdenko Šapro, Zoran Šilović, Đorđe Vaić, autori glazbe na svjetskim pozornicama još su u nas nepopisani.

Hrvoje Hitrec autor je scenarija za dokumentarno-igrani film *Gospodar komedije* o Marinu Držiću i njegovu dobu, koji je RTV Zagreb snimio 1983. godine u režiji Ljiljane Jolić. Zrinko Ogresta snimio je kraće dokumentarne filmove o Marinovu životu i djelu za potrebe izložbe u Zagrebu i Dubrovniku.

Dokumentarno-igrani film *Od tartare do zavjere – Marin Držić* po scenariju dr. sc. Slavice Stojan snimio je 2007. Vladimir Gojun, uz glazbu Eduarda Marčića, u produkciji kuće Camerata Ragusina premijerno je prikazan 1. veljače 2008. u Dubrovniku. Zvonimir Rumbolt režirao je 2008. HTV-ov eksperimentalni dokumentarno-animirani film *Držić* s animacijama studenata Likovne akademije u Zagrebu. Lada Džidić je u rujnu 2008. na HTV-u snimila obljetničarski dokumentarni film *Marin Držić ili bujica života* o proslavi Držićeva jubileja, potaknuta istoimenom pjesmom Radovana Ivšića.

Redatelj Veljko Bulajić dugo je snimao igrani film o Držićevu životu *Libertas* koji je bio i hrvatski kandidat za Oscara. Ulogu Držića (zaljubljenog u kontesu Dešu Zamanju) igrao je Sven Medvešek. U pet nastavaka film je kao serija prikazan i na HTV-u početkom 2008. godine, filmsku glazbu su skladali Đelo Jusić, Marko Brešković, Mario Penzar i Igor Lešnik.

Držić drži držalo i pero i ostalim muzama, njegove odbljeske pronalazimo i u likovnoj umjetnosti. Ivan Meštrović (1883.-1962.) izradio je spomenik Držiću 1958. godine, a odljevi su postavljeni u gradskom kazalištu te na Babinu kuku (Mali Stradun). Odatle je 3. rujna 2008. premješten u Grad između Gradske vijećnice i Kneževa dvora, dok će na Babin kuk bit postavljen brončani odljev Pometa Marina Držića, rad Antuna Augustinčića (1900.-1979.), postavljen 1963. godine u dvorištu vile Zagorje u Zagrebu. Držićevu bistu izradio je i kipar Ivan Sabolić (1921.-

1986.). Više je likovnih autora stvaralo cikluse nadahnute Držićem, a u grafičkoj mapi *Stav'te pamet na komediju* Nevenke Arbanas izradila je 25 grafika, popraćenih tekstom *Marin Držić i držićevski čovjek* akademika Luka Paljetka.

Držićovo ime danas nosi dubrovačko gradsko kazalište na adresi Pred dvorom 3, osnovano krajem Drugog svjetskog rata. U njemu je 17. listopada 2007. predstavljen prvi svečani kazališni zastor nadahnut velikim dum Marinom, rad splitskog slikara Matka Trebotića. 1981. godine zagrebačko Satiričko kazalište Jazavac (od 1994. nosi ime Kerempuh) otvara novu komediografsku scenu Vidra u Draškovićevoj 80. Nagrada Ministarstva kulture Republike Hrvatske za najbolje nove dramske tekstove od 1991. godine nosi dum Marinovo ime (skulpturu je izradio Damir Mataušić), a svečano se dodjeljuje krajem travnja na Festivalu hrvatske drame Marulićevi dani u Splitu.

Dom Marina Držića u Širokoj ulici 7, u staroj gradskoj jezgri uz crkvu Domino, utemeljen je 1989. (kada se slavila i 400. obljetnica rođenja Ivana Gundulića), dvije godine kasnije na početku Domovinskog rata oštećen je od četničkih granata s Bosanke). Zamisljen je kao znanstveno-dokumentaristička ustanova koja će povezivati sva iskustva iz oblasti kazališne znanosti, scenografije i kostimografije, konceptualne umjetnosti i informatike. S izložbenim prostorom i kazališnim hepeninzima taj kazališni spomen muzej pruža ambijentalni sjaj kulturne i dubrovačke prošlosti. Dom Marina Držića izdaje zlatnik koji je

izradio Damir Mataušić, a Hrvatska narodna banka kuje zlatnik od 1.000 kuna s likom Marina Držića.

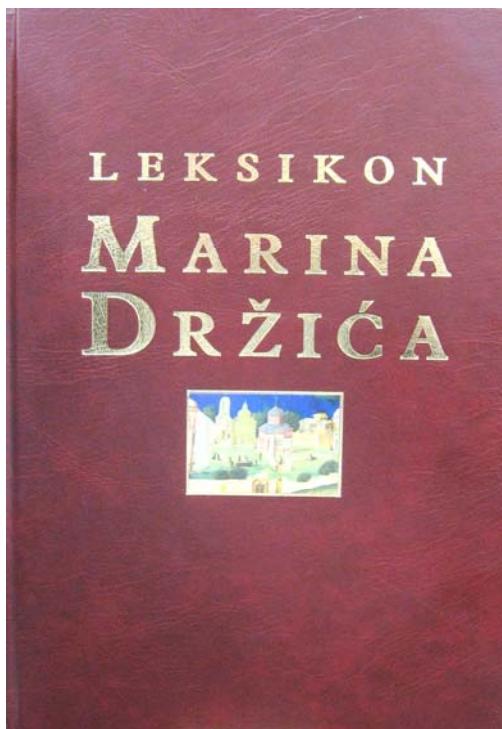

Soba u Domu Marina Držića

Ime najpopularnijega Držićeva lika nosi humoristički list *Pomet* koji je 1952. u Splitu počeo izlaziti kao humoristički dvotjednik, nakon četiri godine postaje tjedni podlistak *Slobodne Dalmacije* koji izlazi i danas kao jedini šaljivi prilog novinskih dnevnika u Hrvatskoj. Držićevskom baštinom miriši i ime današnje dubrovačke udruge *Nazbilj*.

Za Vidrin polutisućljjetni rođendan priređeno je više znanstvenih skupova u Hrvatskoj i u inozemstvu. Matica hrvatska Dubrovnik i Dubrovačke ljetne igre objavili su 2008. godine knjigu *Dundo Maroje* s prijevodima te komedije nad komedijama na 18 jezika. U pripremi su i prijevodi ostalih Držićevih drama i pisama na više svjetskih jezika, na tom poslu surađuju sveučilišta iz Splita, Rima i Yalea iz New

Havena. Leksikografski zavod Miroslava Krleže u ožujku 2009. godine objavio je na 1340 stranica dvo-sveščani *Leksikon Marina Držića* koji su uredili Slobodan Prosperov Novak, Leo Rafolt, Milovan Tatarin i Mirjana Mataija.

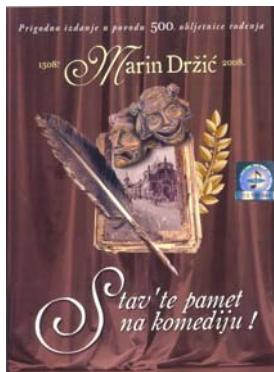

Na mrežnim stranicama Doma Marina Držića <http://muzej-marindrzic.eu/e-knjiznica/> mogu se besplatno preuzeti elektronička izdanja svih djela Marina Držića u različitim formatima (web, pdf i ePub), a dostupni su i tekstovi iz Leksikona Marina Držića.

Hrvatski radio iznova je snimio neke Držićeve komade, a snimke sa starih gramofonskih ploča na CD-u *Stav' te pamet na komediju* za 500. zlatni jubilej objavila je zagrebačka kuća Croatiare-cords.

I Hrvatska pošta je 22. travnja 2008. u svom nizu *Znameniti Hrvati* objavila tri poštanske marke za jubileje Marina Držića, Petra Zoranića i Silvija Strahimira Kranjčevića.

U vijetnamskom brodogradilištu Ha Long 30. srpnja 2008. porinut je brod *AP DRŽIĆ* s 54.000 tona nosivosti za naručitelja Atlantsku plovidbu.

Nagrada *MARIÑ DRŽIĆ*, rad Damira Mataušića

3.

Držić, poznatiji po svojim dramama nego ljudbavnim stihovima, dobiva i poetsku pozlatu u ovoj knjizi koja sabire pjesme pedeset hrvatskih autora, od njegovih suvremenika benediktinca Mavra Vetra-novića Čavčića, Saba Bobaljevića Mišetića Glušca, Antuna Sasina Bratosajića i Miha Monaldića (potonja dvojica na talijanskom jeziku nakon Marinove smrti u emigraciji), do današnjih bardova hrvatskog pjesništva koji dum Marina ponovno drže svojim suvremenikom i poetskim subratom. U ovoj maloj antologiji Marinu na diku tiskane su pjesme u kojima se izravnije govori o Držićevu duhu. No, spomenimo i više pjesnika koji usputno u svojim prigodnicama spominju Marina Držića, kao što u jednoj pjesmi iz početka 1557. godine Hvaranin Mikša Pelegrinović (1500.-1562.) pozdravlja i Držića:

*I Držića ki u slavi
spijeva pjesni sve ljuvene
sada dragi ti pozdravi
i rec ove riječi od mene.*

Antun Sasin (1519.-1595.) ga spominje u tri navrata. U pjesmi *U pohvalu pjesnika dubrovačkijeh* zapisuje "Marin moj Držić", a u *Drugom snu u dvorima Slave* kaže:

*Posred divnog togaj kola
slavni Vidra tuj idijaše.*

Svojim satirama i urotničkim pismima Marin se grđno zamjerio dubrovačkim aristokratima da su ga ja-mačno nakon smrti htjeli prešutjeli pa je sljedeća sko-ro četiri stoljeća ležao u debeloj sjeni Gundulića, Pal-motića i drugih dubrovačkih pisaca.

Zato je u suvremenoj postmodernoj, interteks-tualnoj i citatnoj hrvatskoj poeziji Vidra čest gost. U posthumno objavljenoj knjizi *Dubrovački akvareli* gradske brijač Niko Kučar (1891.-1972.) u zapisu *Apote- oza slave* navodi sve dubrovačke velikane:

*S podsmijehom na licu za njima
stupa otmjen i gizdav, pogleda
slobodnog i vedrog
Marin Darsa – Držić
i do njega
Đono Palmota – Palmotić...*

U stihovima Tončija Petrasova Marovića (1934.-1991.) višekratno susrećemo Držića. U pjesmi *Santa Maria della Salute* među venecijanskim toponima autor je zapisao i stih:

tamaneć mostiće grob dum Marinov zadobivši.

U letrističkoj poemi *Hembra* (poljička listina; zapamćenje), pisanoj 1972. godine, Marović nekoliko puta izrijekom (bilješkom na marginaliji stranice) citira Držića. U petom dijelu to su izrazi:

*nigdir redovnijeg ven ovdi / trijeba obraz od kurve učinit
patinavanja ponora râtom se-kretim krećući*

U šestom dijelu poeme su stihovi:

*niz poje kamen'ja pojica zlamen'ja (parvo poje
ino goje)
pse jedan iždeni! Izjebana ribo! Mrtva štacijo!
Mâ! Kroacio! Ti! Tu!
Pometeni Pomete
za post-umni posal oka sporo spravan
ležeći prežeći
ispravke kostiju ... caklen. razbit. brez ostiju.
u bašćini počinuh*

dok Tončijeva igra slovima završava stihovima:

*oba
obasjana
dospij poj
progutaj ga ter pri-čekaj
boj
kraci ljudi visoko ne dohitaju*

U završnom trinaestom dijelu te poeme *Hembre* pjesnik T. P. Marović uspoređuje Držića i Marulića:

Oputina cilj priplan • MARIN, MARVL
*po zakonu stârih poêt /u srodstvu s gnjusobom
srâm se s nama ponosi stari rat
labes labes hembra paka
slava, hvala, čâs jednaka
/m/učeći nas da nî zarûl
zardâlon škûžon zapùntââr vrât
lîp zlamen
AMEN*

I u slavnoj pjesmi *Moći ne govoriti* putujući Italijom, Marović se prisjeća:

*sjediti sjediti na meškinjastim skalinima u Sieni
(mora da je tu negdje i Držić čučao)*

Alojz Majetić (1938.) u pjesmi *Tamo gdje nema ni raja ni pakla* usputno spominje:

*U jednome od morskih dna progledao je Homer
Krleža s Marijom Jurić Zagorkom pleše
kao da su na lijepom, plavom Dunavu
Shakespeare kocka s Dostojevskim
Marin Držić piše libreto za Gustava Mahlera*

Ante Stamać (1939.-2016.) pjesmu *Sirventes* o našoj baštini završava sestinom:

*Ako je to zora, ako su to ptice
ako Negromant i Satir i Grabancijaš
osluškuju zaklanog pijetla žice
i jezikom gnjilim zatruhljuju klice
- tad nalog je Boga Ništa nek niče
nek na smrt se hrvu Povijest i biće*

U pjesmi *Uspinjući se na Lovrjenac*, posvećenoj Izetu Hajdarhodžiću, Stamać ucjepljuje stihove:

*Sleđen mu osmijeh
(Plaut, Držić, Aulularia)
kuša drugu sad sudbinu*

Držića u pjesmi *Najdalje dublje dno* spominje Petko Vojnić Purčar (1939.-2017.), a Stjepo Mijović Kočan (1940.) u *Pohvali narodu Vrabaca* poučava Kineze:

*U Shanghaju su mi servirah pečene Vrabčiće u
gustu umaku
na diplomatskoj večeri hvaleći se kao da su jedini
pticožderi*

Hanci koji nikada nisu čuli za Držićeve kosoviće ili za grmuše

*„Kosovića drazijeh kosovića lardicom nadjevenih“
oblizuje se*

*Pomet Trpeza a ja sam pak lovio Grmuše
dvadesetak vrsta*

pjevica sličnih Vrabcima „na vesku“ ili „u ošca“...

Drago Čondrić (1944.) u svojoj prvoj knjizi stihova „Evangelje po čovjeku“ citira dvaput Držićeve misli - iz *Dunda Maroja* u *Glasu iz pustinje*, a iz *Skupa u Tužaljki trećoj*. Jakša Fiamengo (1946.) ga ubraja u slavne i u jednom katuenu pjesme *Dubrovačka proljeća*:

*Kraj Orlanda zapjevaj ko naši
Držić, Đivo, slavni leutaši
budi Bokar, Minčeta, Lovrijenac
tvrdih mira razigrani vijenac.*

Tahir Mujičić (1947.) imenom Marina Držića započinje sonet *Četverored od četrdeset slavnih čine sonet*, a u pjesmi *Csoport oda* prisjeća nas Marinovih scenskih junaka:

*pa pijem lambrusco con bianca
pasta
er maru sam sličniji neg dundu ol
stancu*

Vinko Brešić (1952.) u sonetu *Šenoa* spominje Vidru i navodi tropismenost kojom poje *arvacki človek navek - ma bio nahvao, ma bio nazbilj*. Ivan Dobra Žirjanin (1958.), koji živi u New Yorku i Žirju, sonet *U slavi Dubrovnika zaključuje dvostihom*:

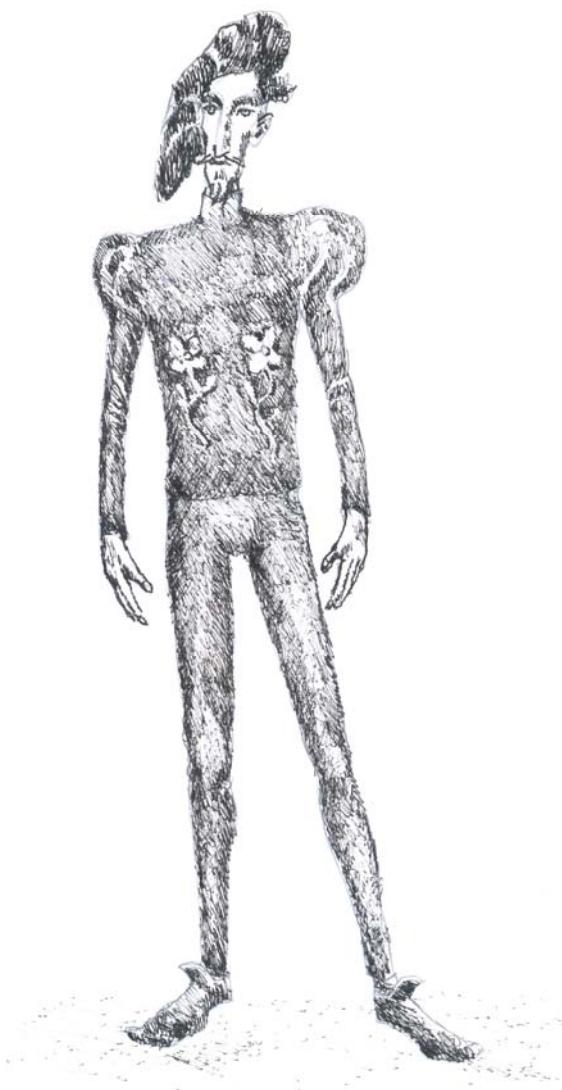
*Tvog Marina, Grade, Bog u raj pozvao,
ka' je sinja nazbilj i ljudi nahvao!*

U ovu rukovet stihovlja uvršteni su i stihovi iz četiriju drama suvremenih hrvatskih pisaca u kojima tragični junak Držić (mladi ili stari, izgovara u Dubrovniku ili inozemstvu).

Zahvaljujem kolegama koji su se odazvali pozivu da za ovu knjigu spjevaju prvtisak, ili izrade likovne priloge Držiću u slavu. Sve u sve, u knjizi je (ovom drugom dopunjrenom internetskom izdanju) 88 pjesama iz pera 62 autora. Ukupno, 40 prvtisaka: tri poeme, desetak epigrama, tri akrostiha, 15 soneta čija zvonjava dopire iz arkadijskih dubrava Držićeva sna u trećem tisućljeću.

Svojim perom Držić je promicao prostore *libertas*. Prvom književnom riječju htio je odaslati smijeh gledateljima, a u zadnjim rečenicama svojih urotničkih pisama već ga je zarobio strah od totalitarnog režima koji je u 19 godina dvaput napao njegov život i dokrajčio ga. Tako je prvi hrvatski komediograf postao tragična žrtva. Kao i Tin Ujević kojega je komunistički totalitarizam također na pet godina izopćio iz javnog života, i vedri Vidra je namrijeo bridove *kristalne kocke vedrine* budućim naraštajima. Vidra vedri i danas!

Mladen Vuković

Ante Strinić

MAVRO VETRANOVIĆ
(1482. - 1576.)

PJESANCA MARINU DRŽIĆU U POMOĆ

Svijeh vas molim rad ljuvezni,
plemeniti Dubrovčane,
kî pojete rajske pjesni
i sijete posve strane:
tako da bi vaša mlados
u veselju segaj svijeta
svako dobro i svaku rados
uživala mnogo ljeta,
vašeg starca namirite
kriva suda ne čineći, 10
kijem Držića sad tvorite,
svoga truda ne scijeneći.
Kî pjesance rajske poje
prid polačom od gospode,
meju vami tamo stoje,
svi razumni gdi prihode;
a nikoga ne potkrada,
razmi svoju svijes lomeći
te gizdave pjesni sklada
bez pokojna sanka bdeći. 20
I kad hoće trudan spati
ne ima mira ni pokoja,
zač ga tudjer počne zvati
elikonska muža svoja,
kâ ga krmi, kâ ga vlada,

kâ mu kaže drumak pravi,
da s razlogom pjesni sklada
kako vila u dubravi.

I kara ga kad ga буди
da ne gubi vrijeme svoje, 30
neka muči, neka trudi,
neka rajske pjesni poje;
s razgovorom od pastira
da se čudi sva dubrava,
od kud slados taj izvira,
kojoj nijedna nije zabava.

Od ljubavi a najliše
koja starca ljuto rani,
da procvili i uzdiše
jedva život da sahrani; 40
da se starac taj spomene,
koje trude starac pati
od strilice od ljuvene,
s kô se mnokrat život skrati.

Inostranci kî su zdvora,
i građane plemeniti
Marinova razgovora
ter se slatko svak nasiti.

Navlaš vlašci (oni) stari
svi rekoše i knezove: 50
ne vidjesmo ljepše stvari
od naredbe Marinove,
od koje se snebivamo
tuj videći krasnu diku,
kû sladosti priživamo

u slavnomu Dubrovniku.
Navlaš njeko dijete malo
ko imaše zlata krila,
slijepo, krasno i pristalo
i na bedri trkač strila, 60
i luk napet na ramenu,
ter udari svoja strila
po mramoru i kamenu,
rastaje se u sto dila.
A pastirče njeko mlado
boleći se svojijem čačkom
protiv njemu bješe stalo,
da ga osveti svojom praćkom,
ne mareći togaj luka,
ni od zlata ljute striele, 70
kê nošaše posrjad puka
mnozijeh grozno da rascvijele;
prid polačom ter kî stahu,
gledajući te ljeposti,
svi se velmi snebivahu
od djetinske te kriposti.
Marinove pjesni dake,
Dubrovčane moji drazi,
dostojne su slave svake,
odkoli se tač proglas. 80
A to mu je zvijezda dala,
pod kojom se na svijet javi,
da je po njem vječna hvala
s Dubrovnikom svoj državi.
Tijem ga muze posvojiše

elikonske slavne družbe,
ter mu venčac pokloniše
za njegove verne službe;
venčac velim lovorike,
kî ne sahne, kî ne vene, 90
ner je zelen po sve vike
i u vrime svako zene:
da se diči, da se gizda,
uresivši svoje vlase,
jak na nebi svitla zvizda
kad s večera vole pase;
svaka vila u dubravi
da pravedno može reći:
dostojan je vječnoj slavi,
ku bi mnozi radi steći. 100

Pastirice i pastiri,
sve djevice i gospoje,
i od luga svi satiri
neka slave pjesni svoje.

Neka reče bog ljuvezni:
izvrsita svoja mlados
po načinu sklada pjesni,
da je svomu gradu rados.

Još Apolo neka reče
kad od muža kolo spravi: 110
Marin mladac milos steće
od svijeh vilu u dubravi,
kê mu venčac pokloniše
od prislavne lovorike,
kî ne vene ni prisiše,

ner je zelen po sve vike,
da je slavna svoja dika
za pjesance koje sklada
časti svoga Dubrovnika
kî je kruna od svijeh grada. 120

U kom hvale i sve slave
po njem se su otvorile,
jak zelenca od dubrave
gdi se goje gorske vile.

Tijem se sada spravno spravi
dubrovačka sva mladosti,
ter Držića glasom slavi
u veselju i radosti,
a ne griješte duše vaše,
koreći ga takoj prava; 130
zač što muže njemu daše,
u pjesance toj vam sklada.

NADGROBNICA GORNJEGA MARINA

U ovom grobu počivaju
od Marina Vidre kosti,
koje suncu odsivaju
po razumu od mudrosti,
er ga muze opojiše
elikonske bistre vode
i vrh luga odgojiše,
gdi se rajske pjesni poje,
gdje zvijezde s neba sjaju,
gdi prid licem božjem poje, 10
i andeli mu odpijevaju
na prislatke pjesni svoje.
Tijem nemojmo smrti kleti,
koja ga je ugrabila,
zač' nam ga je u dvor sveti
i blaženstvo naselila,
gdi svi dusi priblaženi
vesele se i raduju,
naš razgovor tuj medeni
u pjesance koji poju. 20
I mi Boga svi molimo
milosrđu da po svomu
svi se s Vidrom naselimo
u veselju nebeskomu.

NA PRIMINUTJE MARINA DRŽIĆA, DUBROVČANINA, TUŽBA

O višnja ljubavi, je li tko na svit saj,
da mojoj da glavi od suza istočaj,
da javi i speći i u svako još doba
suzice roneći uzdišem do groba,
da združen s tugami u toli plačan glas
opiram suzami priblijedi moj obraz?
Rascvilnoj grlici prilika da sam tač
na suhoj granici skladaje grozni plač
dijeleći trudan duh gdi sama počiva,
ter, vajmeh! javor suh suzami poliva,
koliko da pravi: "Vaj! smrti nemila,
hodi mi rastavi trudan duh od tila,
neka lug poznavi i gora zelena
koga je narava usilos ljuvena".

Još moj duh tuguje jakino danica,
kad zorom ne čuje šturka ni slavica,
ni slatku pjesancu, što poju satiri
s vilami u tancu, ni mome s pastiri;
er se glas proglaši s kolikom žalosti
prika smrt porazi i pijerske radosti,
ter tužba taj sada, kojom se provodi,
oblake propada i na on svijet prohodi.
Zašto se pristoji, zašto se priklada,
da tužba taj stoji gorčija od jada,
nesrećni nepokoj er toli jadovno
povrijedi život moj i srce žagorno,
zač pravu prijazan ne može ništo strt

10

20

ni javi ni u san, ni u život ni u smrt.
To svuda, kud hodim, čemerno zadosti
moj život provodim s velikom žalosti, 30
nesrećan kako taj, tko draga objubi,
pak slijedi plačan vaj, kada ga izgubi.
Nu si ti sam, Bože, toliko blaga stvar,
pri kom se steć može po molbi svaki dar,
zatoj te ja molju skrušeno, vajmeh! tač,
dopus' mi na volju suzami grozni plač
da grozno uzdišem da združen s tugami
svu ovu pri pišem pjesancu suzami,
vaj! smrtna vrlina kako ljut stril spravi
Držića Marina ter s duhom rastavi, 40
prije roka najliše da grozno suzami
za njime uzdiše zemlja, lijes i kami,
gdi se smrt usili, ter svoj luk poteže,
potom ga ustrili, za mrtva da leže.
A Bnetak procvijeli, ter suzom pokropi
vas mramor pribijeli, koji ga priklopi,
u tuđoj državi ter se taj grob gizda,
gdi tijelo ostavi, a Bogu duh prida;
Dubrovnik a grad svoj, u kom se porodi,
bolježljiv nepokoj i trude provodi 50
gospoje i vile ter sa svom mladosti
kunu, luk i strile od smrtne naglosti,
kunu šip priljuti, koji je svrnul tač
razgovor minuti u tužbu i u plač,
ter trudi i muči pijerska dubrava,
er se s njom razluči od muza sva slava.
I drobna travica po gori zelenoj

privrati na nica i listak i cvijet svoj,
gdi labut pribijeli capteći u slavi
s duhom se razdijeli i pjesni zaglavi. 60
Ter ko je na svijeti, o višnji Bože moj,
da može izrijeti toliki nepokoj,
gdi jedna od sestar iz jame proklete
kako sve bijesna stvar pjesance sve smete,
ter toli nemilo taj čemer gdi očuti
elikonsko vrilo smete se i smuti,
Kastalija prislatka ter osta u smeći,
gdi Apolo proplaka suzice roneći,
suzice roneći, ter s koga poraza
u liru zvoneći zavapi iz glasa: 70
"O vile i gospoje, svijeh višnijeh boga rad
na tužbe na moje priđite, vajmeh! sad,
da jednaga cvijelimo, da, vajmeh! u pjesni
napola dijelimo prljute boljezni,
da čuje tih Dunaj i Sava i Drava,
gdi toli plačan vaj trudna me skončava;
er pride vrime i čas, da slavna planina
u toli plačan glas požali Marina.
Vrijelo elikonsko er se je smutilo,
kopito što je konjsko u hridju izbilo, 80
a zeleni lovor jur vene i blijedi,
zač rajske razgovor pijerska smrt povrijedi.
O sjence zelene, ter ve je listak spao,
gdi je Marin ljuvene pjesance popijevao,
Tirenu djevicu gdi u pjesan proglaši,
Ekubu kraljicu, koju čes porazi.
Kraljice Ekuba, tijem, ako mogu rijet,

dvigni se van groba i pridi na saj svijet,
jadovna gospoje, nečesna kraljice,
da opeta sve tvoje ponoviš tužice, 90
Marina er tvoga rani stril priljuti,
pjesnivca slavnoga, er ga već nije čuti,
ki tvoje sve trude i gorke boljezni
od nesreće hude prikaza u pjesni.
I sajdi, Tirena, za milos ljuvenu
iz vрjela studena na travu zelenu,
raspleti zlatan vlas, ter poli vodice
uloži plačan glas roneći suzice,
ukladaj grozni plač, ter se na smrt tuži,
koja te, vajmeh! tač s Marinom razdruži, 100
koji je sve tvoje prikazal tužice
pri jezeru stoje od bistre vodice.
Satiri ljuveni, još, vajmeh! molim vas,
po gori zeleni prostrite plačan glas,
u gusli gudite s velikom pečali,
a o hridje razbite sve vaše svirali,
da gora poznava i ostale zeleni
koga je narava nepokoj ljuveni;
dragoga najliše ko, vajmeh! obljubi,
pak zaman uzdiše, kada ga izgubi, 110
to je gorska boljezan i rane priljute
ponavljat u pjesan radosti minute.
A može toj znati što je gorko dreselje,
komu čes privrati na nica veselje,
jak meni, vajmeh! sad, ki s veljom boljezni
ponavljam plačan jad pojući u pjesni,
ter dalje što pišem boljezni brojeći,

gorčije uzdišem suzice roneći.
Tijem, vajmeh! satiri od gore zelene
i vi svi pastiri i vile ljuvene, 120
parja'te sve pjesni i tance i kola,
i sa mnom boljezni dijelite napola,
er je smrt nemila s velikom žalosti
pod mramor spremila sve vaše radosti.
S ljutijemi naljepi ter žalost i tuga
s korijenkom korijepi me srce van kruga,
trudeći, da takoj i javi i u sni
skončaju život moj čemerne boljezni,
er koga smrt prijeka životom rastavi,
nije vrača ni lijeka, da ga opet pojavi. 130
Od polja i od gora ter ne vijem toj bilje,
ustegnut da more toj smrtno posilje,
er kripos i snaga od smrtne plahosti
pod noge podlaga sve od svijeta jakosti,
ter saj svijet što plijeni posilno i hara
za ništo ne scijeni cesara ni cara,
ner kosom, ku nosi, jak bijesna tekući,
sebe žnje i kosi svaki stvor živući.
I gdi se tač vlada tuga je još gora,
gdi od stara do mlada ne čini razbora, 140
ter, vajmeh! trudan svijet posilno gdi slijedi,
gdi najde ljepši cvijet, prije ga povrijedi.
Samo se može rijet, da ni smrt nema vlas
prognati na on svijet pod zemlju počten glas.
Ni bio grad vrh gore, ni tmasti, ni mrakom
sakrit se ne more pod sinjijem oblakom,
a prši po svijeti svijeh strana počten glas,

jak čela po svijeti biraje mednu slas;
i sve se skončava i u magli prohodi
što saj svijet sazdava i zemљa što plodi, 150
samo glas počteni tko ostavi na svijeti
u vijeke po sve dni ne može umrijeti,
s blaženstvom u slavi ter se taj nahodi
ko s vijencem na glavi na on svijet pohodi.
Pijerska dubrava nu što se sad tuži,
er se s njom sva slava od pjesni razdruži,
razlog je i pravda i hoće svaki sud,
da se sad i vazda provodi plačan trud,
zašto se može reć, da od muza planina
drugoga neće steć Držića Marina, 160
ki toli plačan glas za sobom ostavi,
od Slavije kotar vas da se s njim proslavi,
najliše Dubrovnik, koji je vazda bio
od muza ljubovnik i u svakoj slavi ctio,
i ctjeće u vike vrednosti napunjen
od slave tolike, kojom je okrunjen.
Lje velik nepokoj i trude provodi;
sve pleme i grad svoj, u kom se porodi,
er veće ufance ne mogu imati
medene pjesance, da ih će skladati. 170
Ter s trudo(m) velika tužba je nastala,
gdi je rajska muzika u krovu ostala,
najliše videći pri vodi studeni
organe viseći o vrbi zeleni,
gdi poli vodice tkogodi prohodi
velike tužice s jadovi provodi,
ter trudan putuje velmi se boleći,

er slatke ne čuje organe zvoneći.
Velja je još tužba u gradu nastala,
gdi je tvoja sva družba jak nijema ostala, 180
ter mlados tuguje s velikom žalosti,
er veće ne čuje minule sladosti.
Skriše se pastiri u tmastu potaju
i veće satiri s vilami ne igraju
sva kola i tance, ter naljep priljuti
i rajske pjesance razdruži i smuti.
Smete se muzika, koja je prije bila
slava, čas i dika od gospoj i od vila,
plačni su leuti i tužni ostali,
nijemi su flauti i ostale svirali. 190
Smetal je violune, taj čemer nemili,
da slatko ne zvone, kako su zvonili,
još - - išteti nesrećni taj poraz,
kordine s korneti da izgube slatki glas,
smuti monikorde i glavočimbale,
smete arpikorde i žice ostale,
muzika ter plače od tuge i jada
i kako vran grače, kad pjesni uklada.
A ostale žalosti, što život moj pati,
trudno je zadosti u pjesan skladati, 200
Orfeo er nije tač u liru zvoneći
ukladao grozni plač prid paklom stojeći,
ni Ar(i)on, pučinu kad morsku brodaše
na ribi dupinu, a u liru zvonjaše,
ter blaga riba taj s velikom ljubavi
zdravo ga na suh kraj bez navla priplavi.
A ne vijem, Bože moj, tko jezik taj steče,

da tolik nepokoj i tužbu izreče,
gdi u gori Dijana (s) svojijema vilama,
gospoja prislavna, poli se suzama.

210

Sliša je kamenje, gdi u tužbi i u vaju
vrh gore zelene plačan glas skladaju,
velik plač i tužba po gori ter staše,
vilinja sva družba gdi Vidru plakaše.

Proctil bi suh javor u gori zeleni,
svenul bi zelen bor pri vodi studeni,
puklo bi kamenje od velje tužice,
gdi zlatno pramenje prosuše s glavice,
ter tijaše vapiti: "Vaj! smrti nemila,
gdi je naš čestiti razgovor od vila?"

220

Što nas s njim rastavi da, vajmeh! svudi tač
po gustoj dubravi sklada se grozni plač?"

Elikon, vajmeh! vas ter trudan treptiješe,
gdi toli plačan glas od vila čut biješe:
Dijana najliše gdi s družbom hodeći
jadovno uzdiše suzice roneći,
ter staše tolik cvil, da se svijet snebiva,
svaka svoj obraz bil gdi suzam poliva.

A suze čemerne, ke po tli padahu,
u perle biseme tuder se stvarahu
i u drago kamenje, neka ga nahodi
za vječno zlamenje ko gorom prohodi,
u dragom kamenu da ostane po vik vas
za vječnu spomenu Marinov počten glas,
neka se njim slave na grlu noseći
gospoje gizdave u družbi hodeći.
A ostali nepokoj ni javi, ni speći,

230

Držiću dragi moj, ja ne vijem izreći,
naj liše, gdi toli u trudu žagorno
cijepa se napoli me srce jadovno
rad velje prijazni, srčani druže moj,
koja me priblazni, do groba da sam tvoj,
ter mi se podoba, o kufe pribili,
za tobom do groba da život moj cvili
er veće takoga, jamačno mogu reć,
prijatelja drugoga, ni druga neću steć.

240

Tijem, da se može rijet, podal bih za tebe
svijem blago na saj svijet (i) jošte sam sebe,
da život moj skratim, a tebe dragoga
na bil dan povratim iz groba tmastoga,
er žalost i tuga takoj me kraljuje
kako sve tko druga srčano žaluje,
a ne vijem tko je taj, po zemlji tko hodi,
da toli plačan vaj i tužbu provodi,
kako ja pritužan, koji sam u tužbi
plačni rob i sužan, nesreći na službi,
ter svuda, kud hodim, velmi se boleći,
tužni jad provodim, trudom se gojeći.

250

Er javi i u san i u svako' još dobi
nesrećna boljezan vrijedi me i znobi,
a mojoj žalosti nije vrača ni lijeka,
o višnja milosti, ner samo smrt prijeka,
er, vajmeh! tko takoj s drazijem se razdili,
mrzne mu život svoj, a smrt mu omili,
zač većma tko straća srčanu prijazan,
to veću povraća sam sebi boljezan,
dragoga najliše ko s pravom ljubavi

260

u srčce upiše, pak se s njim rastavi.

Ter gdi se uplodi u srce rana taj,
sveđer se provodi do groba tužan vaj.

270

A nije se nasuzil nitkore na svijet saj,
ner tko je iskusil što je ljuti čemer taj,
kako ja, Bože moj, koga me cvijeleći
skončava nepokoj, nesreću slijedeći,
ter oči me cvile, gdi gorčije od jada
strila iza strile me srce propada,
svaki stril priljuti intaćno ter takoj
moj tužni minuti ponavlja nepokoj.

A znaju svi bozi, da strilam nije broja,
ke, vajmeh! podnosi jadovna put moja,
ter rane vrh rana rad tužne nezgode
na izmit svijeh strana moj život prohode.

280

Tijem svi, ki služite pijerske gospoje,
sa mnom se združite, podobno ako je,
velikom sladosti neka se spravimo,
Vidrine da kosti mrtve proslavimo,
podobno zašto je i razlog je pravi,
da se tijelo svoje i mrtvo proslavi,
a duša pokojna da s Bogom počiva,
koja je dostoјna, blaženstvo da uživa,
andělsko gdi pijetje nigdare ne lipše,
a nebesko cvijetje u vijeke miriše.

290

Nu odli su toj takoj hotjeli svi bozi,
da plačan život moj tolik trud podnosi,
da im se sazdava i sada i vazda
sva hvala i slava koja se priklada.

Ja im ću hvalu dat, gdi me trud pedipše,

a cvilit i plakat jur meni ne lipše,
(i) javi i speći, sjedeći i u putu
u krugu noseći sulicu priljutu. 300

Tijem boge sve molim, da vide i čuju,
kako se ja bolim i želno tuguju,
jeda se smiluju na uzdahe i moj civil,
ter meni daruju milosti svoje dil,
po višnjoj ljubavi jeda se, vajmeh! tač
daj malo ustavi moj uzdah i moj plač!

Najliše gdi sada srdačce sve moje
tužno se raspada i cijepa na dvoje, 310
u toli plačan vaj te moj civil nitkore
pod nebom na svit saj utažit ne more.

Neptuno ner samo ako se smiluje,
ki more sve slano na volju kraljuje,
er bi me poslao sad iz morcijeh dubina
na toli plačan jad jednoga dupina,
ter bi me dupin taj po moru priplavio
i u Bnetke na suh kraj na zdravje postavio.

Ter bih ja žagoran sve Bnetke obašal,
pribijeli mramoran dočijem bih grob našal, 320
ter bih taj mramor bil, gdje Vidra počiva,
suzami vas polil i s desna i s liva,
u tuzi zagornoj ter gdi bih uzdisal,
na ploči mramornoj zlatom bih upisal:
»Ovi grob blažen bil bez konca po vijek vas,
koji je prikloplil od muza rajska slas
s vjenačcom na glavi, kojim se sad gizda
u nebeskoj slavi uzvišen vrh zvizza,
a ja sam stanovit, da će taj venčac zlat

dokoli teče svit jak drugo sunce sjat»
Drugo mi, vajmeh! sad u trudu ne lipše,
u toli plačan jad gdi moj duh uzdiše,
ner vapit pastire u mnogo plačan glas
i vile i satire na ovi (moj) ljut poraz,
da rano prije zore urane po hladu,
ter pridu iz gore u ravnu livadu,
da beru sve cvitje od mirisnijeh trav,
što slavno prolitje u zemlji sazdava,
vrh ploče kamene da prospu cvitje toj,
gdi je kosti blažene ostavio Držić svoj:
ljubicu najliše i ružu rumenu,
da slatko miriše na grobu studenu,
da miris priziva taj ploča pribila,
gdi mrtav počiva razgovor od vila.
Uzdaše tužni moj, sad me ti sadruži
i u tolik nepokoj vijerno me posluži,
uhrli, ter hodi jak strijela leteći
po slanoj svoj vodi serene moleći,
da u morskom jezeru, gdi je džardin od vila,
perala naberau i bisera bila,
i koralj rumeni, ki morske gospoje
za ures ljuveni njeguju i goje,
i ostale zelence od morske naravi,
nasade u vence što nose na glavi,
drobni smilj najliše, ki u hridju (od ško)lja
krasnije miriše neg cvijetje od polja.
Još kad bi serene, ali morske vile
i vaoge zelene i braka skupile,
tuj morsku zelencu, što nosi na glavi

Glauko u vencu za ures gizdavi;
ter da tom zeleni, milosti svoje rad, 360
pospu grob blaženi, gdje Vidra leži sad,
toprv bi poznala bnetaka država
Vidrina što je hvala i razum i slava,
koga je odgojil Dubrovnik slavan grad,
a Bnetak posvojil, gdi mrtav leži sad.
Nu ne vi(m) što ču već vrh moje boljezni
izmislit ali reć, skladaje u pjesni,
er žalos i tuga srdačca podira,
pjesanca gdi duga s trudom se razbira.
Tijem, vajmeh! za sada ove ču boljezni 370
cjeć tuge i jada zaglavit u pjesni,
a moj trud i muke, ke čutim u sebi,
višnjemu u ruke pridavam na nebi,
jeda se smiluje na moje žalosti,
ter meni daruje dil svoje naglosti,
da trudan duh se moj s Marinom nastani
u slavi nebeskoj, gdi stoje izbrani.
Sad s mirom počivaj, Držiću dragi moj,
Bog ti dal duši raj, a tijelu tih pokoj,
da vazda duh se tvoj bez konca raduje 380
u slavi nebeskoj, gdi sam Bog kraljuje,
anđeli gdi poju, u slavi stoeći,
u miru i goju božanstvo dvoreći,
gdi, sveti govore, da rijeke do vika
lipsati ne more anđelska muzika.
Tijem se tuj veseli veselo zadosti,
gdi te Bog naseli u rajsкоj sladosti,
i tamo poj slatko i anđelom odpijevaj

u vrijeme u svako, gdi je rajska slados taj.
Zašto je dostoјno, da se tuj naseliš
i da se pokojno u vijeke veseliš,
za tolik razum tvoj ter tamo prizivaš
vječni mir i pokoj, gdi u raju počivaš.
A to je hotila blažena tvoja čes,
ka te je dojila sladosti od nebes,
neka se može reć, tvoj(om) si vrijednosti
od Boga mogal steć tolike milosti,
ter gori nad nami tvoj se duh raduje
nad svijemi zvjezdami, gdi sam Bog kraljuje.
Lje smo mi dreseli bez pjesance tvo(je)
jak čeljad u seli, gdi kokot ne poje.
Sad za me neboga, moj pijevče izbrani,
skrušeno mol' Boga, da moj duh sahrani,
i o drugom ne radu, neg trudim zadosti,
jeda me tuj nađu u višnjoj radosti,
da s tobom po vijek vas u dvorijeh blaženijeh
prizivam rajsку slas od pjesni medenijeh,
a mene svaki čas hrlije smrt tijeri,
nego li lovnik pas, kad teče za zvijeri,
ter k tebi ufam doć, kad se moj trud skrati,
da mi se tmasta noć u svjetlos obrati.
Hrlo se tijem spravljam, da tamo putuju,
a svijet saj ostavljam, na kome tuguju,
da se njim pase svak, kako zna na volju,
jak travom dobitak, kad pase u polju.

Rafo Bogišić: Marin Držić sam na putu, Zagreb, 1996.

ANTUN SASIN BRATOSAJIĆ
(1519. - 1595.)

ANTUN SASIN U SMRT MARINA DRŽIĆA

Njeki dan u proću dzorja
svijetla sjaše još danica,
kad k nam dođe iz zagorja
jedna mlada pastjerica,

gdje u skupu mi pastiri
čuvahomo naša stada,
tko popijeva, a tko sviri,
tko ljuvene pjesni sklada;

živim plamom koje lice
stida i srama sve gorjaše
a na glavi od ružice
s biserom joj vijenčac sjaše.

Na njoj ruho jak snig bili,
a okol nje bijela vrata
s biserom se bjehu svili
dvije zauze čista zlata.

Svezav ruke k nam pristupi
tuj žalosna, mila i draga,
plačnijem glasom ter zaupi:
»O pastiri bratjo draga!

Ja mlađahna pastirica,
pasuć stado po zagorju
gorom začuh dva slavica,
gdje spijevaju u lovorju,

jedan drugom gdi se tuži
i žalosno gdi govorи:
»Sa mnom, druže, žalos druži
u zelenoj ovoj gori,

sa mnom tvori jade i cvile,
i boljezni, dragi druže,
da gizdave onej vile
i od voda k nam pridruže.

I ti, slavna skrovna vilo,
ka iz luga s nami pjesni
svakčas spijevaš drago i milo,
s nami spijevaj sej boljezni:

er smrt huda, jaoh, porazi
i Držiću život skrati,
s nami tužne glase glasi
da ga bude svak plakati.

Još ti, svijetla zgar s nebesi,
koja s drazim primaljetjem
sve planine i polja uresi
drobnom ružom, svacim cvijetjem,

ne prosiplji, jaoh, ružicu,
nilijer bijeli zgar s prodzora,
neg džilj bijeli i ružicu
kada svijetla sine dzora,

da poznaju gusti luzi,
bistre vode i planine,
da ga željno sve prosuzi,
lijes, kamenje i ravnine,

i živuće sve živine,
cvjetje, trave i ptice,
vrh svih, druže lužanine,
sa mnom spijevaj sej tužice«.

Toj kad reče pastirica
željno iz srca uzdišući,
a rumena bijela lica
bijelijem velom utirući,

tada Sasin, ki ljubljaše
već Držića neg sve oči,
iz srdašca željno uzdaše
ter se obrati put istoči,

ter zaupi: »Ah, nesrećo,
ah, prokleta smrti huda,
od svijeh mojijeh dobar smećo,
ka me udaraš oda svuda,

dali hotje taj twoja sila
i taj tvoj stril jadoviti
pored s tobom smrt nemila
mene od drazih razdiliti?

Ah, jaoh meni! moj Držiću,
koji bješe slava i dika
sve mladosti, drag mladiću,
svijetla časti Dubrovnika;

koga slavno ime teče,
dike i slave po svem sviti,
i koje će slavno biti
dočim žarko sunce istječe!«

Toj kad reče, štapak uze,
tere podje put od luga,
utirući grozne suze,
s psom ki bješe š njim za druga.

Rafko Bogišić: Marin Držić sam na putu, Zagreb, 1996.

SABO BOBALJEVIĆ MIŠETIĆ GLUŠAC
(1529. - 1585.)

SONET DRŽIĆU 'U SMRT'

Držiću, čiji sladak, čist i mio
pjev u govòru ljupku roda tvoga
prosvijetlio je ljudska srca mnoga,
da Flori i Mantu Grad bi jednak bio.

Kad si pod zrakom živog Sunca sijo
dok na tebi je bila zemna toga,
kako tek sada blistaš ispred Boga,
kad smrtni plašt ti svjetlost nije skrio?

Mislim, uz druge duše njemu mile
blaženih, trećem nebu i ti sjaješ,
ko što sred zvijezda mjesec sja i sunce.

Sretniče, jer su tu ti vođom bile
svjetlosti takve, sada gore traješ
dosežuć sjaja svakoga vrhunce.

S talijanskog preveo Frano Čale

Pjesni razlike, Zagreb, 1998.

MIHO MONALDI

(1540. - 1592.)

U SMRT DRUSIANOVU

Držiću, što si bojama i kistom
Platnima praznim često život dao,
Te radovima krasnim pokazao
Moć umjetnosti po svom daru čistom.

U plavetnilu sjajnom sada gore
Ne motriš tužne sjene što po nama
Baca ih tamna noć, već kočijama
Febovim smjeraš il imanju Dore.

Vidiš ljepotu koju narav gleda
Kad njezin izgled pokazat nam hoće,
Pa crta nam i slika snažno djelo.

A sada i sâm (takvoj želji predan)
U nju se mijenjaš zažaren zacijelo
Ko živi dragulj Sunčeve trajnoće.

U SMRT GOSPARA MARINA DRŽIĆA

Držiću, novi stanaru nebesa,
Gdje srcem svim vijek okrenut si bio,
S razlogom svijet si ovaj ostavio,
Umaknuvši od bližnjeg mrskog bijesa.

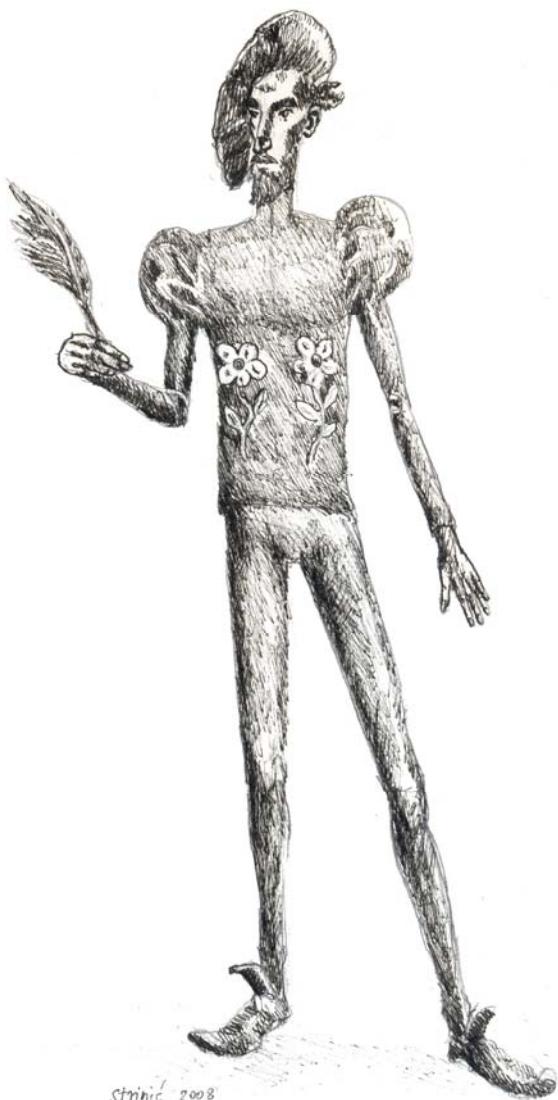
Priličila ti ne bi sijeda dlaka,
Jer primala te rado dražest sama,
Žudjet ti nije za zlim godinama
Kad smetala je koprena ti svaka:

I ona što dva lijepa oka skri ti.
U slatke pjesni složi uzdisaje
Da rijeke tijek si znao ustaviti.

Pjevajuć većem Suncu što ti sjaje
Sve anđele veseliš sad, a niti
Plašit se moraš da prekratko traje.

S talijanskog preveo Tonko Maroević

Dubrovnik, br. 4, Dubrovnik, 1997.

Ante Strinić

VINKO VILIĆ
(1901. - 1980.)

GIANPOLO

Marinu Držiću

Tražim ploču,
pod koju su Te – daleko od Grada
tuđe ruke, - davno položile.
Al' nigdje slova, ni traga.
Neznana ruka, ne znamo kada,
Strgla je list s imenom Tvojim
iz stoljetnog arhiva.
Je l' to slučaj Maro?
Il' je nečija zloba,
prešla granice groba?
Sad, ne znam gdje si?
Ako nad glavom Tvojom stojim,
Molim Te, - oprosti.

Dodoh na poklonstvo, noseć pozdrave
Pometa, Petrunjele,
Dunda Maroja i Skupa
i cijele njihove kumpanije.
Po mnogim krajima svijeta,
pronesoše Ti slavu
izazivajući suze od smijeha.
Onaj Pomet, - vertjuoz od čovjeka,
mjesto Tebe, u Gradu čini partu domaćina,

prima fureste, spjegava svima,
da ste se rodili
prije Molièrea i Shakespearea.

Dum Marine! Ostavljam Te smirena
tišini tuđih svodova.
S porukom najdublje hvale,
Spuštam na kameni pod Gianpola
Skromnu kiticu bosijoka i vrijesa.

1960.

More, čempresi i kam, Rijeka, 1971.

ANTUN MASLE
(1919. - 1967.)

PJESMA GRADU

Grade od kamenja, sa kulama i palačama,
grade u zidinama, ti si kruna arhitekture.
Lokrum ti leži do nogu, kao pas koji te čuva,
a Lovrijenac kao Sfinga Egipatska.
- Izgubio si svoje brodove!

Ti si rodio „Dunda Maroja“ i „Dubravku“.
Cvijeta je bila tvoj cvijet Renesanse.
Vojnović je govorio za tvoju prošlost.
Vise grobovi i grbovi. Na Lapadu su kupači
goli po golim stijenama.
Na Lapadu je kapin i žuka žuta.
Na Srđu je pelin i poponac ljubičasti.

Ti zvoniš zvonima, golubovima, suncem,
Mediteranom i perikama u Dvoru.
Grade nabijeni, izmoreni, starče!
Sijedi, ponosni, stojiš i kupiš ljude
da im pričaš o svojoj prošlosti
kao baka Maksimu Gorkom.

Andeo i ptice, Dubrovnik, 1997.

STIJEPO STRAŽIČIĆ
(1920. - 1979.)

DUNDO MAROJE

(...)

F I N A L E

(SVI pjevaju:)

Jedan grad, samo jedan grad,
onaj pravi Držićev vječni grad!

Jedan grad, samo jedan grad,
u mom srcu zauvijek bit će mlad.

Dobro znan, suncem obasjan,
vedar, zanosan.

U zagrljaju s morem
stvara radost.
Slavi slatki smijeh...

Jedan grad, samo jedan grad,
u svom srcu zauvijek bit će mlad...

prvotisak iz musicala 'Dundo Maroje 72' (Držić - Fotez - Stražičić - Jusić), Zagreb, 1972.

RADOVAN IVŠIĆ

(1921. - 2009.)

MARIN DRŽIĆ ILI BUJICA ŽIVOTA

Dragi moj Vidro,
pjesniče Vidro,
sanjare Vidro,
dragi moj Marine Držiću,
smij se, smij se,
na kraju si pobijedio.
Pobijedio si nakaze,
pobijedio si moćnike.

Stoljećima su Te prešućivali
i dokturi,
i čovuljici,
i barbaćepi,
i obrazi od papagala,
i obrazi od mojemuča,
i obrazi od žaba,
i učeni maškarani na katedrama
i vodeći maškarani u teatrima,
sva ta feca od ljudskoga roda.
Brisali su Tvoje ime
ili ga iskrivljavalii:
Darxich, Derzic, Derzik, Dersa.
Svima im je to Držić, to d-r-ž, to ž-i-ć,
jezik ukočio.

Dakako,
da u Tvoje doba,
da danas,
tvoje ime nije bilo
po pismu, po zvuku,
tako hrgavo, tako škripavo,
tako zagonetno vladajućim svjetskim jezicima,
ono bi možda snažnije ječalo, snažnije tutnjalo,
po urbsu i po orbisu.

A svi bi za Tebe morali znati.
Znati da si Ti, Marin Držić,
u novome vremenu renesanse,
jedan od prvih pjesnika
što je probudio teatar,
kada se ni Shakespeare, ni Marlowe, ni Molière
ili Racine, još nisu bili rodili.

Loptajmo se načas brojkama :
Rodio si se 1508, 56 godina prije Shakespearea i
Marlowea
114 godina prije Molièrea, 131 godinu prije Racinea.
Tvoj je Dundo Maroje prštaviji, življi i slobodniji od
slavnih Molićreovih *Scapinovih spletki*,
a napisao si ga 120 godina prije najpoznatijeg
francuskog komediografa.
Tvoj *Skup*, to jest *Škrtac*, tragičniji je i slikovitiji od
Molièreova *Škrca*, a prikazao si ga više od
stoljeća prije njega.

Loptajmo se još malo brojkama.
Angelo Beolco, zvan Ruzzante, komediograf
iz Padove,
osam je godina stariji od Tebe.
On je, kao i Ti, sve do nedavno,
stoljećima bio olovno zaboravljan, olovno
prešućivan.
Nisi poznavao, mislim, Ruzzanteov teatar.
Niste slični, ali i on se služio dijalektima,
on onima oko Padove, Ti onima oko Dubrovnika.
Dijalekti, posuđenice iz drugih jezika, obogatili su
tvoj okretni kazališni jezik,
dali mu još veću živost i sočnost. Unio si tako život
na daske, ali i zbumio čistunce.
A život,
bujica života,
kao da je u svakoj Tvojoj replici u svakom Tvom
dijalogu.

Trebalo Ti je otprilike samo jedno desetljeće da
stvoriš zlatno doba dubrovačkoga kazališta.
Počeo si godine 1548, a završio godine 1559.
svojom zabranjenom *Hekubom*,
prvom hrvatskom sačuvanom tragedijom,
tragedijom u stihovima.
Da si mogao nastaviti, koliko bi još komedija
napisao?
Koliko drama? Koliko tragedija? Koliko prologa?
Shakespeare je pisao za kazalište tijekom 33 godine,
Molière 28 godina,

Ruzzante 18,
Lope de Vega cijeli svoj dugi vijek,
a Ti kratkih jedanaest godina,
jer Ti više nisu dopustili.

Tvoji su prolozi remek-djela: blistavijih nisam
našao u onome vremenu.

Među njima,
najveće je čudo,
najveće remek-djelo,
prolog za *Dunda Maroja*, prolog »Dugog Nosa,
negromanta«,

napisan na vjetru utopije,
slobodarski,
skriveno urotnički,
pod maskom zabave.

Ali Ti nisi plaćeni zabavljač,
ti si pjesnik.

Moćnici to znaju brzo prepoznati.

Moćnici znaju što je za njih opasno.

Shvatili su da Te što prije treba ušutkati.

Bio si prisiljen na progonstvo iz svoga grada,
pa si se sklonio u Veneciju,
gdje si zagonetno nestao, a možda bio ubijen
dugom rukom vlasti,

nekako, kao u drugim podnebljima, u Engleskoj,
dvadeset i šest godina poslije Tebe,
nepočudni Christopher Marlowe.

Moćnici Te nisu htjeli,
nakaze su Te progonile,
u Tvojim divnjim vijeku, u vijeku proljeća, kad su se
knjige počele tiskati i čitati,
u Tvojim divnjim vijeku kad se svijet počeo otvarati,
u Tvojim groznim vijeku kad su počele inkvizicije,
kad su nove omče zvane *imprimatur*, *nihil obstat*, *index librorum prohibitorum*, ugušile zadugo slobodu tiska.

Ali i kazalište je postalo opasno,
što si dobro sam na svojoj koži osjetio.

Kazalište je opasno
kad se ne pjevaju slavopojke,
kad se ne služi stare nakaze,
kad se ne klanja zlatu,
kad se voli ljubav,
kad se voli život.

Eto, dragi moj Vidro,
dragi moj Marine,
postaješ vječan:
pa smij se sada, gorko
smij se sada mračno.

(21. kolovoza 2008)

Vijenac, MH Zagreb, br. 381, 9. listopada 2008.

NIKOLA MILIĆEVIĆ
(1922. - 1999.)

DUM MARIN DRŽIĆ
(1562)

Kao da te vidim, dum Marine:
ideš preko Place žustrim korakom,
ljut i smrknut. Mantija
šušti oko tebe kao daje puna
osa i stršljena
umjesto svetačkog mira.
Ljut si na nepravdu, na glupost,
na zloću ljudsku.
Ljut si na nebo i na zemlju,
na Turke i Mlečane i Dubrovčane
i na sebe sama,
a najviše na one što ti katance
staviše na usta. I stvarno,
kao da te vidim gdje u jadu i muci
upireš pogled prema Srđu
i zboriš: "Goro pusta, goro gluha,
tebi govorim, tebi se tužim,
jer ljudi ogluhoše –
ne da se komu pripovijedat".
- Da, da, moj dum Marine,
ne ima se komu pripovijedat.

1982.

Sonet u krugu, Zagreb, 1998.

VESNA PARUN
(1922. - 2010.)

TURISTIČKI PLAKAT

Satiričkom geniju Marinu Držiću

Blago vremenu u kome ima
netko s tim vremenom nepomirljiv.
U kom je kao oseki plima
protivnik protivniku vidljiv.

Blago velikoj Nepogodi
kojoj mir u njedrima klija.
I bitkama što ih predvodi
junak neranjiv - iluzija.

Al kad na povijest padne rđa
i zidine se podno Srđa
utvarna nasite sjaja,

godine će se gladne rojit,
u gnijezdu gluh će slavuj brojiti
kukavičja jaja.

Salto mortale, Zagreb, 1981.

TOMISLAV DURBEŠIĆ
(1928. - 2001.)

DUBROVNIČE, STARI ZNANČE

Gledam sjene nestalih gospara,
a sad šeću druge buduće sjene
vječnim Stradunom.

Evo, baš sad gura Šeki još uvijek
kolica stara,
a iza ugla nam se smiješe i
Labaš i Katica i Martuči i Luce
pod krunom zaborava.

Ritam mi šepesa u mješavini
živih i mrtvih sna i java.

Lubanja moja stara azil je
i skrovište prohujalih faca.

Grade stari, Dubravo
Yorikovih glava,
Dubrovniče - časti naših
i prosjaka i vlastele,
lupeža i kazina, glumaca,
lica Pometa, Lukše i Petrunjele,
nježan si i surov
kao u tvoj sutor
kraj Porepore - sveta bonaca.
Ne obaziri se na me,
pa ja sam tek izbjlijedjeli
otisak stope
od Pila do Ploča,

od Male braće do Svetog Vlaha,
i od Sponze do starinskih saloča.
Što te briga što sam nježan
prema tebi,
do zadnjega svoga daha.
Ti budi tvrd ko dosad, mudar,
lukav,
i nazbilj i nahvao
i svoj.
Ako me đegod susretneš
ne pozdravi me, što će ti to.

Eto, tvoj
Tom

P. S. Bio si ranjen, teško, znam
bio sam tu.
I još se lijeчиš, znam
i sada sam tu.
Tezoro ce se opet naći Skupu,
ne brini,
nisu vječni asasini ni fakini.
Ni dukati, ni cekini,
već Ti, Dubrovniče,
ko na dlanu Boga,
mlad si u svojoj starini.
I ne osvrći se ni na koga.
I basta!

1998. g.

Izabrana djela, Pjesme i drame, 1, Zagreb, 2001.

SLAVKO MIHALIĆ

(1928. - 2007.)

POSLJEDNJI MONOLOG
MARINA DRŽIĆA

Mleci, ožujka 1967.

Samo još jedna riječ, naoštren bodež.
Samo još jedan pokret, čaša otrova.
Voda s grohotom ulazi u moje pećine.

Samo još kakva svjetiljka što se njиše u magli.
Dobro znamo kako se radi s mrtvima
koji, o zaboravljivosti,
nisu sa sobom ponijeli tijela.
Jedino još miris vina domovine.

Činim nestvarne korake
u krugu što se sasvim skupio
na vlažnom kamenu Mletaka.

Prokleti grade čeljusti skrhanih zuba.
Ni glazba nije nego za moju smrt.

Samo još more Dubrovnika
koje nekom drugom, ja sam dovršio,
oplakuje tek otvorene rane.

Posljednja večera, Zagreb, 1970.

MIROSLAV S. MAĐER
(1929. - 2015.)

POMETOVA DJECA

na ideju Gorana Rema

Pomet s Petrunjelom i danas igra veselo kolo u
Raguzi;
na obalama ova današnja bogata svijeta.
To prologue govori slavni Pomet, i svi njegovi druzi.
Gle, živi su i danas poslije petsto ljeta!
A građanstvo novo suvremeno, i sveuzorno sluša
kako Pomet svima kliče: Plemeniti i dobrostivi pučel'
Još i danas od njeg diše naša gosparska duša
kao da još uvjek traje ono davno, davno Juče'...
Ono nije umro poeta od komedije i vječne naravi.
Pomet i danas svoje Petrunjele grli i ljubi.
I svi smo s njim ostali, i mladi i stari
kao pučani, pjesnici, rodoljubi...
Vidim majstora još većma od Shakespearea
kako nas uči dobrostivim stvarima:
Jerbo nema takvog od poletnijeg žara i mara
Među ljudskim pjesmama, igramama, i svim Božjim
darima...

/2008/

Književna revija, br. 4, Osijek, 2009.

ROKO DOBRA

(1930. - 2017.)

A LJUDI ĆE NAZBILJ ...

Moralo se more uzoholit pjenom,
A galebi, sretni, veselit nad Gradom
Rodio kad si se i s kotorskom sjenom
Izgubljena plemstva, s visokom ogradom.

Na stazi životnoj, maglom ovijenom,
Dunda ćeš Maroja, s rasipnim sinom,
Ruk mu uzdrhtalih, dušom opijenom
Žarkim dukatima, spojiti s vječnim Rimom.

I sav ćeš se predat sudbini u šake,
Ćutjet ćeš nevolje u hodu do slave;
Venera će zalud zvjerke htjeti jake

Izbit Adonisu iz gorde mu glave;
Duh će ti buntovni lebdjet iznad rake,
Ragusom će sjati sunce tvoje jave,

A ljudi će nazbilj natkriliti - svrake!

Prvotisak

ANTE SAPUNAR

(1931. - 2017.)

DUM MARINE SVRATI U POHODE

... Pet stoljeća prođe od tvojih vremena
i ako je riječ o ljudskim naravima
znaj ništa do danas se nije promijenilo
i ovdje za tebe uvijek bi bilo posla
pohlepa, zavist, mržnja, prijevara
i dalje uvijek su nazočne
muljatori svih boja stalno se množe
sve vrijednosti već su davno izgubljene.

Dum Marine svrati u pohode
vidjet ćeš Stradun još ukrašen
granatama zloduha s Bosanke
i tvoja Široka ulica nije poštovanja
uostalom i sam rečeš kako je
rat poguba ljudske naravi
a on se na žalost ponavlja
i danas svojim jezikom *Saxa loquuntur*.

Dum Marine svrati u pohode
kao promatrač ljudskih slabosti
i kritičar korumpirane vlasti
uostalom postaneš nepodoban
u svom gradu kao što se i danas
ljudi dijele na podobne i nepodobne
i zanesenjakom postaneš iz želje
da stvorиш neku bolju vlast.

Dum Marine svrati u pohode
ako i nećeš nek ti bude hvala
što si bio zabrinut za ovaj svijet
u kojem traje vječna borba
ljudi nazbilj i ljudi nahvao
koji se useliše u ovaj naš svijet
i postanu jedna od tjeskoba života...

Prvotisak

Senka Ilić Jukić

TONČI PETRASOV MAROVIĆ
(1934. - 1991.)

DUBROVNIK

Rudo koje se umorilo
a potiče prednjačenja
kola kopna talas mjesto točka

djelo što se odmara od vremena
razborit i razgovijetan kamen
svakoj zemnoj nejasnoći stup

visok u svom redu
ponizan na djelu
grad sav od dlanovâ

probodenih otisnutih
kako priliči raspeću puka
kako priliči povijesti

što nas ne milova
te je i umjesmo
mirakul umijećâ nemoći

kuga i orgulje zvekiri mora
oplovi propuštanja
nož ili razmišljanje

čudo ča smo tu
u slobodi lazaretima
nezamislivu prizoru

gdje krik s nokata
krv ispod obrazine
pogađa šaptača vječnosti

dok se besjeda dum Marinova
na Shakespeareovu peru
na Molièreovu maču sunča

što te prijeći
sjaj ti svojatajuć
svjetlarice hrvatska

Premještanja, Zagreb, 1972.

RADOSLAV DABO

(1936.)

DARSA - U MLET CZIH

... sačuvani su u Firenci
memorandumi, što ih je Držić upravio
toskanskome knezu ...
i u kojima nastoji kneza pridobiti
za državni udar protiv
dubrovačke republike ...

S dva tri nekulturna laskava napisala
tamo su se silni viećnici uveli
u prve redove književnog orbisa.

I dok nihilisti viekovieče ime
pomnim piesmicama bez viere i rime,
njegovu su muku na zub svoj uzeli.

Zalud vla(h)stodrška tiela oblazi.
Malo koje dielo sviet mu vidieľo,
jer to što je smielo je i zastranieľo,
premda je slobodno mnienje na snazi.

Koja strahovlada da je za tô kriva,
koje bratstvo zemlje suvlaških hahara
u svoje života silničko uživa.

Za šta puk siroti zatire i vara.

Čama i rajske stanje, Zagreb, 1982.

PAVAO DESPOT

(1936. - 2017.)

DUBROVNIČE, DIKO!

I.

Dobrotu i ljepotu udahnuo je Bog
u djela koja čovjek u Tvom krilu stvara.
Svjetlo je Tvoje svjetlo genija roda mog.
- Ugasit ću ga. – Avet još jedna se vara.

Ti si zov hrvatstva koje zvijezde grli,
s Tobom Lijepa naša sigurnije plovi;
u Tebi nam bezbroj ljudi neumrli.
Svetog Vlaha neka Te prati blagoslovi

kao onda kada si Ruđera nam dao,
Ivana i Marina, Šiška, Dinka, Iva;
na koljena nikad, nikad nisi pao,

pameću kad braniš se, podsjećaš na diva.
Ronom, i kada kamen na srcu mi leži,
u Tebe, diko oka koje skladu teži...

Krik oltara, Zadar, 1995.

TIN KOLUMBIĆ
(1936.)

TVOJA RIJEČ JOŠ ŽIVI

Marinu Držiću

Dum Marine naš, prošlo je petsto ljeta,
a ničeg novog nema u duši svijeta.
Još uvijek ljudi nazbilj nisu na vlasti,
dok ljudi nahvao plivaju u slasti.

I danas se s brjemenom akomodavat
treba, za dukate i dušu prodavat
da bi se za trpezom bogatih bilo,
kopune blagovalo i vino pilo.

Ipak, Marine slavni, tješi nas nada
da u dubravi još ljudi nazbilj ima
koji čuvaju srce i dušu Grada.

Tvoja riječ još živi u drami i pjesmi.
Svjetli nam u mraku i daje nam snagu
poput vode u Onofrijevoj česmi.

Prvotisak

KATE JERINIĆ
(1937.)

DUM MARINE I DANAS TI JE ISTA PASTA

Za pravo rijet bio si faca
Pomalo huncut i berekin
Nigda štraca
One iz Dvora nijesi gusto
Zbog neke konjare kažu
I kad su u Mlecima skončo
Nijesu plakali

Dum Marine
I danas ti je ista pasta
One iz Dvora ne gustaš vele
Na Igrama te ne igraju
Koliko miritaš
A Grižulu ti isali na stablo
Ko šimiju
I mogu se imadžinat kako tamo
U Mlecima pišaš od smijeha

CONTE IVU NA ZNANJE

Poštovani conte Ivo
finili su svi bali
Na Mihajla arivali
ultimi gospari

A ovi pridošli nigda čuli za te
i onu tvoju a sad homo spat
Više ih gusta Marinova
trijeba se s brijemenom akomodavat*

Pjesni o Gradu i moru, Dubrovnik, 2005.

* cit. Marin Držić – Dundo Maroje

ZVONIMIR MRKONJIĆ
(1938.)

Rimbalad maškaran od Držića govori:

Oto brijeme Ašašinâ,
Od prolijta brijeme ode,
Gdje je šijun od Marina
Da pomete ribaode?

Libertat nazadijjevana
U sekrete parti svoje
Mrake koti usrid dana,
Mozgima se grinje goje.

Rečitaju mojemuni,
Nesvis slipa sunce nori,
Mahačom se razlog kruni;

Tek u tmasti veras gori
Džiljom ki se cavteć buni
Da pod sobom kamen sori:

Uz bat penjimo se, bofuni!

Izabrane pjesme, Zagreb, 2004.

MATO JERINIĆ
(1939.)

DUGOVI

Marin Držić ne bî zabrinut ni tužan,
mada mu baš nisu cvjetale ruže.

Zbog pera bî on često pred vratima buže,
i na sve strane i četiri bande dužan.

Kad ga optužiše što dugove ne vraća,
reče pisac „Skupa“, „Dunda“ i „Tirene“:

„Za pravo rijet, *dugovi su kao žene,*
što ih je više, sve ih se maje plača.“

Uši na nogama, Dubrovnik, 1995.

Marin Držić – hrvatski komediograf (1508. – 1567.)

PISMO IZ FIRENCE MARINU DRŽIĆU

Vojvodi Firence ukazujete čast,
i svako Vaše pismo On pročita,
ma ne želi rušiti dubrovačku vlast,
signore Marino, commedia è finita!

E MOJ, DUM MARINE

Da je moj čaće imo solada,
ko dundo Maroje pod antike dane,
i ja bi kako Maro partio u Rim,
i spendavo dukate na kurtizane.

Prvotisak

PAJO KANIŽAJ
(1939. - 2015.)

DUBROVAČKE LJETNE IGRE

Ljetos sam u Dubrovniku
s Hamletom pio kavu,
a njegovom ocu bez duha
popeh se na čelavu glavu!

Julija je pijanom Romeu
zbog mene dala nogu.
Pred jutro se čudila
što više, jadan, ne mogu!

Henriku, Richardu i Learu
u restoranu uvališe žlundru,
i Škrtac i Dundo Maroje
žele platit slijedeću rundu!

Ode Ofelija u diskač,
u mraku si picu češka,
iznad svega toga Držić jezdi
i samo se smješka, smješka!

Jedna stvar na p, Zagreb, 1988.

EUROPSKI PARADOKS

Još od Marulića, Držića
Europa je bila tu,
a mi se tek sada
svim silama guramo u nju!

STOLJEĆIMA SMIJEHA IMA

Marin Držić
Vidra zvan
smijehom vedri
i naš dan!

PET STOLJEĆA ZA PET

Ide vrijeme
i stoljeća lete,
a Pometova metla
još i danas mete!

BOŽANSTVENE KOMEDIJE

Pisao je Marin
božanstvenom snagom!
Smijeh i podsmijeh odjekuju
i pred našim pragom!

Prvotisak

ANDRIJA VUČEMIL
(1939.)

NEDOVRSNA MOLITVA U VENECIJI

Marinu Držiću – Vidri

Samo jedan Ave ...
I jedan samo Pater noster
za tebe ...

Kud baš tamo,
Marine, u Mlecima
grob da ti nađem i
čak pločom dičnom obilježen.

U tuđoj zemlji, Marine,
Marine, u zemlji tuđoj počivaš,
počivaš, Marine, u zemlji dalekoj
rasutih kostiju ispod izlizanog kamena
(Kad su Mlečani u pitanju nisam ni u to siguran)

Bogomoljke i razgolićeni turisti
tupih pogleda
bezuspješno pismena na ploči
odgonetavaju.
A moj dah iz zemlje Hrvatske
ne može Amen izgovoriti
i oprosti na nedovršenoj molitvi
pjesniku s Polja duvanjskog.

Za jedan sunčev trenutak, Rijeka, 2004.

RAJKO GLIBO
(1940. - 2012.)

ODA MARINU DRŽIĆU

(uz 500-tu obljetnicu rođenja)

I.

Kod pomisli na Tebe
u meni se, Marine moj,
komeša kreativni naboj.
Tada uskomešani slučaj.
kroji buket slika
da silnicama ljubavi
daruje slavljenika.
Tkam tkanje ode
u ogradi mraka
gdje mi se smijulji
više značna zraka.
Noć ispija šutnju,
dan nudi pomutnju.
Zaobilazim vrela šutnje.
Lovim glasove korijena.
Ljubav punu trunja
sruši jedna munja;
čistu je žudim i dišem
dok odu Tebi pišem,
jer svuda uokolo
čudan neki nakot

širi se kao troskot.
Svaki pjesnik je nosač
vlastite životne škole
i samo on najbolje zna
kako rane od korova
gadno i dugo bole.
Znaš Ti i sam, Marine,
ta mudrost nije nova
da pjesmin dom nikada
nije imao krova.
Riječi se u njemu gnijezde
ugnježđujući zvijezde

II.

Razapet između ljudi
“nazbilj” i “nahvao”
zov budućnosti si
znalački odslušao
i zlatne si predodžbe
u nas znalački utkao.
Sretan sam, moj Marine,
kad moju maštu kume
šiljati vrhovi šume.
Zato se radosno kumim
sa Tvojim biserima
i napajam se njima.
Tvarno si nepotkuljiv,
duhovno još nepotkuljiviji.

A Tvoji suputnici...
Ma, Marine moj,
nisu oni znali.
Davno pomrli su,
a shvatili nisu
koliko su mali.
Među nama, Marine,
vukova je sve više.
U arhetipskom šapatu bitka,
oikotipski kanon u nama zvoni,
dom pjesmin određuju oni.
Stvaralački pesimizam
u nas sve češće uranja.
Ipak, dok kulučimo
mi i dalje sanjamo
vrijeme sretnih pjesnika
u odori urotnika.
Našu malenkost do bola
natkriljuje duhovna aureola..
Mnogo je vremena prošlo
u tih pet stotina ljeta
a mi i dalje guramo zadaću
mijenjanja "nahvao" svijeta
u kojem uporno gradimo
pjesmin beskrovni dom.
Vodi nas naš vodvilj
između ljudi "nahvao"
i ljudi "nazbilj".

III.

Ružimo se među sobom.
Kukamo nad našom
brzom zaboravnošću,
a nije tako nije.
Dušmane naše jeza hvata
čim počne da vrije
kolektivno sjećanje Hrvata.
Mi stoljećima živimo buru,
ali ona nije pomela
našu čarobnu arhitekturu.
Naši sunarodnjaci
sve manje oštре sprave,
djecu ne vole da prave.
Umjesto toga
inatom se mnogi
radije bave i dave.
Nisu oni ni one jalove,
moj dobri Marine;
svemoćni inati
jalovim ih čine.
Tvrdoglavu su proračunati,
a svi se slažu sa time;
više nas mora još više
kroz povijest pronositi
slavno nam hrvatsko ime.
Usmena predaja nas uči da:
neznalice neznanje ne muči.
I dalje svatko pod svojim

kišobranom tame
zbraja zle čine
i nasrtljive gorčine.
Svuda oko mene
hladno se smijulje
karnevalska lica.
Opirem se navali
Baudelairevih boja
u želji da Te oda
istinom šokira namah,
jer ona izranja
iz mora opakih istina
pred kojima zastaje dah.
Odavna, Marine moj,
svjetske silnice moći
osloboditeljima našim
crno ordenje dijele.
Tinjaju povijesne rane
na hrvatskom nam biću
i tuge okorjele.
Rane se tiho, ali pune vjere
svjetskim protuhama u brk cere.
Otuđuju nas iz nas
da nam rasplamsaju tugu,
objede sustižu jedna drugu.
Stisnut kao i mi
između "nahvao" i "nazbilj"
izabrao si osmijeh
da nama bude lakše.
Izvana budistički ozbiljan,

iznutra rasno nasmijan,
urotničkim virusom zagrijan,
ponosni hrvatski velikan
solju smijeha stoljećima soli
našu javu i naš san.

www.rama-prozor.com/info

Prvotisak

Bože Drmić

STIJEPO MIJOVIĆ KOČAN
(1940.)

PLOČICE

(i sjećanje na Držića!)

Kad kasne jesenske kiše
omekšaju pogled
i krajolik
kada se i brda i polja
podatno raspu u jugo
vlažan, siv i blizak
kosovi začičore
u lovoričama
ispod bršljana
u mrči
uz masline
koje upravo doziru, tamne
i odebljale
otpadaju...

Čim čujem njihov
„či-čiri-čič“
uzbudim se!
S ostalom dječurlijom
Idem „penjati pločice“:
Zamke za kosove!
Svatko ima svoje područje

u baštinama ispod brda
i dobro skriva
nikome ne kažu gdje su
njegove zapete zamke
da lovinu ne pokupi
onaj drugi...

Kasnije se hvalimo
koliko ih je tko ulovio!
(Molim Vas: to Vaše
„Kako se smije loviti ptice?“
čini mi se dvolično:
i patke i guske i kokosi
ptice su
također ulovljene
i - na stolu već
eto, i Vi ih - jedete!)

A u starome su Dubrovniku
upravo kosovići
iz naše Gore od Molunta
bili najviše cijenjeni
i u dum Marina Držića
najprije na trpezi
pa zatim u komediji:
„Kosovića, ah, druzijeh kosovića
lardicom nadjevenih“
oblizuje se Pomet Trpeza
kad „pečeno bjehu donijeli“...

Između sjećanja na pločice
ispod busenja
(na te plosnate kamenove
pod koje su upadali
sjemenjem namamljeni kosovi
te - taknuvši trešćicu koja ih pridržava
ostajali pritisnuti - ploča ih poklopi)
i sjećanja na lektiru
u školi nekada...

... a sada
u park gdje šetam
doleti jedan kos, muški, žutokljun!
Vrlo je veseo, „či-čiri-čić“
kljucka - ništa ne zna
o zavjeri
protiv svojega roda.
Skupa (nas dva!) uživamo
i zemlju i sunce.
Trenutak našega življenja.
Drag mi je, gledam ga
Dugo, kao koga svojega.

(18. 11. 1994.)

Prevlaka, čaćina tamburica, Zagreb, 1996.

O MARINU DRŽIĆU, SMJESTA!*

Sve što je reko – bilo je đusto
Istinu veju – meštar je bio
Skonto je čeljad – i nije krio
I da je ljut na makake usto

S njima je njemu i bilo gusto
Jer je na vlasti makako htio
gradski barbaćep – sve što je snio
I piso vješto – fermat – u pusto

Pretvorit mjesto – umjeteonstvo
Zgasit pa zgazit – Zakon dok seže
Bježat je moro živ u progonstvo

A vlast je govno – onda i danas
Ko manu htjela parićat za nas
Njegove riječi vazda su svježe

(Od svih vas vrijedi više, moj Kneže!)

U Zagrebu, 26. veljače 2008.

* Mladen Vuković iz Splita jutros telefonira "napišite još nešto o Držiću, da objavim kao prvotisak": Evo, začas gotovo! Izravno u računalo.

mana, hebr. - dar s neba ili "nebeska hrana",
parićat - pripremit
đusto - točno

TONKO MAROEVIC
(1941.)

MARIN I DŽORE

Kad jedan više držeć pjesmu pjeva,
a drugi niže pojuć tek ga prati,
lako će svak po tome upoznati
da sklad suradnju traži s desna, s lijeva.

Ako se jedan više Držić čini
od drugoga, neka se dogovore!
Dum Marin viši izgleda od Džore,
al mjesto mu je rađe u dubini.

Oba su vješta lijepe rime skladat;
Marin je jači gdje se smijeh uživa,
Džore je bolji kad se treba svladat

i ljubeznivo, gosparski se vladat.
Marina moć je vlast da izaziva,
pozvaniji je – bogme – za nastrandat.

DRŽIĆA JE BENETOVIĆ NASLIJEDIO...

Od mnogih veza što ih ima Hvar sa sjajnom Raguzom jednu izvuć želim i pristrano pozdravljam srcem cijelim utjecaj što izvršio ga Darsa.

Jer "Hvarkinja" komedija se rodi kad Benetović naslonit se htio na Držića, i slijedit ga je smio iz "Dunda" znajuć da sve proishodi.

U Farosu Dubrovnik dobro znan je, dobar glas "Dunda" i danas se čuje, te zasluženo dobije priznanje.

Al sve se svrši nakon petog čina jer na Tvrđalju i sad odjekuje duh Luka, nastavljača dum Marina.

Prvotisci

MILAN MILIŠIĆ
(1941. - 1991.)

KAD JE BOG STVARAO DUBROVNIK

3.

Jednom je, predveče, sjedao s Marinom Darsom na Porporeli
Baš je Blaž Trogiranin naišao
Noseći škatulju s bojama
I javio im se: »Dobarveče«

- 'Barveče', rekli su Bog i Marin
Gledali su usamljene ribare kako idu na kanjce
Lokrum protkan Ticijanovim crvenilom
I čutjeli reski vonj morske trave
I malo se rinfreškavali

- Kako bi bilo da promisliš neke igre - reče Bog
To bi radovalo puk, a silnike bi moglo sjetiti
Na prazninu iza taljara...

- Scijenim ne dobro - reče dum Marin
Brzo bi nam od straha uzdu stavili
Jezik bi se ovako lijep namučio u ustah
A pjesnici bi se premetali u grobu.

- Pa ipak... - reče Bog.
- Dobro, provat ćemo štogod, budi volja tvoja
Ali tek oko poklada, kad se vratim iz Sijene
Ne može se ođe ljeti ništa učinjet.

POPIVINA
B. B.

Ajme, đe je oni Pomet,
Ono gomno, oni nečovjek, oni haramija,
Ma je li većega kurvinoga sina
Rilice napuhanije!
U san mi dohodi da skačem
I prid san - da usnut ne mogu.

Đe si, zla naplato?
Mojijem si trudom crevlje izglanco,
Sad se baniš kako knez,
Para se da te nitko ne zna.
O proklet oničas kad sam se š njim
U posle uprtio.

A koliko će ono bit kako smo
Kako mladci s' osamnaesgodišta
Krenuli na sva vesla
Hoteći u gradu velikomu izet
Što nam je fantazija mladićka
U glavu davala...

Odma' ti se, brikunaš,
Soldatskih foja uhitio
Indženjoz, e... Ma i bojnik -
Više je puta zbrisao
Ivu Konavljaninu iz tovjerne
Nego što je muda počešo.

U zimu je brez kaputa išo
Jerbo ga bome nije imo, kako ni ja
Ma je on govorio ter se čeliči
Alla partigiana
I da s prijezirom odgoni studen od sebe
Dok se drugi kočanje s kaputima i šalpama.

Ono ti ga sad, ne manjka mu ckvâre
U vinu se kupa!
Kremama se maže!
A ja čeček po baštini berem
I vodu octom začinjam
Za spomenut se kolura od bevande.

Rasčini, Bože, ovaki Rim
Đe sprijeda ljubu, a roge petavaju straga
I puste ove kardinale
Ki normu čine svakomu
I kožuhare njihove
Ki omjeravaju kako ti će na kúdu stat!

Insoma je Pomet njihovu skulu paso
Brez travalje, para se
A ja nigdar, niti ču, sjetan.
Davero, riječi im su sve nove
Da se lud ima čemu veselit
A nauk je, bome, stari:

Upregnji čeljade dok je u njemu snage,
Čini ga vjerovat pa ga fjersaj

Kad se obrne nespravan
Tisni ga pod more, ne da'mu dihat
Pak mu vrh feci: Nema doma
Ko što je u sebe doma!

Na to li me zvaše?
Za to li me iska?
PO to li naidoh?
Ohaj tu čas' –
Ni doma mi doma ne bilo
Đe se vaše gospođstvo bani.

*

Hodi i nenahodi uhitim vam ja njega
Kad nije stigao bit drugođe
(Truđahan između dva sjedanja
Pa mu tjelica pripetala –)
A lakše vam je svoju buhu nać
U soklinu, među stotinu tuđijeh.

Nijesam ni *a* od *adio* reko
A on mi ti se ruke dohit
I počme je tresti –
Jesi li ti to? Đe si dosle!
Ma kako je čupo, paralo mi se
Sad mi će je – nà – ispotezat.

Pak ti me je ondar po ramenu počeo klepat
Sve su mi kosti zvonile.

Što prije nijesi došo? Što nijesam došo!
I facu mi je pri temu složio
Ko da mu se braco rođeni
Iz neufradžija živ povratio.

Dodoh da ovo moga posla opravimo,
Jedva zaustih, ma mi nije dô doreć
Sve će bit dobro kako najbolje može,
Popiva dragi!
Samo učini malo pacijencije,
Popiva, dragi!

Gledam ga... Bome je divento pritiljahan.
Pacijencije ja imam
Para se da je u vrjeći bezdna držim
Ako je samo to ja popijevam
Ma sam s tobocem na fastidija došo
A odi se, imabit, srame spominjat dinare.

Samo bez urve, odvrće. Urva
Svemu vrha dođe. Vidjevat čemo se odsela
I dobro će rabote prohodit.
Ti si, zna se, naš Popiva
(Nama našijeh nigdar dosta!)
A i đe još ima toliko vriedna.

Idem ti sad, ištu me na sve strane,
Ne mogu veće stat
Ma mi je draže što sam tebe video
Nego žednu kladenac vode.

Ne smijem ucknjet a ti sjedni,
Vukosava ti će svaku želju...

Oćeš sok, oćeš kafu, oćeš jaču, oćeš pliću
Oćeš vinjak, oćeš s mineralnom; za tebe se će
I whisky najć - samo Vukosavi reci
I tu mi opet onu ruku dohiti
I počme je iz ramena teglit; jedva se obranih
Ma kad se razabrah, njega veće ne bi.

I kako sam vam ga tad video - nigda više.
Dohodio sam i srijetkom i petkom
Vukuć vazda sobom ono kartušina
Dok im se nijesu uši učinile kako tovarima
I teker sam ja potlije uzaznao ovo
Sto su drugi od njega davno znali:

U trimjeseca kako je avanco
Triš se gori vedaš ukazô
Od onega što je tu prije njega bio
(A ne bješe ni taj iz bumbaka!)

I sve to s onom rilicom puzgori
Kako da će š njega udrit spomenik.

I ko bi sad reć da je i on njegda
Njeke verse komponjavo!
Gospe Blažena, đe sve vjetar sjeme ne odnese!
Ma nemanština u njemu bješe
Polje bi slave popasla
A od truda bježi ko luda mazga.

Još me jučera ona njegova preko brčina gleda:
Viđi Popive, zaludu dohodiš, na krivo ga išteš
Ne nahodi se on veće odi
Drugode pratika
Drugijem je gosparima partio
Preko rijeke u novi grad.

Možebit je i Njarnjasima, pomučah,
Teško Pometu poso prečinjet
Koliko složit facu od kompasijuna
Ma što će od moje rabote bit
Đe imam frankat spenze –
Puste sreće da sam mjesto posla nahladu uhitio!

Vele se bolim za te, govori,
Dođi drugi put kad bude kakvijeh odluka.
Ne bit da bude! Ovo mi je
I drugi i stoti. Posla sam
Pustoga opravio, ni za žmul vina ne uhitih
A nije veće zaliha.

Ne griz'me tijem r'ječmi, djevojko!
(Ne zovu je zaludu Vukosava)
Ma se meni sve para da sam sobom gôrim,
Popiva moj, koji je ovo koras, koje kostumance!
Pamet ti su bijedan uzeli
Pa nijesi svoj ni znaš čigov si.

E da mi vam je pusto dobru pripoviđet
Đe je sve tobož kako u zbilji
I u fili se čeka da te golub pokaka
Ma ne umijem, nego ovako, špage izvrnut
Pa iz jednoga asprica – da je pusto ima
A iz drugoga buža – ne bilo je!

A što mu se novoga gospodara trata
Kurtoga Toda s kordom i vandželjem
Ko ga je jedanput čuo jezik je požalio.
Pomet mu, govore, govorenje piše
A ovi hi buba i arecitava
Ma gluhijem, arbo nitko nije slijep.

*

A što nijesam šavac pa da mi on dođe
S onijem lisičijem repom
Ončas bi ga akomodo;
Oli zubar, pa da mi reče: Hh-ođe me boli...
A tu, je li, tu... Danu, izbeći se
Sad ču činit da zaboraviš!

Što mu nijesam nož u ruci
Kad one krvave bifteke kida
S onezijema što se ne hitaju svoga špaga
Nego samo neke karte senjavaju
Kako smrtovnice od pustijeh goveda
I punijeh usta pripovjedaju prostakluke.

Što nijesam skala po kojoj se penje
S brjemenom se akomodavajuć
Od srjeće bih puko napola.
Ili da mu ja jedno jutro zrcalo zamijenim
Trčo bi odma' novu glavu kupit
Ne bi neanche pito pokoliko.

*

Ma je li, finalmente, u ovoj zakona?
Svijeća je došla na zeleno!
Najću sebi parca, on mi će žalbu složit.
Uhitiću almanko koji solad ako veće
Druge kompensacioni ne mogu iskat.
I ja u jednoga parca.

Bogme mi je dô posluh počteni
Paralo mi se: sad će – na – zaplakat
Ma se to meni samo prizrelo
Ar ti on meni ondar ovako:

Sve ti je znam da je tomu tako,
Popiva, dragi –
Neću tebi iskat ni ulja ni vina
Niti bih ti uzeo ovijeh smiješnijeh dinara
Ma zapamti što ti ču rijet –

Nije ovo trenutak da se imenice potežu
Da se s glagolima maha
Toka stat priklono.

Najveće što možeš rijet je *morebit*
A i to je đegod odveće.

Nije ti dobro sad ni mačka pokarecat
Ar što se reče mogli bi *oni drugi* to agrančat.
Nije trenutak za odveć zelenila u grmu
Ni za ombrelin podisavat
Ako je jako crn.
Kad ti kigodi ot tezijeh pušti vjetar u facu,
Bolje ti se za nos uhiti
Nego dihat i mahat rukami.
Hodi s mirom Božjim, Popiva,
Nije brijeme i nije mjesto.

- Je li poprav tako?
Hod s vragom i ti tvoji konselji
I tvoja artizanija (a tu mi crijeva zakrulje)
I ti *drugi*, koji ti su od prvijeh drugi
I od drugijeh prvi, ja hi ne poznam

Ma bi hi skupa pomižo da mi hoće stat ispod zida!
I tebe š njima! I tko te tako uči! I sve vas skupa!
(Blaženice mi ođe Pomet pratiko -)
U krasnoj ti sam se našo, još me samo intriga
Kaki je od ove zemlje pakô?

Mrtvo zvono, Split, 1997.

JOSIP ŠKERLJ
(1941.)

ČEKAJUĆI DUM MARINA
ili
uvijek postoji tračak nade

Je li sve počelo zbog psa? dobio po guzi,
plakao, tužio se, slinio po ženinoj šlapi.
ne mijenjam svoje navike, izašli smo u ponoć,
ustreptali konzumirali placete, ulice, stradun.
igra (se), puštam da mi gazi noge, trčimo, puše
vjetar skupljen od sjena, bez prošlosti, bez
budućnosti, buni se. nosim iživljena lica,
moja, vaša. čujem prozore, dišu pozitivne
promjene, kažem ja, ja ne čujem riječ a grad je
isti. drugo je vrijeme, rekao je pas, ili sam
razumio što je govorio. ne žuri! koju god
rijec dotakneš to je novac, a ja pomalo još
živim u starim razglednicama bez kruzera,
bez kineskih suvenira.

što radimo ovdje večeras?
osjećam (se) kao da dolazim zaobilazno, iz daleka.
kamen i ovu noć miriše ljubavno, još ne izgubih
ljupkost provincialca. izmišljaš? zbog razonode?
i prije tebe, josipe, razgovarah s kneževima,
duždevima, sultanima, gusarima, proročicama,
gubavcima, kapetanima, pjesnicima, i lijepim
dubrovkinjama. i prije tebe naučio sam biti

sluga, služiti dum marinu darsi, buditi lavežom u širokoj, čuvah njegove sjene, korake, pisma... i večeras čekam, mislim da ima nade. kažu: čekanje dokazana mudrost, možda ovo nije početak, možda jest. grad se zatvara u kulise, u zavjese, u posteljinu. otkad su stranci ušli u ulice, u kamen. i vлага je drukčija, drukčiji običaji liježu po kvadratima. čekam. plan grada ne slaže se s mojim čekanjem. ništa nije na svom mjestu, nedostaje nešto istinito, nešto neponovljivo. čekam i sanjam davno ugasli tramvaj, napuštene oblike palača, odsutna i izmišljena stabla raspuklih naranača. lako je stablu oduzeti san, ne čuti plač, eto čekam, o čekanjima je govorio dum marin, govorio je o okolišu koga su uništili bez grižnje, govorio je o neslobodnoj slobodi, (gororio) o ispišanim pločnicima, vremenu, ogovaranju, o nadi koja iza ugla troši minute. ne znam što ti čekaš, nisi ni primijetio radost upaljenih baklji po zidinama, muzikante po porporelama, i gle dolazi brod, velik, bijel o kojemu se nikad ne govorii, koji se ne vidi, koji se okrenuo protiv plovidbe. čekam jer grad još postoji, postoje zidine, stari balkoni, protrčavaju miševi, mačke, tiki ljubavnici, urotnici, lopovi, krijumčari, milijuni pogleda imaju drugačija izvješća poglavarsstva.
želim biti bolji pas, josipe, a ti kažeš da samo lajem. divno! svijet je nevidljivo bolestan, bajke ruju carstva, kneževine, pučanstva.

avvv, vrijeme nas obilježava iako postoje savršeni
nacrti, svaki dan mijesaju crtovlja, građu. vauuu!
upoznali smo nesreće koje ne diraju, riječi ne
želete voljeti. nezaustavljeni procesi, razočaravajući!
evo, kiša, dum marin je prošao sa svojim glumcima.
smijat ćemo se večeras, zaboraviti da svijet postoji,
stvaran, bolan, smrtan. kažeš: lajem, lažem. lagao je
i on. i još se ruga. laž nije u šetnji, u koraku,
u piću. stvarna laž ne postoji avvv! ili nije stalna,
ili je samo privremena. kažeš, laž je divna,
kreativna avvv! josipe, vidim (u snu).
laži igraju svoje vrijeme, pomislim, možda navrati
dum marin, zauzme svoju ložu, nakloni se nama zbog
ničega. možda zaboravi, ne dođe,
mi ćemo pogasiti kazališna
svjetla, zapjevati klapske refrene, činit se
sretni. vauuu!

OBJED S DRŽIĆEM KOD DUNDA MAROJA

Danas je počeo mjesec knjige.

sve smo krivo shvatili i skrivali. eto, dogodilo se!
mi smo hrvatsku književnost prikazali zanimljivijom
nego što jest. u isto vrijeme trudili smo se da
ispadne dosadnija nego što jest. napisao je čovjek.
u jutarnjim novinama.

čekam. život i jest satkan od čekanja, ali tog čovjeka
ja nisam pozvao. došao je nakon beskorisnog i nijemog
čekanja. da li? gomila je luda. pljesak. nemam ništa
s tim, pijem piće, dosađujem se. ne znam što učiniti.
još jedan potrošen dan.

ovdje svaki kamen potrošen i svaki je kamen
svečanost. svaki kamen čekaonica. svaki kamen ima ime,
zloću, ima vlagu, vjetar, ima srce i nadu.

čovjek je došao, taknuo kamen, prekrižio se za nas.
možda je netko sumnjao? namještam pitanje jesmo li
mogli utjecati? nekoga smijeniti prije? čovjek je
zaplovio s pozornicom, zaplovio s govornicom, rekao
nekoliko rečenica posuđenim glasom, e da, nekoliko
rečenica istinski uzbudljivih.

popih ponuđeno vino, mali plavac, razmišljam kroz kakve
će intrige, zavjere i prijevare proći prije nego
siđe s govornice. svi smo krivi, ne mogu ništa
promijeniti.

nebo mijenja boju kao u snu. ima ih koji bi
zabranili susret, mome je uhu rečeno: idemo!, idem,
idem,
o, idem, idem, ma zajebi, idem! bezvremenost je prošla.
konobar je rekao bespomoćno: takvo nešto imamo samo
u predvečerja. oh, nije važno, ali pročitajte
držića, njegove stare jelovnike.
popila se kava i kao jučer,
kao prekjučer rasipljem zanos, lijepo! sve ovo danas
platit će porezni obveznici.
pitam i ne pitam, nemaš namjeru govoriti o koracima
u našem zoološkom vrtu, čita se komedija, nitko se
ne poznaće. spominje se čaša vina, dobra za srce.

može li hrana poboljšati vid? koja hrana djeluje
kao afrodizijak? ako te pitam, ako te pitam zašto
me budi strah od gubitka života? i neizvjesnosti?

što dolazi nakon? pitam: kako
si došao do ove obzirne jeseni? u knjizi sudbine
prošao si preko nepoznatih daljina,
pored prijetećih pojava, krikova, hladnoće i
došao u susret svijetu elektrosmoga, o, da, znaš
slušati. je li, ima li tamo boga? ovdje na zemlji
već ga odavno nisam vidio, možda gore umoran lijepi
poštanske marke, ljudima šalje pisma kao čudo u ovaj
mušičavi svijet. a ti jesи li bio nepromišljen?
bio si u paklu, gledao odozgo? ja sam se
još u djetinjstvu odrekao čitanja danteova pakla.
jednostavno je predugo štivo, i zaspim. ili se

sudbina poigrala, ostah ulovljen u mreži
dubrovačkog kamena.
dišem i opet razmišljam o istini i laži.
slutiš li o čemu se radi? ova mladost bi govorila
o politici, pitala kao i ja: puca li vaš sustav
kao danas ovaj naš, ovaj svjetski, plašljiv,
bešćutan. vrijeme curi, ne pitam kakve su kod vas
gospoje? ima li seksa? imaš li udoban kauč, televizor,
kompjutor? ustvari, što ti tamo radiš? znam, ovo je
vrisak proze. vrijeme je odlaska, vratit ćeš se
letjelicom, teleportacijom? na rastanku pitao bih
o smrti, ubojstvima, ubijate li vi neposlušne?
danasy ispraćam iluziju, izlazim iz bajke. i ti pazi
da ne izgubiš cipelu.
danasy slavim! svoj rođendan. lijepo je ovdje, lijepo
na obroncima straduna ispisivati ime nezaboravne
žene. i glumci su se probudili, piju, govore,
okriviljuju one koji nisu krivi. igraju držića...
vječni ulični pjevač prevodi riječi sunca i kamena.
lijepo je a nisi rekao, nasmijao se nisi, i bez
pozdrava ostavio napukle istine. ja plaćam. objed
je bio pravi, sentimentaljan, u boji. adio. kažem.
vidimo se u idućem vremenu ako se ne promijene
ukusi, i ceste.
ali, čovječe okrenuo sam lice, zaboravio lice, pogled.
još nešto. gomila ljudi s kruzera prosula se po
pločniku. imaju čudna vjerovanja, traže ubojicu,
nečiju neprisutnost. večeras, gledat će csi: las
vegas, ili će razmišljati o ludosti, svijet ionako
postoji zbog ludosti. divno!

ČITAJUĆI DRŽIĆA

Luduju ludara kiša. danas mi je imendan. do ponoći.
sa dalekog zvonika glasaju se ure. i telefon. zvao je
glas, poseban, poetičan, spominjao anđele, raj, igru
djece, poljupce, suze, i smijeh ljekovit.
ne spavaš, čitaš? pišeš? ne. razgovaramo.
grad je vjerujem i mokar i čaroban. bajkovit.
na kiši glumac kazuje riječi drske, opasne, podsjeti
na proroke, pariške nerede mladih, nerede u tallinnu.
kakav jezik, svevremen i bolan, borio se urlikom,
krikovima, stenjanjem, plačem, smijehom.
uvijek postoji lukaviji od nas, istupaju iz svojih
kanona, oni su bitni, o njima se govori, ljudi se zabavljaju,
proglaše nepodobnim, sumnjivim bez dokaza.
dobra večer uzorita! to je rekao policajac, ušao
u komediju. vaš glas smeta gostu u restoranu, u kafeteriji.
reklama je reklama, dopustite da se obogatim igrajući
drugačije osobe od sebe, od vas. da, igrajući upravo vas.
sjećam se kao dječak igrao sam stativu u skupu,
predstavi jednog glumca. u čaroliji, zaluđenoj večeri.
tko zna kakvu bi logistiku upotrijebio dum marin danas,
večeras, iza otkucane ponoći. nije to tvoj problem,
ljubavi. ljudi su dopustili da ih driblaju, oprosti,
još luduje kiša, ja sam bez energije, bez vihora koji bi
razvalio četiri zida ali razgovaram s tobom.
smiješ se, skratila si kosu? kratko s bijelim pramenovima.
nemoj prekinuti. tvoj glas, srce življe
kuca. i taj dum marin kažeš, uz nemirava povjesničare,
postavio je pitanja, preporučio terapiju, molitvu, laskanja,

vrijedanja, blefiranja, nadmudrivanja...

tko nema novaca taj brzo ostari, dum marin
se borio, kažeš, i protiv takvih rebusa.

oprosti, ne bih se svađao, svađao bih se s njim oko
poskupljenja kubika zraka a on o tome nije pisao.
glumac, njegov, nije govorio o poskupljenju vode,
oporezivanja stolica, pasa, ptica, svih vrsta života.
da, imaš pravo, to je proza, novinsko izvješće, možda su
rečenice krive, vjerujem da bi pisac govorio
o nesigurnosti umirovljenika, tvrdoći i spasu kamena,
bespravnoj gradnji, kurvama i hermafroditima koji su se
popeli na pozornicu.

što znam, možda bi ga zatukli u mračnojulici, jer
je i on kao i mi bespomoćan, evo zatvaram prozor,
kiša je još uvijek zločesta. prisutna. iz obližnjeg
restorana buka. mirisi pečenog mesa. boli te glava,
noga, spavaj, sanjaj tisuće violina. dopušteno mi je s ove
udaljenosti twoje lice poljubit, tvoje usne, oči.

stvarno mislim na tvoju stražnjicu. gledam malu
piramidu na stolu, (znam veliku keopsovу) ti si piramida.
klon, spoznao bih te iz vanjskog svemira! laka noć.
zapalit ću sutra voštanice ispred svete lucije, smoliti
očeаš za sreću, i zdravlje svih nas. laku noć, poljubi
sina, spustitefon, spavaj, ja ću još malo, čitat ću.
možda se tako zabavljao i dum marin, marin vidra, james,
james bond, smiješ se, poljubac, klik!

KAZALIŠTE MARINA DRŽIĆA

Kakvi će sve gradovi propasti
isuse

kakva će sve kazališta postati
svemiri
a između nas je samo
večera
limenke
papiri

opet se kiša ruga
isuse

Živjeti ovaj život (1990. - 2013.), Čitluk - Posusje, 2014.

Josip Škerlj

Josip Škerlj

NEVENKA NEKIĆ
(1942.)

PJESANCU MARINU DRŽIĆU U POTRAZI

Šapa krilatoga lava, krezuba usta u sjeni lagune,
slava stare Serenissime prati me do groba tvoga,
Vidro, u utrobi crkve goleme i slavne, a put je
prošlost i sadašnjost zajedno s budućnošću, voden i
blatan, samo je gondola crna sjajna i blistava s
fenjerom u noći i veselim gondolijerom, i tebi je bio
takav put, schiavone overo, iako u habitu
nadbiskupskog kapelana, ipak ščavunska Vidro,
prognaniče, ranjen u muklom hihotu tuđine,
velicijeh misli tragaoče, drhtava i vedra duha, uma
što proniče, oštrobrida i žudnje za istinom puna,
urotnička dušo, protivna budaletinama i
naprahanim ludijem nakazama, hrabra latalice,
pisma su tvoja kao otrovne strijele gađale perikama
okićene glave, i danas bi da si živ, jer iza tebe nisu
nestali oni ljudi nahvao, o mudri i nemirni Vidra,
tvoj secret je bio otkriven, a feca onijeh nahvao razli
se našim Gradom i svijetom kao crna voda u
kanalima prejasne republike, neki su se ulagivali i
tada kao i danas, jao što bi bilo da se pojaviš sada...
opet bi morao otići ili bi te kakav Vlaho Kanjica
udario štapom po glavi, kao da se misao ubiti
može, adio živote, ali misao osta, ostaše mane i oni
nahvao, eno ih kao u tvojoj komediji nogicama
Stradunom pletu, mreže pletu, spendžavaju tuđe
dukate, pjesmuljke i sonetiće o ljubavi pišu, ali

paze da koga ne nagaze, jer jasle se ne diraju, a sveti Vlaho gleda i šuti ... novi Njarnjas i Pomet-družine klanjaju se pred kneževim dvorom, i govore tvoju: postoje ljudi nazbilj i nahvao, ostade iza tebe više onih nahvao i u Gradu i u sjajnoj Serenissimi - Riva od Harvatov, crna blistava gondola, vonj ustajalih voda u svibnju one kobne godine smrti, kad su tvoj kovčeg u klizećoj sjeni palača vozili u baziliku dominikanaca, već zajednica mrtvih čekala je na te, a Giovanni e Paolo sakrili tvoje ostanke tijela, dok si gledao s praga i čudio se: ne bijah omiljen i sretan, ali da ni imena nemam! I duh ti odluta i nađe put do doma otaca, u Gradu, a potomci ti načiniš kenotaf u kojem nema tvojih košćica, ali izvode te i godinama se ponose, čak su ti i ime na grobnicu napisali, iako ne znaju točno gdje si se skutri, ispod čijih nogu, pitam se u velebnoj crkvi, put ti je bio skriven za života, mutan po smrti zagonetnoj, samo darove ostavi i plovi u nepoznate besmrtne zemlje, dani su ti otišli na zapad, u Vienu, Fjorencu, Jakin, Sienu, pa daleki Carigrad, i tko zna gdje još lutaju kao kišni oblaci, samo fontane stoje gdje je tvoj Stanac naivno vjerovao da je mlad... ritam sjene i svjetla obasjava tvoj skroviti kutak u velebnoj bazilici, oko tebe u tamnim sarkofazima leže bezimeni, a ime je samo reljef progoren žutilom davnine. Nema ni cvijetka na tvom kamenu grobu, Vidro, samo tvoje krvno zablista u tamnoj vodi vjekova...

Prvotisak

JOZO MRŠIĆ
(1943.)

MOJ DUM MARINE

1

Ovo su riječi
U obranu Tvoje i moje vlastitosti,
moga i Tvoga prava na pobunu
i određenje položaja
naših zemnih tijela na nerazumljivim
Božjim putanjama.
Ne određuju nas položaji zvijezda,
nego količina smijeha
kojom se svetimo svjetu,
nepismenom za pismo
s deset kamenih ploča
i nesposobnom zagledati naličja svoja
u sedam ogledala novozavjetnih-
veliki dum Marine.

Naših stotinjak tisuća gena
oporuka su ljubavna
čovjeka prirodi,
ukupnosti njenoj:
valjda je desoxyribonukleinskom tintom zapisano
zašto se smijemo
a zbog čega smo tužni.
Kroz nekakva 23 kromosomska para
svemir u nama raste
i množi se u beskraj,
pod prijetnjom crnih rupa,
iz kojih će svjetovi novi
uništiti sve što znali smo o sebi,
a ja i ne želim toliko znati:

htio bih samo znati,
kako je to bilo
kad si znakove latinske
arvatskim govorio *jazikom*,
pa pisanim ostavljao
sve prokljinjano i moljeno,
tuženo i suđeno,
i kako je misao zavjerenička,
čađom, tintom il' krvlju zapisana,
u svijet odlazila
(htjela je
bez krvoprolića
smjenjivati vlast u gradu)...

A riječ je bila
više od kamena,
što strpljivo čeka
da majstor mu udahne dušu.
Obadvojica nismo mogli znati:
tri dana prije mog rođenja
jedna je velika vojska
stajala pred Varšavskim getom
spremna za napad
i nitko tada moćan
ne obrani grada...
Još se nije ništa znalo o tome,
hoću li uspjeti progovoriti,
a kamoli naučiti
taj jezik hrvatski ili još koji,
jer su i pred našim gradovima stajale vojske
spremne razoriti zavičaje,
poharati domovine,
moj dum Marine...

Brigo mojih kasnih zamuckivanja,
koja će pomalo u govor pretvarati
i sobom nositi,
kao drvo doma razrušenog, u tuđinu:
Graditi svoj Laghariba-hram
(jedna se baka
vratila dvoelisnim brodom „Wien“
iz Aleksandrije
i ona bje urotnica iz ljubavi):
nas dvojica zaslužismo progonstva.
Tko to vidje još
nekažnjeno rušiti vlasti
dvadeset obezoružanih nakaza
(i one jedne puno kasnije:
do zubi hrvatožderskih naoružane)
bezbožne i tiranske
puku pobožnome,
a Poretku odane i mile!
(Kojim bi se brodom
Ti vratio iz utočišne Venecije,
da Te bolest ne vrati prahu zemnome?)

U Arkulinu se i danas žene,
od ljubomore luduje
tajkunski Tripče de Utolče,
a Shylock i Dundo Maroje
još uvijek su braća,
dok gologuzi Stanci strahuju pred prpošima
bespolnih on-line-ljubavnika...
A pobunjenik je još i danas sloboden,
samo dok je ustanik
što bori se i umire
za ideale biblijske,
kojima je Iskupitelj Nazarećanin
posvetio misli, riječi i djela...
Sve ostalo je nesloboda i
vrijeme od života uzaludno,
naš dum Marine...

Ona ista,
 koja životopise ljudi
 i povjesnicu Zavičaja
 na brojedbene nebuloze dijeli,
 naš dum Marine.

(*Nas dvojica*

Zamislivo opjevana u vodopadu pitajućih riječi,
Za svakog posebice:
Otkud je krenuo onaj,
Kojega namjere nitko ne sluti,
Kojemu imena ne znaju,
Nit polazišta,
Ni kako mu se dolazak zove, u koji toliko brza,
Onako zaboravljen od ostavljenih,
Ostavljen od nerazumljenih,
Neprihvaćen od posvojenih,
Mržen od neljubljenih,
Umoren tuđom srećom,
Konačno -
Nikad otišao -
Nikamo došao -

Ljubav se njegova svijeta nagledala,
Da bi neuzvraćenom ostala.)

Smijem se opet,
(zdravije je od plača!)
dok gledam tjelesa tustih trgovaca oružjem,
što nalik su obeliscima od voska
(svi istim bolestima i truležom napadnuti,
dok glasno hvale učinke sintetičkih vitaminina),
i namjerno zasmijavam ratnike
u tuđem ratu, uvijek tisućgodišnjem,
koji čekaju na doživljaj velikog orgazma,
tog skupo plaćenog pomračenje uma,
iza kojeg umiru roditelji
a izumiru narodi...

Nas dvojica,
(umišljam)
zaslužili smo
grobišta u koja se polaže
nedužna kemija tijela,
i zločinačko znanje,
i heretičko vjerovanje u ljubav,
što nas vječnim ustanicima čini.
U svim metropolama europskim
na Tvoga Stanca čekaju Tinove krave
za vratima gostionica,
koje će ga,
nepomućeno mirna,
privesti bistroumnom skončanju,
jer je,
zamijeniv obećanu zemlju
za nepostojeća zvanja
i rasprodanu djedovinu,
opet krenuo na put,
ponijevši samo
ušpagljen vojnički kofer
od drva slavonskog,
u europama nekim zgotovljenoga,
i sve će mu se događati
što se svim bjeguncima događa:
život pod gusarskim barjakom,
koji siromaštvom opet primiče bliže
poimanje slobode neke druge,
navlastito tude...

Ove su misli,
naš dum Marine,
od trajne gordosti
i samotne uvijeke,
jer nisu ubrojive:
stoljetnim uzaludom umiranja
za slobodu prednika i posljednika
i sve prekobrojno iz života protjerano...

Pokoru nam je i sada činiti,
lutanjem se po bespuću kamenom iskupljivati,
a Božjeg imena u ispraznost ne zaustiti
i ne pustiti srcem kletvu
na nemoćna pravednika,
dok izdaju učinio nije.

S Pometom ču
oprost zaslužiti
smijehom nevinog djeteta,
koje sreću u materinu milogledu traži,
dok ona koljeni klecali do krvi
i slavi muku Gospodina našega Isusa Krista,
da bi nas Svevišnji
rado imao ovakve kakvi jesmo,
životom potvrđujući besmrtnost njegovu...

Jednom,
 nekog listopada davnog,
 ponovno u bijegu,
 izađoh s mišlju na Tebe,
 u vedro rimske jutro,
 kao da je dubrovačko:
mia malatia in questa giornata era evidente...,
 a gušterica na zidu župnog dvora u Testa di lepre
 prizivala me ostavljenom zavičaju...
 Bol govoriti naučih i nehrvatskim:
Noi siamo i prigionieri
dela nostra liberta a Venezia
e qui a Roma,
lontano della Terra santa, brucciata...

Trent' ani, tempi stacati,
numere mute:
due uomini non potenti odiare,
incarcerati de la vita,
tra l'amore constante liberati,
sostenuti consacrati, per tutta la eternita:
pregassi, la perseverenza
per prossimi trent'anni...

Previše i za osobe,
 što vrijedale su ponos tuđih država.
 I u Tvoje vrijeme
 revolucije su jele
 samo djecu svojih protivnika
 i protjerivale ih...

Teško je bilo
 Napisati sve te knjige
 Tvojim umom posvećene,
 ali ni pročitane ne bi tako
 razumjeti lako.
 Na kraju,
 Bože našeg spasenja,
 ako ti naša molitva još uvijek treba
 za još koje stoljeće patnje i iskupljenja,
 i u dum Marinovo ime molim:
 ne dopusti bar,
 da za nama ostane
 šaka jada,
 hrpa smeća,
 prazna kost
 i šupljи zub krezube vječnosti,
 neizbijen u pobuni sljedećoj...

*Promišljano i zapisivano sve od vremena HKL-a (1968.), a
 dovršeno između Uzašašća Marijina na nebo i rođendana
 njezinoga ljeta Gospodinova, 2007.*

Prvotisak

Josip Škerlj

LUKO PALJETAK
(1943.)

MARIN DRŽIĆ

Njemu je život bio farsa
njega su zvali Marin Darsa.

On nikad nije imao cekin,
bio je hahar i berekin.

Ono što je sviro to je pleso
i solio je drugim meso,

i često išo je u Jakin;
govore da je bio fakin

i àamanat od prve klase;
bio je vazda prazne kase,

i kad je ušo u pé'setu
briškulu igro i trèsetu,

plandovo više nego štio;
rektor je u Siéni bio,

i tamo mu bilo friško,
tamo se samo divertiško.

On nije čeo činit kuco
i vazda je od smijeha puco

između noža i makaza;
dvadeset ludijeh nakaza

sa stóčića je dignut čeo;
više je pio nego jeo,

prijatelje je imo rijetke,
pòd staros' došo je u Mletke

i sada tamo neđe leži
pòd pločom, ergo leži i reži.

Nijesu dalèko svijetli Mleci,
kad dođeš tamo ovako reci,

kad se s njim budeš neđe sreo:
PAX TIBI, MARIN, EVANGELISTA MEO.

Bijela tama, Zagreb, 2005.

(Uglazbio Darko Matičević)

PISMO DUM MARINU U MLETKE,
A. D. 1991

Moj Dùm Marine, šaljem ti u Mletke,
u tminu groba tvoga ove rétke.

Dvadeset ludih nakaza si mnio
destrìgat jerbo Grad ti bješe mio

povrhu svega, Grad što su mu ime
i zakon dali Njarnjas, Grad kíme

odmnijevo tvoj je smijeh i gorki rug;
u Zanipôlo, gdi ti leži lug,

šaljem ti ovu pjesan, ma ti već
dobro znaš što ti njome hoću reć.

Oštro si svoje pero tvrdo stisko
i Lòrencu si piso, pomoć isko,

zalud, ko ì mi; mir ne stoji stanom
više u Gradu ovom, na svijet dánom

da bude slika raja, sad mu brat
poguba ljudske naravi je - rat!

Ne dvadeset, već dv'jé tisuće ludih
nakaza - šuma mat' im! - fâcâ hudih,

od žvìratā, mojèmučā, od koze
udrenih, i barbàčepā, zle loze,

u Grad bi htjeli ùrtat i sve splésat,
ma im rebùškat neće: ù kam klesat

nijesmo zalúdu dali riječi one
kê ù srcu nam cio život zvone,

kê, ko i tvoje i Đivove, štit
nèdobjitnī su naš, i to će bit!

Izbjegle pjesme, Ljubljana, 1991.

VLADO LONČAR
(1944.)

ONI IMAJU

Oni imaju Molièra -
Mi imamo Marina!
Oni imaju Pascala -
Mi imamo Flaciusa!
Oni imaju Newtona i Leibniza -
Mi imamo Boškovića!
Oni imaju Shakespearea -
Mi imamo duhovna skazanja!
Oni imaju Michelangela i Rafaella -
Mi imamo Klovića!
Oni imaju Goethea -
Mi imamo Asanaginicu!
Oni imaju Pariz -
Mi imamo Split, stariji od Pariza!
Oni imaju Rim -
Mi imamo ilirske utvrde,
Koje i danas gordo prkose Rimu!
Oni imaju Napoleona i Hitlera -
Mi imamo Zrinskog i Kružića
Koji časno svoju zemlju branise.
Njih ima stoput više!
A nas ima 4-5 milijuna!
I što nam još imaju reći
Oni što osvajački duh imaju?!

Nama koji samo svoje branimo

I tim se ponosimo.
Oni se tek imaju čega stidjeti!
A mi se možemo ponositi
S vjerom u Boga i s patnjom za pravdu.

Eto,
U takvoj Europi
Živimo mi Hrvati
Sa svjetiljkom svog hrvatskog,
Uvijek otpornog,
I neuništivog genusa!*

Ave Croatia, Zagreb, 2003.

* genus (lat.) – rod, vrsta; ovdje znači urođena sklonost

JOSIP PAVIĆIĆ
(1944.)

KOMEDIOGRAF U DUBROVNIKU 1968.

Eno,
Marin
Držić
Vidra
hita
Placom
prema
Pilama.
Gospari
od
njega
okreću
glavu.

Bjelovarski list, Zagreb, 2009.

BORBEN VLADOVIĆ
(1944.)

GLUMAC JE JUNAC

Ratar je za teatar za teatar
mladi vol je junac
a junac je glumac je glumac
Ne samo da je junac je glumac
nego je i učenik i mučenik
jer ga gnjave svi komediografi
od Držića do Grgića
pa i svaki njihov učenik
Taj junac koji je glumac
vrlo je napredni junac
a onaj glumac koji je junac
pravi je pravi glumac

Pravi je pravi glumac
onaj glumac koji je junac
a vrlo je napredni junac
taj junac koji je glumac
Ne samo da je glumac je junac
nego je i učenik i mučenik
jer ga gnjave svi redatelji
od Kavkaza do Kaptola
pa zato glumac postade junac
a teatar glumcu punac

$3 \times 7 = 21$ (*Pjesme*), Split, 1973.

MARINADA

Marinu Cariću, Hvaraninu i redatelju

Pripremio je skuše na marinadu
i nije ih mogao jesti
Ribe iz Hektorovićeva mora
sam spravljaо по starinsku
ruke pružene za vještakе
od kužine do terase po globusu
zagrljaje nudio scenskom svjetlu
livadama plave lavande
Svu svoju sol, kvasinu, luk
i razne začine sa svoga otoka
rasipao po teatrima
Splita, Zagreba, Dubrovnika
svoja jetra, krvotok darivao
Maruliću, Brezovačkom, Držiću
Miriše ovjenčani lovor
skuše se u pacu gnijezde
i nije ih mogao jesti
A onda su njegovi glumci
iz svih drama i prikazanja
sletjeli na hvarsку terasu
pojeli mariniranu ribu
i ispunili Marinov tanjur
davanjem koje nije prestalo

Republika, br. 4, Zagreb, 2004.

ANTE MATIĆ
(1945.)

GOVORIO SAM MARINU DRŽIĆU

U Dubrovniku na blagdan svetoga Vlaha 2007

Kamen nadživi sve, dundo Marine

Zrak podrhtava od ove istine

Hrvatica mnogo očekuje

Ispuni svoju dužnost

U moru naroda

Sine moj joj

Ne budi lijen

Niti ičiji plijen

Što puko, puklo je

Izgubljeno doziva

U mraku lice traži

I sve ste pokvarili

Iziđite iz kaljuže

Iz kala

Iz jala

I zala

Kad ruke raskrilim u nebesa

Pustoš strahovita tiho raste

Umjesto da se i radujemo

Zaslijepo me i bosonogu

Po trnju zaborava vode

Naopaka sliko naša

Partizana i ustasha

Usta puna zemlje
Oči otvorene
U bespuća
Svanuća
U noći
I dan
San
An
A
Dok riječ izgovoriš
Dok nije napisana
Gospodar si riječi
Kad kažeš i pišeš
Za svaku riječ
Odgovoran si
Za napisanu
Izgovorenju
I za slovo
Slovljeno
Za miso
U riječi
Slovu
Lovu
Ovu
Vu
U
Za Nobelovim stolom
Za švedskim stolovima
Nisu Švedi i Šveđanke
Za stolom koji

Ne postoji
Ipak nisi
Mogla si
Majo biti
Ruskinja
Šveđanka
Kineskinja
Francuskinja
Aboridžanka
Austrijanka
Meksikanka
Ukrajinka
Njemica
Talijanka
Japanka
Masajka
Majka
...
Ti si
Danica
Hrvatica
Živi u kući
Za koju su oni
Što su je ostavili
Znoj suze krv prolili
To se kaže Lijepa naša
Moja Maja moja Domaja
Kuća jezika
Kuća bitka
Kuća žitka

Dom svega
Do Boga
Umorna
U borbi
Dobra
I zla
Zamijeniše joj djeci dan za noć
Vlast za moć
Nemir za san
Laž za istinu
Zlo za dobro
Dundo, teško pada njen žalosni lik
U staroj i kvarnoj Zeusovoj kravi
U Eurouniju
U Globaliju
U koloniju
U robiju
Maleni
Gmižu
Pužu
Mole
Tvoje mračno nezadovoljstvo zagrljeno s pobunom
Jedeš svoj gorki kruh i plačeš u evropskoj noći
Pogled u sutra izgubio se kao guske u magli
Kadri ste prijeći gaz i nadvladati sebe
I one što vas žedne vode preko vode
Dobre sluge loših gospodara
Dokle ćete jesti mrvice
S svojih stolova
U svojoj kući

Biti sluge
Svaka riječ me боли
Praznina između
Riječ nas opominje
Nema ovdje poezije
Vrijeme proze i groze
Smrti siju u vjetar
I žanju oluju
Guje u njedrima
S mrtvim pticama
Na ledenim dlanovima
Naravno, i ja sam Hrvat
Što ovo piše dok srce biva sve tiše
U Hrvatskoj trebao bih se osjećati dobro
Nije mi svejedno što je ugrabiše gramzivci
Sad anđeli боли slijeci na moje puste ruke
Kao tisuće zvijezda blješti slobodom
Kriknulih sudbina iz tisuća rana
Iz tisuća smrти i života
Iz mana i obmana
Kao da ne žele
U mirnu luku
Dosta ste od naroda otimali
Sad bi trebalo nešto majci dati
Što ostaje nakon opće prodaje
Zadovoljstvo glupana i hulja
Svjesnih svojih rana i mana
Nikad nisu bili složni
Dundo Marine
Kad će jednom

Biti i obistiniti
One Radićeve
Vjera u Boga i hrvatska sloga
da ne srljaju ko guske u maglu
da ne slušaju više našu bagru
Svemu čega se latiše
Nevinost oduzeše
Kosturi srušenih slavoluka
Za njih se povijest prekraja
Idu tako kao da su bezgrišni
Bacam kam na njihov sram
Pljujem na rane i lažni sjaj
Život promiče mimo mene
O dobri ljudi i lijepe žene
Lijepa moja puna lopuža
Od gulikoža i tajkuna
U carstvu gluposti
Žalobno se
Osmjehujem
Velikoj prevari
Šupljim riječima
I malim istinama
Dovoljno nesretan
Što nisam rođen
U Lijepoj našoj
Trguju ljudima
Duše prodane
Amerima
Britima
Germanima

Latinima
Galima
Đavlima
Mene dundo Marine
Prodaše Austrijancima kao vola
Ja imam dušu, ja sam čovjek
U meni kleče
Iz mene ječe
Kletve neizrečene
Gospodo, ja nisam goveče!
Udareno vrijeme odskače od oklopa provizije
Provizija, provizija, provizija i vizija
Majku bi rođenu prodali
I kosti predaka
Strancima
Uj i fuj!
Oduzimam li prostor u vašim novinama
Oduzimam li prostor vašim sinovima
Vašim unucima i praunucima
Sve predaše u tuđe ruke
U tuđe kuće
U tuđa srca
Dabogda se osušila ruka koja me prodala
Jezik mu se za nebo zalijepio
Proklet bio na obadva svijeta
Tko me gurnuo iz moje kuće
Iz moje maje
Moje domaje
Proklet bio dan i noć kao su me prodali u Graz
Nekoj biskupskoj Styriji

Nekom bahatom Pirkoru
Nekom pretilom Klausu
Jesu li tebe, striče, robili
Mene, Marine, prodadoše u šezdesetoj godini
Preci su naši otimani kao dječačići u sepetima
Nekad davno u nekoj zemlji da prošiš Bosni
Turci su u sepetima odvodili male Hrvatiće
Sad mene sama odvedoše vezana kravatom
Kao da sam zvijer, kao da sam životinja
Gospodo, ja imam dušu, ja sam čovjek
Božji čovječe
Nisam goveče
O
Ho
Božji
Sine Isuse
Znaju što čine
Onda s Turcima
Sad gube na kurcima
Hrvatska je u šaci nitkova
Na čelu sjedi izdajica naroda
Do njega bijednik lažne veličine
I što predstoji kobi, sine ove nacije
Gdje god se oni pojave jadne li Croatie
Moja mala, moja mlada, prodana Hrvatska
Putovi njihovi nisu moji putovi
Putovi njihovi nisu naši putovi
Bogovi njihovi nisu naši bogovi
Grobovi njihovi nisu naši grobovi
Domovi njihovi nisu naši domovi

Hramovi njihovi nisu naši hramovi
Njihov bog bogova nije i naš bog
Povijest je naša od davnina
Vjernost Bogu i Vatikanu
S praga novog doba
Novog milenija
I novoga
Groba
Govorim iz srca
Miris je govor cvijeća
I što je moja mala riječ
U krvavoj kolajni stoljeća
Ploveći vjekovima i tminama
Nevidljivim koritom vremena
Kroz bespuća i krvava svanuća
Beskrajnim hladnim pustinjama
Između dalekih sestrica zvijezda
Sinovi zemaljski na nebeskoj galiji
Koja plovi oko sunca i ljudskog srca
Ne ljube više svoje bližnje ni daljnje
Onaj što ga razapeše na Golgoti
Prije dvije tisuće godina
Govorio je na gori
Ljubi bližnjega
Kao sebe
Sama
Ama
Ma
A
Stari moj dundo Marine

Nema više ovdje poezije
Nemam što više unijeti
U najnoviju našu priču
Ljudi se ubijaju
I životinje biju
Goveda muču
Ptice pjevaju
Ovčice bleje
Volovi riču
Psine laju
Konji ržu
Ribe šute
Na kraju
Ne lažem
I kažem
Moj brat
Kako je
Da jest
Hrvat
Jest
Jes
Je
E

Prvotisak

JAKŠA FIAMENGO
(1946.)

KORABLJICA

Domaćin je ognjem rastjerana zima,
Versima haruacchim Marula i družbe,
Džore, Marin, Dživo od iste su službe
- O, sretan je jezik što ih takve ima!

Sve što sklad je svijeta tim se glasom rubi,
Korabljica morske utvrđuje pute;
Hanibal i Petar istu vjeru čute
- O, sretan je jezik što ih slovom ljubi!

K istoj luci jedra Kačićeva stižu,
Zoranić i Botić sred istog su plova
- O, sretan je jezik što mu slavu nižu!

Sve od glagoljaša zemljom hode oni
Što jezikom svijetlim ispunije slova
- O, sretan je jezik što u njima zvoni!

Pedesetogodišnja pjesma, Zagreb, 1996.

DRŽIĆEV GROB

Eto kako glupo završi ta stvar sa
Urotom, izgnanstvom! Veliko i Malo
Vijeće još zasjeda, al' kome je stalo
Urediti posle, moj Marino Darsa?

Kako je sve prazno s ovog kraja mora!
Stare kiše liju, vlažna je laguna;
Sol izjeda vrijeme i glava nam puna
Balkanskih strahota, trajnih rogobera.

Spavaj, Vidra, spavaj... Tko izmiješa kosti
Nek nam nije važno, samo nek se sniva.
Nahvaao i nazbilj, puk stari i prosti,

Neka se veseli i smijehom pokriva.
Fate largo, sjene, nek spokojno drijema
Gospar naš što maska od mulja ga skriva.

Taj san na sve čeka, drugoga nam nema.

Venecija, San Zanipolo, 3. rujna 2005.

Mogućnosti, Split, br. 7-9, 2007.

ŽELJKO HASAN MARKOV
(1947.)

ODA VINU

Koliko je u tebi razuzdanosti i smijeha,
opojnosti duše i divnog užitka,
ti put si sreće, do rascvalih lijeha,
put do same srži, do našeg bitka.

Tekućino čudesna svekolikih moći
što omamila si bila i mitskog Dioniza,
koliko se pustih dana i noći
poklonilo tebi kad došla bi kriza.

Hvale ti je pjevo i slavni dum Marin
u ime svoje i svekolikog puka,
a volio te strasno i naš pjesnik Tin,
makar je zbog tebe često imo muka.

Pili su te kraljevi na svjetskom dvoru,
hvalili te časni dostojanstvenici,
pjevala zbog tebe u složnom su horu
siromašna braća, gnjevni buntovnici.

Radi tebe su mnogi spiskali bogatstvo
zalijevajući tugu iza nekog šanka,
uz tebe i suzu rađalo se bratstvo,
tkala se je nit nevidljiva i tanka.

U nama si još od pamтивјека,
griješ nas dok strujiš kroz ove naše žile,
mi znamo da više si i od najboljeg lijeka
kad srsi nam slatki uz tijelo smrtno mile.

Dubrovnik, 13. rujna 2003.

Ako se prepoznaš, Dubrovnik, 2005.

Bože Drmić

SLAVKO JENDRIČKO
(1947.)

METAFIZIČKA RAZGLEDNICA MARINA
DRŽIĆA

Govorim
i preuzimam sav rizik. Spomen na ljubav
mijenja boju duše. Gle:
iz gondole grmi mjesec je šaman.
Netko posreduje poljupcima.
Gdje su ti usta, da ih prime, uzgoje svjetlost
za mrklu tamu u kojoj ćeš sve vidjeti,
hostiju kao prevruće sunce, uspomenu
s osjećajima oslobođenim od krvi.
Piše ti razglednicu.
Venecija. Kako sad tone.
Smočen, kopam posljedicu. Najstrašnije
glasno more koje se ubilo.

Zimska katedrala, Zagreb, 1998.

VIDRA DUBROVNIKA

Marine, to sve i više
memorira Bog
I vi, Vladiko
nebeskih stihova Stroj;
prazan govnar bulji
u apstraktni Broj,

I znanstveni socijalizam
u
do savršenstva
uzgojenoj
Tehnici nesreće,

apstraktni humanisti
idu mi na živce
memorije plavca mi ovog
mora hrvatskoga.

Orguljaš na kompjutoru, Sisak, 2000.

TAHIR MUJIČIĆ
(1947.)

NOVELA OD STRANCA*

DRŽIĆ: (pjeva)

Kad dvadeseto napunih ljeto,
Opatom postah koločepske župe
I premda je vodih pobožno i sveto,
Dubrovnik mi plati nogom u ...

Ogorčen pređoh u drugi sektor,
Zamijenih klecalo za školske klupe:
U Sijeni bijah studentski rektor
A ona mi vrati nogom u ...

Odlučih da ponovo promijenim fah
Te osnujem dvije-tri kazališne trupe.
Premda ni jednom ne doživjeh krah,
Nagrada opet bje nogom u ...

Tudešak Rogendorf tada me povede
U misije neke sumnjive a skupe,
Kad vrijeme dođe račun da se svede
Ja izvukoh opet nogom u ...

* Suautori songova iz predstave *Novela od stranca* su Mujičićevi vršnjaci Boris Senker (1947.) i Nino Škrabe (1947.). Songove je u *Komedijinoj* predstavi 1975. godine uglazbio Pero Gotovac.

Pa viknuh na kraju već pomalo ljut:
Kakve su ovo navike glupe
Da za sve što činim, baš svaki put,
Zaradim samo nogom u ...?

Odgovor dobih, dični moj skupe:
U škinu pest – i nogom u ...

LUCREZIA: (*zapjeva*)

Pođimo skupa, Marine,
U jedno skitanje dugo,
Predajmo jedno se drugom
I svijet neka se raspline.

DARSA: (*pjeva*)

Meni je lutanja dosta
I smiraj tražim u radu,
U ovom tek želim gradu
I sretan i slavan postat.

OBOJE: (*pjevaju*)

Tražimo malo, tek kut
Gdje mogli sretni bi biti,
Al sudbom predane niti
Na razlik vode nas put.

- - - - -

DARSA: (*zapjeva zaneseno i sladunjavo*)

Na put čemo dugi poći
Što nigdje nema mu kraja,
Sred tihog brezovog gaja
Ljubit u toploj se noći.

Nebo će na nas da toči
Kaskade zvjezdanih sjaja,
Okusit slasti ču raja
S usana njezinih moći.

Oh, kako će lijepo biti –
Od sreće već sav se ježim –
Na nekom sunčanom žalu

U krilu njenom se sviti,
Služit se riječima nježnim
I život shvatit ko pastoralu!

- - - - -

Senker – Škrabe – Mujičić: Porod od tmine, Zagreb, 1979.

MATKO SRŠEN
(1947.)

POMET MARINA DRŽIĆA

- - -

POMET:

Priko prkna svilom kitite se, jacu,
ris i vuk ste pod njom, na priliku pracu!
Vlas vas i nje služba titulam taraca,
a jadna ste družba ludijeh jaraca!

- - -

Pomet Marina Držića (rekonstrukcija), Zagreb, 2000.

DRŽIĆEV PUT

DRŽIĆ:

Presvijetli vojvodo, dični prijatelju! Pitate me
zašto se ne želim vratiti u Firencu i s vama
podijeliti veliku i tešku ulogu vladara,
kada je dužnost onih što ih je narav, podsjećate
me, obilato nagradila svojim darovima,
upućujući im poziv o koji se ne smiju
oglušiti, kao i onih koji su moć stekli
plemenitim rođenjem, božanskom milošću, da
zajedno, svim snagama, prionu radu za dobrobit
maloga puka koji sam ne zna brinuti o sebi.
Uvjeravate me da nigdje neću naći zemlju
poput Vaše, toskanske, otvorenu i sklonu
mojim zamislima, niti vladara prijatelja
kakav ste mi Vi, mili Cosimo, svjetla kruno
starodrevne i slavne kuće Medicija. Zbog
Vašega bih prijateljstva putovao, vjerujte mi,
I na kraj svijeta, a ipak ne mogu, ne smijem
poslušati Vaš zahtjev, Vašu molbu, Vašu naredbu
da se vratim u Firencu. I ne zbog gospara Bernarda,
koji Vašim dvorom širi glasine kako sam ja
turski špijun; ima ih i ovdje, u Dubrovniku,
«na kraj svijeta», kako ste ne jednom, u šali, znali
reći, mnogo, koji slično misle o meni, jer je
vazda bilo, a bit će i nakon našega vijeka,
onih koji, ma kako slovili kao mudri,

svačija djela sude samo po sebi, mjereći
sav svijet uskom mjerom vlastitih pogleda i
predrasuda. Zbog jezika, dakle, ostajem u
Dubrovniku, zbog jezika kojemu sam ja vladar
i ni zbog čega inog. I premda se taj jezik
ni brojnošću ni milozvukom ne da usporediti
s Vašim talijanskim, meni je milozvučniji i
draži. Omogućuje mi da budem vladar među
ljudima, da vladam likovima i situacijama
što ih stvaram, a oni će živjeti dugo poslije
mene, dokle god bude živ jezik u kojem sam ih
stvorio. Zorom odlazim na rad u solanu i
tamo do večeri zapisujem ulazne i izlazne
troškove i mnoge druge stvari što se Vama,
Preuzvišeni vojvodo, mogu činiti dosadnima
i nedostojnima bivšega vladara koji je,
«*Inter pares*» sjedio u Senatu Presvjetle
Republike Siene, ali obnoć, kad moje pero,
odlažući smjelo trud dnevнoga rada, poskoči
na papiru, sabirući poput kristala soli
sve one sočne izraze što sam ih, obdan,
upijao kao spužva, e onda, neka mi
Vaša milost oprosti na izrazu, nema sretnijeg
ni moćnijeg vladara, ni u Firenci, ni u Rimu,
ni u dalekom Parizu, od ovog skromnog pisara
u solani....

Prvotisak (iz pjesničke drame Držićev put)

SLOBODAN ŠNAJDER
(1948.)

DRŽIĆEV SAN

DRŽIĆ, mladi:

O ki si svitla čas izbrana mladosti,
od Grada ures vas pun svake milosti,
plemiću, mudrosti ki sliediš drum pravi,
a put od ludosti svim ludim ostavi,
poslušaj s ljubavi Držića pri vodi
u slavnoj dubravi ki s vilam dan vodi,
s večera do dzore spievajte tej pjesni
zemlja, lies i more od slasti ter bijesni.

DRŽIĆ:

Hoće li tko razumjeti moju brzu misao?
Čuju se vesla i pjesma galijota.
Ipak ću pokušati posljednje.
Grad nestane na horizontu. Držić raširi ruke na krmi.
Na dan da mi je ščepat svu moć od Grada
za promijenit ono što je nužno.
Ne, dva bi dana, držim, dostajala.
U dan prvi se će rušit.
U dan drugi festižat ćemo i tancati
Tri dana dakle dostaju.
U treći bi se gradilo.

Glas i duvraze, Zagreb, 1986.

LUJO MEDVIDOVIĆ
(1950. - 2013.)

ČUVARKUĆA

Na brodu koji u riječ sidro baci,
U kruni koja riječju *mire* čuva,
Na sinjem moru svijesti o povijesti
Po hodnicima zemljovidne vlasti,
Vidra pronađe mreže paučine
I prst prašnine iza sjajnih slika,
U jednom danu kob, dramu i ranu.
Pisao o tom strasno i žestoko.
Nije šparao ni četku ni vodu.
Jezikom srama oprao je svoje,
Baš zato drevni *miri* i sad stoje.

Prvotisak

GRADIMIR GOJER
(1951.)

VIDRA BJEŽI IZ SIJENE

(ili, dolazak argonauta, slutim...)

Na stražnji porat, u sumrak presvučen,
Izvlači Marin Držić bisage misli, svojijeh,
Odlazi u nevrat, pod kamen ostaviti
Pijesni svojih dana; da nikad, baš nikad,
Ne zaborave ljudi „na prav“ i „na hvao“,
Mladci ovi, da pijev tužni zgasne,
Pod kamenom strana našijeh...

Ohridski ritmovi, Banja Luka – Beograd, 2011.

DANIEL NAČINOVIĆ
(1951.)

MARIN U SIENI

Kasom bješe topot krenuo kontradom
okićenih konjâ u toskanskom kraju;
ja s Marinom lutam tražeć more gradom
gdje Piazza del Campo stoluje u sjaju.

Sve i on da nije, već orgulje čujem
a milinjem žari Maestà del Duccio,
dok u hladu Mangie glas dolazi brujem:
«Ima l' naših ovdje? Jesi l' išta ruč'o?»

Podne krati sjenu, u Sieni vrh stola
u krugu se dogled hvata svog vidika,
u teatru svijeta, radosti i bola...

Zov domaje s nekim dijeliti napolja,
ah bje li nam lasno uz bok vrla lika
što kroz Stradun šmugnu grada Dubrovnika.

Prvotisak

Piazza del Campo – središnji trg u Sieni;
Maestà del Duccio – glasovita slika Bogorodice s Djetetom na
prijestolju koju je izradio Duccio di Buoninsegna;
Mangia, Torre del Mangia – toranj sijenske Gradske palače

PETAR OPAČIĆ
(1953.)

VIDRI*, KI U DRUGE
DUBRAVE SKONČA

Oda žićâ dar ti
jur im nije ni broja,
u tuđoj te dubravi iznevar,
prikrativ ti vik, u tri
dni, smrt vaze usiona, ah!

Gipsani i brončani odljev Marina Držića, rad Ivana Rendića (Dom Marina Držića otkupio od kolezionara Josipa Kovačića 2015.)

* Vidra - nadimak Marina Držića

FABIJAN LOVRIĆ
(1953.)

PJESNI LJUVENE

Marinu Držiću u slavu
(500 godina od rođenja, 1508. – 2008.)

1.

Mladosti tvojoj Dubrovnik vječan je grad
Te danas svjedoči onom istom snagom
Tvojijeh vremena, smijehom u sred zidā:
Novelom od Stanca, svim dostupnim blagom

Pismena u drami: što je još *Tirena*,
Skup, a s njima traje i *Dundo Maroje*
Sa družinom spremnom dobroj komediji
Za što puk je vičan. Od kada postoje

Odnosi u ljudi jedan drugom grijе
Pregrijanu juhu. U čemu se krije
Raskoš filozofa što izuči život

Putujuć po svijetu u kom duh je divot:
A ja sam stanovit da će taj venčac zlat
*Dokoli teče svit jak drugo sunce sjat.**¹

Knin, 11. listopada 2007.
Srijeda, 10:30 sati.

* Mavro Vetranić Čavčić (1482. – 1576.) – iz pjesme *Na priminutje Marina Držića tužba*.

2.

Ah, kako svetu cvijetak sred đardina
Što sladak miris mu prepoznao Mavro,
Gordost oduvijek ostaje u stručku,
Pamtimo tu snagu tek ako je slavno

Spojio daljinu i vremešne verse
U kojima snaga novog doba traje,
Pa sad klikti voda, napaja vrtove,
A ljepota prošlog, u novom ostaje.

Sakrila je školjka miris u biseru,
Opasnost je plavu dotaknula sferu,
Slabost se odriče svojih kapetana

Dok na lađi drame stoji ovjenčana:
Ja sam siguran da će vijenac zlati
I u tvome dobu kao sunce sjati.

Knin, 11. listopada 2007.
Srijeda, 11:51 sati.

3.

Reći gdje je jasnost odrednice cilja
U vrijeme teških, odgovornih čina,
Dohvatiti smjelo život koji ključa
I kada najjačeg samelje sudbina.

Božansko je djelo dar nebeskih vrata
Kroz koja se mladost naginje bez straha,
A u ruci ključi što u kuću vode
U kojoj je čovjek samo ures praha.

Svaka duša ima biserna prostranstva
U radosti smijeha, iz tog poslanstva
Držić stvori slike vr'jedne toga čina

Te još krepko traju kroz pov'jest širina:
Ja sam siguran da će vijenac zlati
I u tvome dobu kao sunce sjati.

Knin, 13. listopada 2007.
Subota, 6:42 sati.

4.

Ipak ovaj prolog pišem dragi puče,
A još nitko ne zna gdje se zgubi *Pomet**,
Zalud *Dugom Nosu* * govornička znanja
Kada rime ne će prileći uz sonet

Nego bježe, strše, na rug svome tvorcu
Koga smore misli u nadama neba.
Dok po zemlji kleca, u očaju živi
Izvan dostojanstva i stvarnih potreba.

Veli Marin Držić ne sačuva djelo
Prvo napisano, ali puk za c'jelo
Zapamti junake, možda pokladare

Koje mladost nosi uz odore stare:
Ja sam siguran da će vijenac zlati
I u tvome dobu kao sunce sjati.

Knin, 13. listopada 2007.
Subota, 8:07 sati.

* *Pomet* – naziv zagubljenoga djela Marina Držića.
Dugi Nos – negromant; uvodničar u radnju renesansnih drama
(i kod Marina Držića).

5.

Nit je svaki čovjek kad mu taknu manu,
Kad mu znalac smijeha raspojasa lice
I pokaže ono što u stvari jeste,
Pred veselim smijehom spretne dokolice

Mijenjaju se maske renesansno žive,
Biti kraljem mnogih nasmijanih lica
Može samo izvor u dubini bića
Koje tuđa glupost uporno golica

I izvlači suncu taštine poznate
Koje se u zv'ježđu vedrog neba zlate,
Poput Držićevih zapleta u sceni

Tek redatelj vičan sve ih oplemeni:
Ja sam siguran da će vijenac zlati
I u tvome dobu kao sunce sjati.

Knin, 13. listopada 2007.
Subota, 8:58 sati.

6.

Draž je biti onaj koji sklada sreću
Nakon dugog dana u radu i znoju,
A onda uz šetnju, na glavnome placu,
Otpusti tjeskobe sretnom nespokoju.

Taj užitak nije dar svake sredine
Niti čudna igra varljive Fortune,
Tko s Pometom krene ne zna gdje će stići:
Sad je na dnu skala, sad na zidu krune

Graditeljskog lanca oko Dubrovnika,
Ili samo igra nekog drugog lika
U kojem glumac opet traži sebe

Zbog pljeska publike, možda iz potrebe:
Ja sam siguran da će vijenac zlati
I u tvome dobu kao sunce sjati.

Knin, 13. listopada 2007.
Subota, 9:24 sati.

7.

Rano naći sebe ne znači vječan bit,
Niti krunu zlatnu prinositi časno,
Borba je tek oblik zapjevati lako,
Napisati skladno kada nije zgasno

Posljednji otkucaj vječne avanture
Svakim novim smislom za put Europe,
A moglo je biti u sred Dubrovnika;
Od Pila do Ploča škriputave stope.

Obično gospoda nije bila bliskom
Onom što joj takne intimu i, skliskom
Učini mir doma, nego sila vatre

Damskih emocija sve uokrug satre:
Ja sam siguran da će vijenac zlati
I u tvome dobu kao sunce sjati.

Knin, 13. listopada 2007.
Subota, 14:20 sati.

8.

Želja je u bitku kada cilj se vidi
I kad tragač smisлом pronalazi bitno.
Dukati su zlatni prolazili čudom.
U džepu ukletom ostajalo sitno

Za potrebe dana koji žurno sviće
I otkriva ljute gonioce duga.
Nema milost onaj koga nemoć skopa
U gradskome društvu vječitih poruga

Pa odlazi u svijet njemu nepoznat,
Tako snagom duha potvrđuje zanat
Veselog Marina u svom Dubrovniku.

Tko vjerovat može što je sve u liku:
Ja sam siguran da će vijenac zlati
I u tvome dobu kao sunce sjati?

Knin, 13. listopada 2007.
Subota, 17:25 sati.

Ima u životu onih teških sati
Kada čovjek misli o okrilju smrti,
Kada nije sretan srcem Republike,
Suho lice sunca pred njime se krti

Dok drugim životom stihovi mu žive,
Veselim životom znanog dum Marina.
Suvremenik ne zna što otkriva pov'jest,
Kako njezin jezik priča iz dubina

I kako se slava okreće u bijedu.
Blijedi bista sunca u novom pogledu
Dok po zemlji idu neki novi ljudi

Tek nosači srca, skrivenog u grudi:
Ja sam siguran da će vijenac zlati
I u tvome dobu kao sunce sjati.

Knin, 14. listopada 2007.
Nedjelja, 9:07 sati.

Ćuti srce sneno, izbor je u snazi.
Pravdu treba steći isukanog mača,
Iz književnog čina preći u hajduke,
Zginuti pošteno, ali kad korača

Krv uz krepku mis'o, sigurno je jedno:
Krepkost prije stigne željenome cilju,
Bezvremenim hodom, putem povjesnica,
Uporno i dugo, ali u obilju

Baštinik je vječan svojih igrokaza.
Sve je pozornica uspjeha i sraza
Običnog života, umjetničkog čina

Dok Njegovim glasom šapće iz visina:
Ja sam siguran da će vijenac zlati
I u tvome dobu kao sunce sjati.

Knin, 14. listopada 2007.
Nedjelja, 9:36 sati.

11.

Vjest o slavi jednog, otrov je za drugog.
Što netko teškoćom, drugome je igra,
A od umjetnika zemlja traži nebo;
U običnom hodu treba biti Vidra

Kako bi se moglo živjeti po svome,
U slobodi krila i raskoši dara
Znajući za nebo i njegova vrata
Što talenat piscu na kraju otvara

Tek skidanjem križa s otrnulih pleća,
Kojima je lakše kad se samo sjeća
Svih razvojnih muka, nerazumnih čina

Koje proći treba s glasom iz visina:
Ja sam siguran da će vijenac zlati
I u tvome dobu kao sunce sjati.

Knin, 14. listopada 2007.
Nedjelja, 10:13 sati.

12.

Imat silna krila, teret su letaču.
U ložama je dvadeset čudovišta
Pred koje treba stat mlad i neobuzdan.
Pjesni ljuvene... oni ne vide ništa

Osim moći zlata što su samo jeka
Kada broje žute obrise tog sjaja
Skrivenog u škrinju, bez dostatnog zraka,
A prolazi život ritmom otkucaja.

Što zlatnik u tami čini svojoj vlasti?
Je li opomenu, kako će propasti
U osobnom hladu vrtnog perivoja

Kad raskošno cvjeta mirta i aloja:
Ja sam siguran da će vijenac zlati
I u tvome dobu kao sunce sjati.

Knin, 14. listopada 2007.
Nedjelja, 10:45 sati.

13.

Drugi bi krojili plašt po svojoj mjeri
Kako bi umjetnik u njem bio lijep,
A on je učio kako ga vodi čin
Do savršenstva drame, jer nije bio sl'jep

Kad u Italiji učio je zanat:
Kada su nove norme ulazile u mit
Kroz pjesmu pastira i arkadijski mir.
Gdje ljubav je moć, tu ona ispreda nit.

Konac paučine mirno lovac nosi,
Književnik nosi dar, siromah samo prosi
Tek da može jest, stado čuva pastir

A bistar mu je um, drugo misli Satir:
Ja sam siguran da će vijenac zlati
I u tvome dobu kao sunce sjati.

Knin, 14. listopada 2007.
Nedjelja, 11:24 sati.

14.

Reći tko je bolji, Maroje il' Maro,
Ili snalažljivi Popiva il' Pomet,
Što su svi junaci, komedija lika,
Ako nije svjetlost kada minu komet

Renesansnim nebom iznad Dubrovnika
Te i danas nebo nad tim gradom sija
Čineći vlastelu svome puku bliže
Kroz životnu zbilju i akorde smija?

O Lauri što je Petrunjela znala,
A što sam je pisac, prije no što stala
Umorna mu ruka bilježiti zgode?

Smrt su vječna krila kraljevstva slobode:
Ja sam siguran da će vijenac zlati
I u tvome dobu kao sunce sjati.

Knin, 14. listopada 2007.
Nedjelja, 11:51 sati.

Ako dar je znamen, onda ga imamo
U svijetlome liku Marina Držića
Kojeg svim m'jenama znalački pronose
Ovjenčana krila dubrovačkog tića

U njegovom djelu. Vlastele i puka
Odnosi su jasni. Gdje je ljudska zloba?
Zašto glupost nije nikom dobro došla
Osim u satiri, trvenju tjeskoba

I za svijet veseli što utjehu ište
Kad rug svjetlu dadne uzorno glumište?
Možda nisam pjesnik sposoban za domet,

Ali' pjesni ljuvene nek nisu na odmet:
Ja sam siguran da će vijenac zlati
I u tvome dobu kao sunce sjati.

Knin, 14. listopada 2007.
Nedjelja, 12:54 sati.

Misli

Mladosti tvojoj Dubrovnik vječan je grad
Ah, kako svenu cvijetak sred đardina
Reći gdje je jasnost odrednice cilja
Ipak ovaj prolog pišem dragi puče
Nit je svaki čovjek kad mu taknu manu

Draž je biti onaj koji sklada sreću
Rano naći sebe ne znači vječan bit
Želja je u svemu kada cilj se vidi
Ima u životu onih teških sati
Ćuti srce sneno, izbor je u snazi

V'jest o slavi jednog, otrov je za drugog
Imat silna krila, teret su letaču
Drugi bi krojili po svojoj mjeri plašt
Reci tko je bolji, Maroje il' Maro
Ako dar je znamen, onda ga imamo.

Knin, 14. listopada 2007.
Nedjelja, 12:55 sati.

Prvotisak

VLATKO MAJIĆ
(1956.)

DRŽIĆ

a rodih se
verse pjevat
i sveder svijetu zijevat

Krila nad vodom, Zadar, 2006.

Bože Drmić

MAJA TOMAS
(1956.)

NAŠ MARINE

Marinu Držiću za 500. rođendan

Slavni dum Marine
ponos si naše starine
dika si grada Dubrovnika
sa snom: časna Republika!

Gesta oštro pero slijedi,
tvoje slovo ne blijedi,
kad nam zasviraš orgulje
pomlađuješ ko sveto ulje.

Mnogi te još svojataju
žećeć mjesa u tvom raju,
tvoja vrla riječ pravi je lijek
ti nas zaduži zauvijek.

Prvotisak

ANTUN LUČIĆ
(1958.)

KROZ PRATEŽ SNA

/Stricu Marinu Držiću Vidri/

O pjesniče doba, ti koji nadilaziš tijek,
ostavi po sedam svjedočenja,
sjaj s ljudima nekadanjim.

Držiš se pastirskih igara i komedija,
počtenja svakavijeh vrsta smionih,
ončas dvigni se i kreni, dođi u posjet.

Prebací preko ramena pratež, sredozemnu stvarcu,
vedru pruženu togu i suhi libar,
pijucni s male česme.

Počni isponova pisati djelca
po kojima Grad slazi u pamt
za aktove renesansnih kaza.

Oprezan si prema službenom stisku oholosti
i potpiruješ nadmetanja sve do utopije
koju zamjenjuješ za Plauta starog.

Ti razdore upozna vječni
jer se raspitiva na sve strane,
vrckavo, duhovito i oštro, bez odgode.

A kad si otisnut s Luke svašta se kući zgodi,
no traje tvoja jakost koja po
slavnijem daru nije inoga na sviti.

Prvotisak

MLADEN VUKOVIĆ
(1958.)

SVETI VIDRA

Marinu Držiću (1508. – 1567.)

Međ' duzinom djece, najvećih "muda" –
urotniče Grada aristokrata,
branili ti bit' kazališna luda
prvi europski smijaču od svata.

Bez novca, dum Marine, ostajahu
do današnjeg danka bogati duhom,
objede ti o glavu udarahu:
"Plagira Mavra, zarađuje uhom!"

Ime ti nose teatarske daske:
da je tu zasvirati s Gustlom čelo
pa bi otpale mnoge trule maske.

Tvoja sudba duhovno je raspelo:
oče skritih od *Pometa* redaka
počivaš u Panteonu Mletaka!

Ima u meni nešto, Split, 1993.

POMET POMETE PJAT

Pršut i sir pa brudet od lososa,
Omastit brk i s duzinom jaja,
Makaruni šporki iz gusta sosa,
Eh, ni nakon tartare nema kraja!

Tripice, lešo riba, pa i pizza,
Tuka svježa nadjevena mlincima,
Rižot crni, bijeli, hobotnica,
Pašticada naravno s njokima!

E tek tada kušaj vepra na divljač,
Zelenu manestru, miris lavande,
A kopuna pečena pod vrući sač

I u maslinovu ulju toćati,
Ćevap tek za prisići žmul bevande:
Energiju potrošiti - boćati!

Prvotisak

POLUTISUĆLJETNE DRŽIĆALIJE

Pitaš li jedne tko je Marin Darsa
Gledaju te k'o da su pali s Marsa,
Nije bolje ni s nadimkom Vidra,
Drugi odmah daju "petama vitra".

Ne znaju za Dugog Nosa apetit,
Vegetrijanske dijete su mit:
Ako ih ne muči anoreksija,
Požderu domjenak - pa bulimija!

Ako im spomeneš *DUNDA MAROJA*,
HEKUBU - ima l' tema druga koja?
Za *SKUP* će reći da je jeftina stvar,
Ni za *TIRENU* ne osjećaju čar.

Ne znaju da je svirao orgulje,
U *NOVELU OD STANCA* samo bulje.
Rektor u Sieni! Nemaju pojma,
Spoznaja o glumcu, bez većeg dojma!

Netragom mu nestale komedije
POMET i *PJERIN* - ne znaju čije je,
Uzimaju si za glavu plivadon
Na spomen igre *VENERA I ADON*.

A prvi je Marin došao cilju
Da je zapleo književnost i zbilju.
Ljudi moji, nitko da razglasи, hej,
Da u *TRIPČE DE UTOLČE* ima - gay!

Je li trčao samo za novcima? –
Pitanje malo više pažnje ima,
Neg' da je orguljaš Svete Marije
Ili puntar za ljepši bolji svijet.

Nikad čuli za pisma urotnika!
Sličan je i naš rat protiv četnika:
S adresa Cosima Medicija,
Šutjela je Europska unija.

Šteta, takve je Bog na svijet dao
Pa ih svrstasmo u one – nahvao,
Nakon Marinovih redaka je cilj
Da bude mrvu više ljudi - nazbilj!

Ne daju gosparu ni danas mira
Iako je prije slavnog Shakespearea
Tvrdio da je više od nešto, joj,
trulo u državi nam dubrovačkoj!

Ne mare što su na našim stranama
Sjajni umovi vazda u ranama,
Takva nam je naša hrvatska sudba:
I Marina smrtno zatukla Udba!

Vrijeme leti, ništa nova, tješim
Se da Dugi nos ne guram u režim,
Piši, al ne diraj vrh, jer vlast je vlast,
Uživaj rođendanske tartare slast.

Prvotisak

MARIN JE, MAJKO, LIPO IME

Marin je, majko, Držić Vidra
Velo srce skrio u njidra
Pa iz Grada digao jidra
U Mlecima spustio sidra.

www.imotski.hr/cvoka

POMETOVE DELICIJE

Kopun, kosovići, zeca polovica,
Na pjatu sok rosi iz jarebičica!
Da se tko u ovo doba izjelica
Sjeti knjige – *Pometova kuharica!*

Prvotisak

DRŽIĆEVA DRŽAVA

D R M
D U B O V N I K
L i b g ž
N | Č

Prvotisak

PREDRAG VUŠOVIĆ
(1960. - 2011.)

DRAGI MARINE

zašto nikad nismo
izmijenili neko pismo
mlađi sam godina pesto
ali ti za mene nikad nisi nesto

nas smo dva bili i ostali
fakini
da se ne zovem Pređo
oba bi bili
Marini

zbog mene se
sigurno nećeš
okrećat u grobu
a ja sad zbog tebe
moram ići na probu

senat je pričo da si
bio smrad
a ja te volim više
nego cijeli Grad

Dubrovnik, 2008.

Slušaj srce, Dubrovnik, 2012.

NIKOLA ŠIMIĆ TONIN
(1962.)

MARIN DRŽIĆ

Petsto godina,
Marine Držiću Vidra...!?
Riječ temelji tvrđu...
Križem poduprto,
Pero lomi,
Isukanu sablju,
Svetog Vlaha slaveć,
Zaštitničku ruku...
Orlando na mrtvoj straži...
Svečarske kolone...
Stijeg slobode,
Vijori se gore...
S njima si,
Odlazio nisi,
Osmijeh za navijek
Usnama,
Dubrovački zidina,
Vječan koji jesi,
Blažen međ riječima...

Prvotisak

IVICA ŠUŠIĆ
(1962.)

SVE JE NAHVAO

M. Držiću

Sve više je ljudi što vuku nahvao
I uvijek nam sudi onaj tko je zao.

Vlast je ipak slatka i mladcu i starcu,
To je želja svaka, ludu i mudracu.

Evo i ja sada razmišljam o tomu
Što to može pravda naspram zlopoklonu.

Jesi li trebao, gizdat se, dičiti,
Ili jednostavno kralj od smijeha biti.

E to je već drugo, znam reći ćeš mi ti.
U Gradu je jugo, sve puno gluposti.

Nakaza ludih je dvadeset na broju
Dok moje orgulje Bogu slavu poju.

Ako sam i znao putove vedrine,
U meni čučao čovjek pun gorčine.

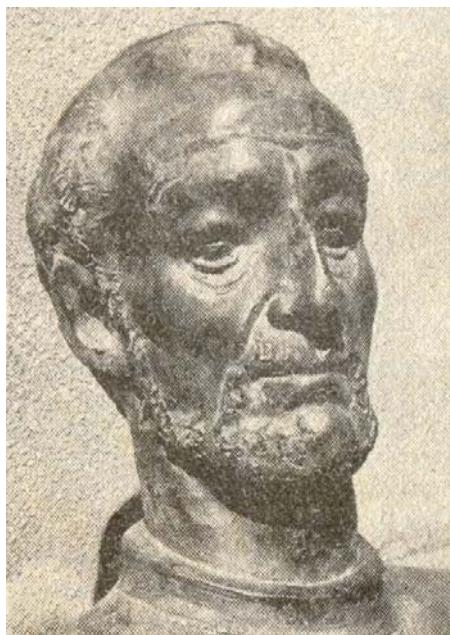
Hvala dragom Bogu što me stvori vidrom
Da kad hoću mogu vladati kormilom.

Varan i zatiran, siroti ovaj puk,
Otpočetka dužan, naučio na muk.

A star je i mudar, zna što je fortuna
Da bit će gospodar onaj bez razuma.

O sve je nahvao i vazda će biti.
Mnogih mi je žao, ne znaju živjeti.

Prvotisak

Držićovo poprsje,
rad Ivana Sabolića

MARIO BILIĆ
(1963.)

GOSPAR GOSPARUM

(Marinu Držiću Vidri)

med zidinam
Dubrovnika
jedan cvit je
tiho nika

svećeničku
halju nosi

sebe daje
a ne prosi

komedije
sjajne piše
dok na slamku
jedva diše

spazila su ga
gospoda
toga sina
od naroda
kao rug
u komediji
Turcima
i Veneciji

ti Marine
sad si gori

za Boga ti
srce gori

a nas tvojih
srce para
komedija i igara

Politički zatvorenik, Zagreb, br. 190, siječanj 2008.

Senka Ilić Jukić

ANTE NADOMIR TADIĆ ŠUTRA
(1963.)

MARINE MOJ

*Velikom i neponovljivom Marinu Držiću
o petstotoj obljetnici rođenja (1508. – 2008.)*

Slavolučno zvoni zvon svetog Vlaha –
U čast tebi i tvojemu živlen'ju,
A stig slobode još nad tvarđon paha,
Gdino svitli tva slika u kamen'ju.

Još Stanac i Dundo Maroje – Vidro –
Cić tebe prkose svin bogatunin.
Ni Mleci nisu iščupali sidro,
Rojenoga grada, pod stinan surin.

Verse Tirene još pastiri poje,
A pet stolića minu – moj Marine!
Još orgulje u stolnoj crikvi stoje.

Svi harvacki ljudi častidu tvoj poj.
Zacić tacih gospara sve zidine,
Dubrovačke, odzvanjaju – Marine moj!

Prvotisak

DRAGICA ZELJKO SELAK
(1964.)

NA RUBU

O časni Držiću,
u našoj sadanjoj sramotnoj muci,
kad nas bezbošći u ropstvo vode
kroz brojne tekliće crvenih glasnika
još ječi Skup tvoje riječi;

Riječ trajna -
trajnija
od svih prolaznih ljepota.

Prolaze politike,
porazi i neuspjesi,
suvremenost jedva preživljava;

Riječ na rubu,
ali traje,
i poziva
s vrhunca.

O časni Držiću,
Tebi što živiš
u Arkulinu
među oblacima;
Tebi što živiš u snu,
među odabranima,

šaljem cvatom proljeća,
po suncu i zvijezdama,
u ljetnim gromovima,
o Časni;
šaljem Ti u Riječi
ODU svoju,
čistu i skromnu.

Prvotisak

Ivo Dulčić

NEVEN DUŽEVIĆ
(1965.)

O MARINU DRŽIĆU

na temelju HVARSKE NARODNE POŠALICE

O Marine, Marine, gori od barsate
Svi su momci iz Vrbanja nate,
Nešma momci već i mo`lo dica
Vela bonda i cila Gorica

Ča si triba ti si reka
A bija si meštar od pisma i jazi`ka
U vrimena svoja i drugih pulitika
Smih u vrime tvojih prilika

Kad se vozin morem uvik te se sitin`
Uz pogled na Dubrovnik s nikoga broda
Zaboravit ja te neću nikad,
I ja san isto hrvatskoga roda!

Prvotisak

LJUBO KRMEK
(1969.)

U POHODU DUM MARINU

U liku davnog mi pretka
Sa zavezanim nema na ramenu

Ili da podastrem slovo u ovitku
Slovo o Humini
O kamenu

Lepeza kamena
Dočeka me raširenih ruku
Ogrtač plaveti slobodarske
Zakrili moju doneсenu muku

Najranije sunce tu budi
Otkriva prelijepo lice grada
Nabreklo slovo kao Zuzorićke grudi
Kad dum Marina prvi san tek svlada

Jeka slova buntovnoga
Stradunom se šeta
Suza sina razmetnoga
S morem se seka

Skupljalište je tu požudnoga sjaja
Omađijanih ljudskih očiju
Nit vezulja golubova graja
Luđački smijeh provozi svoju kočiju

Ovdje se kamen hrani smijehom
Usidruje more nevera šaptača
Preljub se ne čini grijehom
Odlivene bronce se igraju skrivača

Eh da ne donesov muku
Da kao predak dođoh
Sa zavežljajem od ništa
Ismijavao bih redom i sebe i druge
Kao nekad dum Marin
Kad još ne bi
Daksinih oborišta

Grudina, Zagreb, 2011.

LJILJANA TADIĆ
(1978.)

„VIDRA“ NA SUNCU

Nad Dubrovnikom uzvija se svjetlo munje plamti
I povijest oživljena opet spomen vrati
Ponosni pogled k tome svjetlu hrli
Tamo čeka Vidra pozdravom nam vrali

I govori smiono u tom niš' da ga prijeći
Sve što želi besprijekorno on će puku reći:

„Istina u tančine poznajem ljudske duše bit
I svaki na daskama odveć mi je poznat lik
Ja samo pjevam dramom želim čuti
Da folklor mit kroje papir iskren mada žut

Na daskama scenskim svak' je samo svoj
Rasipnik ili' škrtac karakter svak' je znan
I uvijek neki Maro i uvijek neki Maroje
Tu razum gube igrom smjele Laure

I navijek je bilo star i mlad ne idu sveudilj
Kad ožive ljudi nahvao i ljudi na zbilj
Vječna briga nad pitanjem časti
Taj put često vodi na rubove propasti

Ali radnja odveć skonča sretno
U gradu biva i scena je prati vjerno
Samo šala osmijeh širok pozna
Kad pouči mladost starosti još štošta

Vidra na suncu pjeva život nekad
Život sad i onaj što će doći
Sve što pero napisalo je smjelo
Povijest ne čita kao svjetlo pogorjelo“

Brčko, travnja 2007. god.

Prvotisak

Držićovo poprsje, rad Bože Obradovića
(nestalo iz Beogradske komedije)

MILA PAVIĆEVIĆ
(1988.)

TIRENA

Tko je taj na saj svit andeoski ki poje?
Bijela noć otvara zjene. U tami boje
se djeca jer nema ptica. Ulice su vrele,
puste. Ti dišeš, gledaš, hadaš. Smjele
tvoje su kretnje. Imaš plavo klupko.
Pozdravljaš gospođe, dakako, ljupko.

Nema više anđela. Svi su mrtvi, čisti.
Hodamo. Cvjetaju glečeri. Ujutro čisti
se prvi snijeg. Sve je komedija. Nitko
se ne smije, a svi su pijani. Pitko
je more. Miriše drijenak. Nestaje sjena.
Prevrćeš klupko, šapčeš: Tirena!

KUPIDON

*Vodi' ćeš danas Adona svezana
i Veneru, i Didonu, i još krdo pasa.
Lanci zveckaju. Miriše smola.*

Vodit ćeš danas i ptice, i ruke,
i čitava tijela. Već voda *gorko
cvili*, drhti, plače i stenje.

Vodit ćeš danas riječi i zvuke,
kad gluho kolo u buci krene.

Vodit ćeš i vukodlake,
braću im kojake,
tražit ćeš ih mrtve.

Naći ćeš i mene.

Prvotisci

BLOGER

(?)

ŽELJE, ČESTITKE I POZDRAVI

Draga profesorice, oprostite što kišem,
Oprostite što postojim i oprostite što dišem.
Mislim da će ovaj sat morati da pazim,
Jer se jako bojam da vas ne zarazim.

Jao, bio bi veliki gubitak da Vas nema,
Moje srce želi lektiru da Vam sprema.
Razmišljam o vama u blaženom času i hipu,
Ali znate, idem doma, jer ja imam gripu.

Pazite na klice, jer je vani vlažno,
O Marinu Držiću ne znam ništa važno.
Hanibal Lucić piše o svojoj vili,
A u Vašem grlu klijaju bacili.

Kašalj bi za Vas mogao biti koban,
A u pastorali glavni lik je čoban.
Stvarno Vam ne želim mononukleozu,
Jer onda ne bi mogli obrađivati prozu.

metamfetamini.blog.hr

Prvotisak

Damir Mataušić

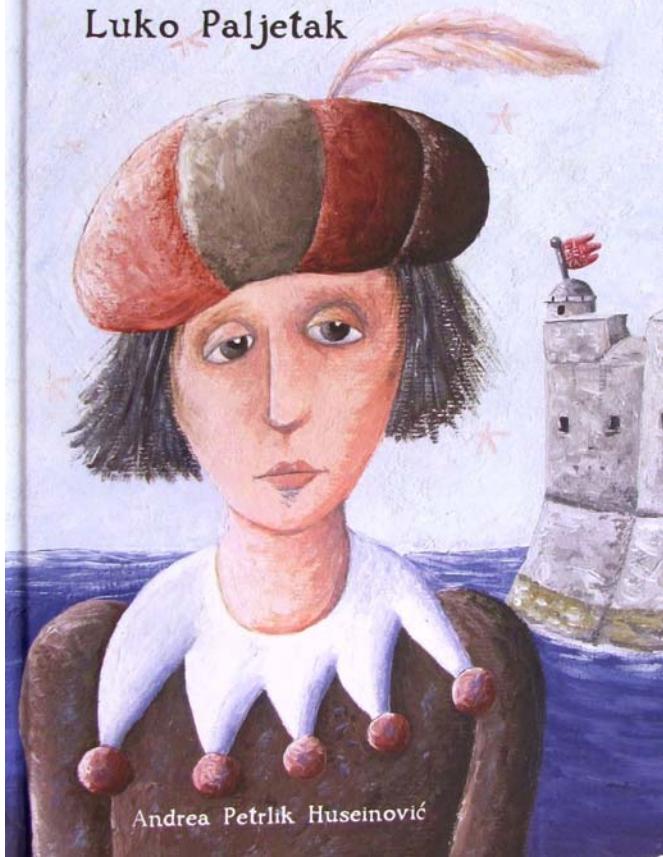

strinić 2008

Ante Strinić

MARIN DRŽIĆ

Luko Paljetak

Andrea Petrlik Huseinović

KAZALO

Pola tisućljeća Marina Držića	5
MAVRO VETRANOVIĆ	
Pjesanca Marinu Držiju u pomoć	34
Nadgrobica gornjega Marina	39
Na priminutje Marina Držića, tužba	40
ANTUN SASIN BRATOSAJIĆ	
Antun Sasin u smrt Marina Držića	54
SABO BOBALJEVIĆ GLUŠAC	
Sonet Držiću 'u smrt'	58
MIHO MONALDI	
U smrt Drusianovu	59
U smrt gospara Marina Držića	60
VINKO VILIĆ	
Gianpolo	62
ANTUN MASLE	
Pjesma Gradu	64
STIJEPO STRAŽIČIĆ	
Dundo Maroje '72	65
RADOVAN IVŠIĆ	
Marin Držić ili bujica života	66
NIKOLA MILIČEVIĆ	
Dum Marin Držić	71
VESNA PARUN	
Turistički plakat	72
TOMISLAV DURBEŠIĆ	
Dubrovniče, stari znanče	73
SLAVKO MIHALIĆ	
Posljednji monolog Marina Držića	75
MIROSLAV S. MAĐER	
Pometova djeca	76

ROKO DOBRA	
A ljudi će nazbilj	77
ANTE SAPUNAR	
Dum Marine svrati u pohode	78
TONČI PETRASOV MAROVIĆ	
Dubrovnik	80
RADOSLAV DABO	
Darsa – u Mletczih	82
PAVAO DESPOT	
Dubrovniče, diko!	83
TIN KOLUMBIĆ	
Tvoja riječ još živi	84
KATE JERINIĆ	
Dum Marine i danas ti je ista pasta	85
Conte Ivu na znanje	86
ZVONIMIR MRKONJIĆ	
*** (<i>Oto brijeme Ašašinâ</i>)	87
MATO JERINIĆ	
Dugovi	88
Pismo iz Firence Marinu Držiću	89
E moj, dum Marine	89
PAJO KANIŽAJ	
Dubrovačke ljetne igre	90
Stoljećima smijeha ima	91
Pet stoljeća za pet	91
Božanstvene komedije	91
ANDRIJA VUČEMIL	
Nedovršena molitva u Veneciji	92
RAJKO GLIBO	
Oda Marinu Držiću	93

STIJEPO MIJOVIĆ KOČAN	
Pločice	99
O Marinu Držiću, smjesta!	102
TONKO MAROEVIC	
Marin i Džore	103
Držića je Benetović naslijedio	104
MILAN MILIŠIĆ	
Kad je Bog stvarao Dubrovnik (3).....	105
Popiva	106
JOSIP ŠKERLJ	
Čekajući dum Marina	115
Objed s Držećem kod Dunda Marina	119
Čitajući Držića	121
Kazalište Marina Držića	123
NEVENKA NEKIĆ	
Pjesancu Marinu Držiću u potrazi	125
JOZO MRŠIĆ	
Moj dum Marine	127
LUKO PALJETAK	
Marin Držić	140
Pismo dum Marinu u Mletke, A. D. 1991.	142
VLADO LONČAR	
Oni imaju	144
JOSIP PAVIČIĆ	
Komedijograf u Dubrovniku 1968.	146
BORBEN VLADOVIĆ	
Glumac je junac	147
Marinada	148
ANTE MATIĆ	
Govorio sam Marinu Držiću	149

JAKŠA FIAMENGO	
Korabljica	159
Držićev grob	160
ŽELJKO HASAN MARKOV	
Oda vini	161
SLAVKO JENDRIČKO	
Metafizička razglednica Marina Držića	163
Vidra Dubrovnika	164
TAHIR MUJIČIĆ	
Novela od stranca	165
MATKO SRŠEN	
Pomet Marina Držića	168
Držićev put	169
SLOBODAN ŠNAJDER	
Držićev san	171
LUJO MEDVIDOVIĆ	
Čuvarkuća	172
GRADIMIR GOJER	
Vidra bježi iz Sijene	173
DANIEL NAČINOVIC	
Marin u Sieni	174
PETAR OPAČIĆ	
Vidri, ki u druge dubrave skonča	175
FABIJAN LOVRIĆ	
Pjesni ljuvene	176
VLATKO MAJIĆ	
Držić	192
MAJA TOMAS	
Naš Marine	193
ANTUN LUČIĆ	
Kroz pratež sna	194

MLADEN VUKOVIĆ

Sveti Vidra	195
Pomet pomete pjat	196
Polutisućljetne Držićalije	197
Marin je, majko, lipo ime	199
Pometove delicije	199
Držićeva država	200

PETAR VUŠOVIĆ

Dragi Marine	201
--------------------	-----

NIKOLA ŠIMIĆ TONIN

Marin Držić	202
-------------------	-----

IVICA ŠUŠIĆ

Sve je nahvao	203
---------------------	-----

MARIO BILIĆ

Gospar gosparum	205
-----------------------	-----

ANTE NADOMIR TADIĆ ŠUTRA

Marine moj	207
------------------	-----

DRAGICA ZELJKO SELAK

Na rubu	208
---------------	-----

NEVEN DUŽEVIĆ

O Marinu Držiću	210
-----------------------	-----

LJUBO KRMEK

U pohodu dum Marinu	211
---------------------------	-----

LJILJANA TADIĆ

"Vidra" na suncu	213
------------------------	-----

MILA PAVIČEVIĆ

Tirena	215
--------------	-----

Kupidon	216
---------------	-----

BLOGER

Želje, čestitke i pozdravi	217
----------------------------------	-----

CIP – Katalogizacija u publikaciji
SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA U SPLITU

UDK 821.163.42-1(082)
821.163.42'282-1(082)

VEDRI Vidra : pjesme za 500. obljetnicu rođenja Marina Držića Vidre (1508.-1567.) / priredio Mladen Vuković. – Split ; Dubrovnik : Hrvatsko kulturno društvo Napredak, 2008. – (Knjižnica Most ; knj. 70)

ISBN 978-953-6541-30-0 (Split)

1. Vuković, Mladen, književnik

480222045

